

WIADOMOŚCI STATYSTYCZNE
O STOSUNKACH KRAJOWYCH

WYDAWANE PRZEZ

KRAJOWE BIURO STATYSTYCZNE

POD REDAKCYĄ

Prof. D^{ra} Tadeusza Pilata.

TOM XXIV.

Zeszyt I.

Najważniejsze wyniki spisu ludności i spisu zwierząt domowych
według stanu z d. 31 grudnia 1910 r.

Podali

Dr. Stanisław Kasznica i Dr. Marcin Nadobnik.

WE LWOWIE.

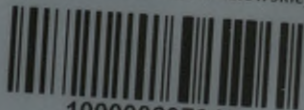
Z I. ZWIĄZKOWEJ DRUKARNI WE LWOWIE, ULICA LINDEGO L. 4.

1911.

MONOGRAFIA

Biblioteka Politechniki Krakowskiej

100000297943

WIADOMOŚCI STATYSTYCZNE O STOSUNKACH KRAJOWYCH

WYDAWANE PRZEZ

KRAJOWE BIURO STATYSTYCZNE

POD REDAKCYĄ

Prof. D^{ra} Tadeusza Pilata.

TOM XXIV.

Zeszyt I.

**Najważniejsze wyniki spisu ludności i spisu zwierząt domowych
według stanu z d. 31 grudnia 1910 r.**

Podali

Dr. Stanisław Kasznica i Dr. Marcin Nadobnik.

WE LWOWIE.

Z I. ZWIĄZKOWEJ DRUKARNI WE LWOWIE, ULICA LINDEGO L. 4.

1911.

J. x. 4 / 1911

nr inż. 1395

III 34210

Akc. Nr. K 1276/60

Najważniejsze wyniki
spisu ludności i spisu zwierząt domowych
według stanu z dnia 31. grudnia 1910 roku

podali

Dr. Stanisław Kasznica i Dr. Marcin Nadobnik.

SPIS RZECZY.

	Str.
A. Wstęp	V—VII
B. Część analityczna	VIII—LVII
<i>I. Wyniki spisu ludności</i>	VIII—XLII
1. Stosunki mieszkalne	VIII—XII
2. Ludność obecna, zamieszkała i nieobecna	XII
3. Ludność cywilna i wojskowa	XII—XIII
4. Stosunek płci	XIII—XV
5. Przynależność	XV
6. Przyrost ludności	XVI—XIX
7. Gęstość zaludnienia	XIX—XXII
8. Wyznanie	XXII—XXXV
9. Język towarzyski	XXXV—XLII
<i>II. Wyniki spisu zwierząt domowych</i>	XLII—LVII
1. Uwagi wstępne	XLII—XLIV
2. Wyniki spisu z r. 1910 w porównaniu z wynikami spisów poprzednich	XLIV—XLVIII
3. Wzajemny liczebny stosunek gatunków i rodzajów inwentarza żywego	XLVIII—LIV
4. Ilość zwierząt domowych w stosunku do przestrzeni rolniczej i ludności	LV—LVII
C. Część tabelaryczna.	
Tablica I. Wyniki sumaryczne	1—3
„ II. Przyrost ludności i gęstość zaludnienia	4—5
„ III. Ludność według wyznania	6—16
„ IV. Ludność według języka towarzyskiego	17—27
„ V. Ludność według przynależności	28—29
„ VI. Ilość zwierząt domowych w r. 1900 i 1910	30—33
„ VII. Ilość zwierząt domowych w stosunku do przestrzeni rolniczej i ludności	34—35

A. WSTĘP.

Na podstawie ustawy konskrypcyjnej z dnia 29. marca 1869 roku, odbywają się co lat 10 w Austrii, a więc i w Galicyi spisy ludności, połączone z liczeniem zwierząt domowych. Ostatni taki spis przeprowadzony został na początku roku bieżącego według stanu z dnia 31. grudnia 1910 r.

Wymieniona powyżej ustawa reguluje w szczegółowy sposób przeprowadzenie, treść i opracowanie konskrypcji. Jest rzeczą oczywistą, że szczegółowe, mocą ustawy obdarzone przepisy, ustalające raz na zawsze tok czynności spisowych i zakres zbieranych przez konskrypcję wiadomości, utrudniają wprowadzenie zmian i ulepszeń, jak tego rozwój nauki i potrzeby życia wymagają. Lecz z drugiej strony peryodycznie powtarzające się spisy zawarowaną mają w ten sposób jednakołą podstawę, wskutek czego ich rezultaty są ze sobą porównalne i dają nam należyty pogląd na rozwój stosunków w następujących po sobie czasokresach.

Stąd pochodzi, że ostatni spis z r. 1910 nie wykazuje żadnych zasadniczych zmian w porównaniu ze spisem poprzednim.

Co do zakresu pytań nowością są tylko dwie rzeczy znaczenia gospodarczego i społecznego. Po raz pierwszy liczone w r. 1910 w całym państwie budynki mieszkalne, główne i uboczne i uwzględniono ich przeznaczenie i używanie, pozatem prócz zawodu i stanowiska społecznego w dniu 31. grudnia 1910 badano jeszcze zawód i stanowisko społeczne z przed 3 lat, t. j. w dniu 31. grudnia 1907.

Odpowiedzi na pytania co do budynków mieszkalnych mają dać ogólną statystykę domów, zaś pytania co do zawodu i stanowiska społecznego z przed trzech lat dodano ze względu na aktualną kwestję ubezpieczenia socjalnego, aby w ten sposób poznać zachodzące wśród ludności zmiany zawodu i stanowiska społecznego, w szczególności, żeby sobie zdać sprawę z wpływu ludności rolniczej do przemy-

ślu i z przemysłu do rolnictwa, dalej żeby rzucić więcej światła na przechodzenie ze stanowisk niesamodzielnych do samodzielnych i odwrotnie¹⁾ Poza temi dwiema nowościami wspomnieć jeszcze tylko należy, że trzy szczegóły, będące przedmiotem dochodzeń w latach dawniejszych, a nie uwzględnione w r. 1900, znalazły ponownie umieszczenie w spisie ostatnim. Są to rubryki, odnoszące się do skonstatowania ślepych i głuchoniemych, dalej rubryki, dotyczące posiadania domów i własności ziemskiej i wreszcie w dziale zwierząt domowych pytania co do nazwiska, miejsca zamieszkania i przynależności państwowej właścicieli bydła²⁾.

Kiedy, jak widzimy, co do treści doznał ostatni spis pewnych, choć na ogół mało znacznych zmian, głównie tylko pewnego rozszerzenia, to przeprowadzenie jego i opracowanie wcale nie odbiega od dawniejszych.

Obowiązek spisywania ludności spoczywa według ustawy na gminach, obszarach dworskich i władzach politycznych. Organa te przeprowadzają konskrypcję, lecz tylko ludności cywilnej, wojsko bowiem spisywane bywa przez władze wojskowe.

Daty pierwotne, odnoszące się do pojedynczych osób, wpisują do formularzy konskrypcyjnych w większych miastach mieszkańcy sami, t. j. właściwie głowy rodziny stanowiącej jedno gospodarstwo domowe (jedną partję), po miasteczkach zaś i gminach wiejskich komisarze spisowi, ustanowieni przez polityczną władzę powiatową. Wypełnione formularze tworzą materiał źródłowy, który po należytem sprawdzeniu przez starostwa, bywa następnie opracowywanym i daje wyniki, ogłaszane przez

¹⁾ Formularze z roku 1900 zawierały kilka pytań, mających przygotować spis przedsiębiorstw przemysłowych i rolniczych, który odbył się w roku 1902. W formularzach w r. 1910 pytania te odpadły, na ich miejsce zaś dano wspomniane wyżej rubryki dotyczące zawodu i stanowiska społecznego w dniu 31. grudnia 1907.

²⁾ Patrz: Dr. Marcin Nadobnik. Przyszły spis ludności. Lwów 1910.

c. k. centralną komisję statystyczną w jej wydawniach.

Opracowanie samo odbywa się w 3 stadyach. Stadyum pierwsze odnosi się do danych jak najogólniejszych i dostarcza rezultatów tymczasowych, stadyum drugie obejmuje zestawienia już bardziej szczegółowe, choć też jeszcze dość ogólne i tylko najważniejsze, które ogłaszane bywają pod nazwą wyników sumarycznych, wreszcie następuje stadyum trzecie, trwające najdłużej, ale wyzyskujące materiał źródłowy wszechstronnie, a rezultaty tego opracowania są już ostateczne i jak najbardziej szczegółowe.

Pierwszych obliczeń dokonuje się już podczas samej akcji spisowej. Wypełniający formularze sami zliczają ilość osób na arkuszach podaną, sumę tę przenoszą na arkusz okładkowy i na tymże zapisują również sumę partyi w domu mieszkających. Z zapisków tych układa w większych miastach zwierzchność gminna, w gminach mniejszych komisarze konskrypcyjni arkusz zbiorowy gminy, w którym obok numeru każdego domu podana jest liczba partyi dom zamieszkujących i liczba ludności. Rozporządzeniem z dnia 17. stycznia 1911 ministerstwo spraw wewnętrznych poleciło starostwom zebrać arkusze zbiorowe gmin i do dnia 15. lutego odesłać je c. k. centralnej komisji statystycznej. Komisya ta, otrzymawszy wyniki z wszystkich krajów, ogłosiła je w kwietniu jako osobną publikację p. t. „Vorläufige Ergebnisse der Volkszählung vom 31. Dezember 1910“, Brunn 1911. W publikacji tej znajdujemy podaną liczbę domów, partyi i ludności, a to dla powiatów politycznych, sądowych i indywidualnie dla gmin, mających powyżej 2.000 mieszkańców, dla reszty gmin zaś i obszarów dworskich te same daty, sumarycznie wykazane. Prócz ludności z r. 1910 podana jest również ludność z przed 10 lat i obliczony przyrost absolutny i procentowy¹⁾

Drugie stadyum opracowania wyników spisu obejmuje zestawienie t. zw. przeglądów i to miejscowych, gminnych i powiatowych. Przeglądy te zawierają dane co do domów, par-

ty i ludności obecnej z podziałem tej ostatniej według płci, pobytu stałego lub czasowego, przynależności do gminy i państwa, dalej według wyznania i języka towarzyskiego, wreszcie dwie końcowe rubryki podają ludność czasowo i stale nieobecną. Prócz przeglądu ludności układany bywa przegląd zwierząt domowych, w którym umieszcza się liczbę koni, bydła rogatego, osłów, mułów i mułosłów, kóz, owiec, świń, ulów pszczoł i drobiu (kur, gęsi, kaczek i innego ptactwa domowego), z uwzględnieniem płci i wieku przy koniach, rogaciznie, owcach i nierogaciznie. Jeśli gmina składa się z kilku miejscowości, zestawia się najpierw dla każdej miejscowości przegląd miejscowy, a następnie przegląd gminny; ostatni identyczny jest z pierwszym, jeżeli gminę tworzy tylko jedna miejscowość. Przeglądy miejscowe i gminne zestawiają na podstawie formularzy pierwotnych z reguły starostwa, tylko wyjątkowo porucza namiestnictwo czynność tę gminom większym, rozporządzającym dostatecznie wyszkolonymi funkcjonaryuszami.

Z przeglądów gminnych, na układanie których przeznaczone są miesiące luty i marzec, zestawiają starostwa w ciągu kwietnia i maja przeglądy powiatowe i odsyłają je namiestnictwu, skąd po dokonanej kontroli rachunkowej idą one w miesiącu czerwcu do c. k. centralnej Komisji statystycznej we Wiedniu. Ta po należytem przejrzeniu i sprawdzeniu materiału z przeglądów powiatowych układa przeglądy krajów i państwa i ogłasza je pod nazwą wyników sumarycznych w swem źródłowym wydawnictwie „Österreichische Statistik“. Wyniki sumaryczne, zestawione według powiatów sądowych i politycznych, ogłoszone zostaną drukiem z początkiem r. 1912. Wspomnieć także należy, że na podstawie dat, zawartych w przeglądach powiatowych, układa centralna Komisya dla poszczególnych krajów „Skorowidze gminne“, które jednak wydawane zostają znacznie później, niekiedy kilka lat po terminie spisu.

Przeglądy, wygotowywane przez władze statystycznie niewyszkolone, odnoszą się tylko do ogólniejszych danych, których zestawienie nie nastręcza większych trudności. Wprawdzie aż do r. 1880 treść przeglądów przedstawiała się bogaciej z tej prostej przyczyny, że aż do tego roku starostwa skutecznie wszystkie oblicze-

¹⁾ Szczegółowe omówienie wyników tymczasowych spisu z r. 1910 podał Dr. Nadobnik w „Słowie Polskiem“ z r. 1911, w numerach 197, 199, 203, 209, 213 i 241.

nia spisowe, centralna komisya statystyczna zaś ogłaszała jedynie wyniki tych obliczeń, nie biorąc żadnego udziału w opracowaniu materiału spisowego. Ponieważ jednakże zestawienia, dokonane przez starostwa, często szwankowały, a przede wszystkim ponieważ uwzględniać mogły tylko stosunki proste, nie wymagające trudniejszych, skomplikowanych obliczeń i wobec tego mowy być nie mogło o należytem wyczerpaniu całego bogactwa wiadomości, złożonego w arkuszach spisowych, przeto od r. 1890 ograniczono treść przeglądów, natomiast centralna komisya statystyczna zajęła się dalszem, szczegółowem i wszechstronnem opracowaniem spisu. W tym celu od r. 1890 po ułożeniu przeglądów przesyłają starostwa cały materiał pierwotny centralnej Komisji, a ta opracowuje go na nowo przy pomocy ogromnej liczby pracowników i przy użyciu maszyn elektrycznych do liczenia. Stosunkami, uwzględnionymi w przeglądach, z reguły Komisya już się nie zajmuje, czyni to tylko wtenczas, jeżeli między obliczeniami starostwa, a jej własnymi rażąco zachodzą różnice. Rezultaty swego szczegółowego opracowania, trwającego kilka lat, Komisya centralna publikuje we wspomnianem już powyżej wydawnictwie „Österreichische Statistik“, i na tem kończy się wielkie dzieło, jakim jest spis i opisanie ludności całego państwa.

Jak z powyższych wywodów wynika, Biuro statystyczne przy Wydziale Krajowym nie ma żadnego udziału ani w przeprowadzeniu ani w opracowaniu spisu. Zdając sobie jednak sprawę z ważności dat spisowych i z potrzeby szybkiego podania ich do ogólnej wiadomości, Krajowe Biuro statystyczne już wcześniej poczyniło kroki, by jak najprędzej wejść w posiadanie najważniejszych przynajmniej rezultatów spisu. Dzięki podniesienia godnej gotowości c. k. Namiestnictwa, a przede wszystkim nadzwyczajnej uprzejmości kierownika biura konskrypcyjnego, J. W. P. Radcy Brücknera, któremu niech nam wolno będzie złożyć na tem miejscu najgorętsze podziękowanie, Biuro statystyczne już od marca poczęło partyjami otrzymywać dokonane przez starostwa obliczenia. Te obliczenia tymczasowe następnie sprawdzano, korygowano i uzupełniano na podstawie ostatecznych przeglądów powiatowych, nadesłanych w maju

i czerwcu do c. k. Namiestnictwa i tutaj pod względem rachunkowym skontrolowanych. Daty w ten sposób uzyskane poddano dalszemu opracowaniu, zestawiono sumy dla całego kraju i obliczono najpotrzebniejsze na razie cyfry stosunkowe. Praca ta, której wyniki przedstawiamy w niniejszej publikacji, zaabsorbowała Biuro przez 4 miesiące mimo znacznego pospiechu w robocie i mimo, że materiał cyfrowy, zestawiony w tablice, pozostał jeszcze dość surowym i zbywa mu przede wszystkim na wyczerpującej i szczegółowej analizie. Mimo to jednak ze względu na konieczną potrzebę rychłego zorientowania się choćby na razie tylko w ogólnych rezultatach spisu, przedstawiamy już obecnie te właśnie najważniejsze wyniki i dodajemy do nich tylko zwięzłe objaśnienia, szczegółowe zaś opracowanie danych ostatniego spisu zostawiamy na później.

Daty, podane w niniejszej publikacji, nie są jeszcze ostateczne. Takimi będą one dopiero, gdy przejdą przez fachową kontrolę centralnej Komisji statystycznej, następnie gdy sprawdzone zostaną przy okazji szczegółowego opracowania, dokonanego przez Komisję w trzecim stadium na podstawie pierwotnych arkuszy spisowych. Jak jednak doświadczenie uczy, wyniki tymczasowe zwykle nie bardzo odbiegają od wyników ostatecznych, a w naszym szczególnie wypadku różnice powinny być nieznaczne, ponieważ oparliśmy się na materiale, pod względem rachunkowym już przez c. k. Namiestnictwo skontrolowanym, co do rzeczowej strony którego Komisya centralna prawdopodobnie dążyć będzie przeprowadzać nie będzie i dla tego większych zmian nie poczyni. Zatem dane, zawarte w niniejszej publikacji, uchodzić mogą prawie za ostateczne, a ich ogłoszenie niewątpliwie odpowie ogólnie odczuwanej potrzebie szczegółowej informacji o wynikach ostatniego spisu.

Kończąc część wstępną, zaznaczamy, że tablice ludnościowe tej pracy zestawil Dr. Stanisław Kasznica, tablice odnoszące się do zwierząt domowych Dr. Marcin Nadobnik. Od ostatniego pochodzą także wstęp i cała część analityczna, chociaż pierwotnie objaśnienia do tablic ludnościowych napisać zamierzał p. Dr. Kasznica, z powodu choroby jednak i wyjazdu zagranicę uczynić tego nie mógł.

B. CZĘŚĆ ANALITYCZNA.

I. Wyniki spisu ludności.

I. Stosunki mieszkalne. (Tablica I.).

a) **Domy.** Spisywanie ludności odbywa się według domów, w obrębie tychże według partyi czyli mieszkań. Już zatem sam sposób przeprowadzenia konskrypcyi daje podstawę i możliwość do skonstatowania liczby domów i partyi.

Tablica I. części tabelarycznej wykazuje w rubrykach 3—5 ilość domów w ogóle, zamieszkałych i niezamieszkałych, w rubryce 6 ilość partyi.

Ogółem naliczono w r. 1910 w Galicyi domów 1,252.366. Jest to cyfra wysoka, wynosząca blisko trzecią część domów Austrii, chociaż tylko trochę ponad jedną czwartą uczestniczymy w obszarze i ludności państwa. Wielka ilość domów w Galicyi tłumaczy się jej charakterem rolniczym, przewagą wsi nad miastem oraz faktem, że wielka część domów ma skromne rozmiary a co do jakości pozostawia niewątpliwie wiele do życzenia. Kraje przemysłowe jak Czechy, Śląsk, Dolna Austria posiadają znacznie mniej domów od Galicyi. Udział Czech w ludności państwa wynosi 23·7%, udział w domach 21·3%, udział Śląska w ludności 2·6%, w domach 2·2%, udział Dolnej Austrii w ludności 12·4%, zaś w domach tylko 6·2%, natomiast udział Galicyi w ludności Austrii 28·1%, w obszarze 26·2%, a w domach aż 32·2%. Wielka liczba domów w Galicyi idzie jednak w parze z ich stosunkowo małym zaludnieniem, mniejszem aniżeli w krajach co dopiero wymienionych. I tak kiedy w Galicyi na 1 dom przypada 6·4 mieszkańców, gości 1 dom w Czechach przeciętnie 8·2, na Śląsku 8·8, w Austrii Dolnej 14·2 mieszkańców. Także inne ziemie polskie odbiegają pod tym względem dość znacznie od Galicyi np.: w Księstwie Poznańskiem i w Prusach Królewskich na 1 dom przypada 10·2, na Górnym Śląsku 11·7 mieszkańców (według wyników tymczasowych spisu z 1. grudnia 1910).

Między liczebne zaopatrzeniem w domy Galicyi zachodniej a wschodniej nie spotykamy większej różnicy. Na zachodnią część

kraju przypada ludności 33·5%, domów 33·8%, na wschodnią ludności 66·5%, budynków mieszkalnych 66·2%. Na 1 dom przypada mieszkańców w Galicyi zachodniej 6·38, we wschodniej 6·44.

Z ogółu domów znajduje się w gminach samych 1,221.148, na obszarach dworskich zaś tylko 31.218. Między zaludnieniem domów na obszarach dworskich a w gminach zachodzi dość znaczna różnica. Podczas gdy na 1 dom w gminie przypada 6·37 głów, to 1 dom na obszarze dworskim mieści ich przeciętnie 8·26.

Z całej liczby domów było niezamieszkałych 34.699 czyli 28%. Udział domów niezamieszkałych w Galicyi zachodniej jest nieco silniejszy (3·0%) aniżeli w Galicyi wschodniej (2·7%). Najwięcej domów pustych wykazuje powiat nowotarski, posiadający kilka uzdrowisk, gdzie naturalnie w porze zimowej, w jakiej się spis odbywał, wiele domów stoi próżnych. Tak np. w samym Zakopanem naliczono domów niezamieszkałych 211.

Pomimo, że Galicya wykazuje znaczną ilość domów, jednak ich liczba w ubiegłym dziesięcioleciu wzrosła jeszcze dość znacznie, nawet bardziej od ludności. W poszczególnych okresach spisowych liczono domów w całym kraju:

Rok spisu	Liczba domów	Przyrost ogólny	domów procentowy	Procentowy przyrost ludności
1869	855.949	—	—	—
1880	959.852	103.903	12·1	9·4
1890	1,034.404	74.552	7·8	10·9
1900	1,131.883	97.479	9·4	10·7
1910	1,252.366	120.483	10·6	9·8

Akcy budowlana była zatem w ubiegłych 10 latach dość żywą, żywszą aniżeli w dwóch poprzednich okresach; przewyższa ją tylko okres od 1869 do 1880. Warto podnieść, że w latach od 1880—1900 wzrost liczby domów był powolniejszy od wzrostu ludności, odwrotnie zaś przedstawiają się lata od 1869—1880 i 1900 do

1910. Silny przybytek domów po r. 1869 niewątpliwie stoi w związku z zaprowadzeniem podzielności gruntów, ożywienie zaś w latach ostatnich w pewnej części prawdopodobnie z ruchem parcelacyjnym, który tak szerokie przybrał rozmiary. Zauważyć jednak trzeba, że silny przyrost domów od 1900—1910 w pewnej mierze położyć należy na karb bardzo znacznego podniesienia się cyfry domów niezamieszkałych (przyrost 65·1%), same domy zamieszkałe bowiem pomnożyły się o 9·6%, a więc trochę słabiej od ludności. Nie wiadomo, czy w rzeczywistości od r. 1900 przybyło tyle domów niezamieszkałych, czy też przyrost ich przypisać należy dokładniejszemu spisywaniu ich podczas ostatniej konskrypcji.

Przechodząc z całego kraju do poszczególnych powiatów, zauważamy większy przyrost domów w powiatach wschodnich aniżeli zachodnich. Na wschodniej połaci kraju przybyło ogółem 84.841 domów czyli 11·4%, na zachodniej 35.642 czyli 9·2%. Na zachodzie największy spotykamy przyrost w mieście Krakowie, dalej w powiatach chrzanowskim, przeworskim, rzeszowskim, nowosądeckim, tarnobrzescim. Przyrost najniższy posiadają powiaty: krośnieński, mielecki, gorlicki, kolbuszowski i pilzneński. Z powiatów wschodnich o przeszło 20% pomnożyły się domy w mieście Lwowie i w powiatach peczeniżyńskim i nadwórniańskim, o 15—20% w lwowskim zamiejskim, drohobyckim, stanisławowskim, rohatyńskim, żydaczowskim, turczańskim i stryjskim, o 10—15% w 23 powiatach. Najmniejszy rozwój wykazują powiaty położone w kącie południowo-wschodnim: horodeński, zaleszczycki i borszczowski.

W poszczególnych powiatach¹⁾ przyrost liczby domów był następujący:

Powiaty polityczne:	Przybyło domów ogółem: procentowo:	
1. Kraków m..	830	23·3
2. Kraków pow.	843	9·0
3. Chrzanów	2.553	19·8
4. Dąbrowa	1.149	10·0
5. Mielec	861	6·5
6. Kolbuszowa	678	5·2
7. Tarnobrzeg.	1.508	11·9
8. Nisko	792	7·2
9. Biała	635	7·0

¹⁾ Powiaty w granicach z r. 1910.

Powiaty polityczne:	Przybyło domów ogółem: procentowo	
10. Oświęcim	461	7·4
11. Wadowice	1.153	8·4
12. Myślenice	1.119	7·3
13. Podgórze	648	10·9
14. Wieliczka	830	8·6
15. Bochnia	1.598	9·4
16. Brzesko	1.856	10·8
17. Tarnów	1.241	8·5
18. Pilzno	355	4·1
19. Ropczyce	996	7·3
20. Rzeszów	2.727	12·4
21. Strzyżów	896	9·1
22. Łańcut	1.241	7·3
23. Przeworsk	1.298	14·7
24. Żywiec	1.681	10·0
25. Limanowa	1.091	9·0
26. Nowy Targ	1.126	7·4
27. Nowy Sącz	1.982	11·9
28. Grybów	630	7·6
29. Gorlice	855	6·1
30. Jasło	1.050	7·2
31. Krosno	959	6·6
32. Lisko	1.400	10·3
33. Turka	1.912	16·1
34. Stryj	1.394	16·0
35. Skole	938	12·5
36. Dolina	2.062	12·4
37. Bohorodeczany	1.175	11·2
38. Nadwórna	2.987	20·8
39. Peczeniżyn	1.869	23·2
40. Kołomyja	2.424	13·5
41. Kosów	1.207	7·4
42. Sanok	1.319	8·1
43. Brzozów	1.194	8·8
44. Dobromil	1.124	10·8
45. Przemyśl	2.106	11·9
46. Jarosław	2.141	10·3
47. Mościska	1.233	9·5
48. Stary Sambor	773	8·3
49. Sambor	1.502	9·1
50. Gródek	1.261	11·3
51. Rudki	1.362	12·1
52. Drohobycz	3.921	18·8
53. Żydaczów	1.798	16·6
54. Stanisławów	3.217	18·3
55. Kałusz	2.069	14·9
56. Tlumacz	1.568	8·8
57. Cieszanów	980	7·4

Powiaty polityczne:	Przybyło domów ogółem:	procentowo:
58. Jaworów	1.061	7·9
59. Rawa	1.999	11·5
60. Żółkiew	2.031	14·3
61. Lwów m.	986	22·4
62. Lwów pow.	3.881	19·8
63. Bóbrka	1.133	9·5
64. Rohatyn	2.808	18·3
65. Przemyślany	1.759	14·3
66. Brzeżany	1.596	11·2
67. Podhajce	1.614	11·7
68. Złoczów	1.967	12·1
69. Zborów	1.214	14·5
70. Brody	1.593	8·0
71. Sokal	1.899	12·7
72. Kamionka	1.584	10·0
73. Tarnopol	1.622	8·8
74. Zbaraż	878	8·0
75. Skalał	1.521	10·3
76. Trembowla	1.087	8·5
77. Husiatyn	1.654	10·7
78. Czortków	1.266	10·7
79. Borszczów	807	4·0
80. Zaleszczyki	615	4·5
81. Buczacz	2.398	12·8
82. Horodenka	751	4·5
83. Śniatyn	1.161	7·2
Cały kraj	120.483	10·6
Galicja zachodnia	35.642	9·2
Galicja wschodnia	84.841	11·4

Przyrost liczby domów, słabszy czy silniejszy, skonstatowany we wszystkich powiatach, miał miejsce tylko w gminach samych, na obszarach dworskich zaś domów ubyło. W stosunku do r. 1900 liczba domów na obszarach dworskich cofnęła się o 3.095 czyli 9·0%, z 34.313 spadła na 31.218. Ubytek znaczniejszy wykazuje Galicja zachodnia aniżeli wschodnia; pierwsza, która w r. 1900 miała na obszarach dworskich 8.611 budynków mieszkalnych, ma ich obecnie 6.874, strata zatem wynosi 1.737 albo 20·2%, ubytek w Galicji wschodniej wynosi 1.358 czyli 5·3%, tu ilość domów z 25.702 spadła na 24.344. Jak później zobaczymy, także liczba partyi i ludności zmalała na obszarach dworskich. Zjawisko to występuje w ubiegłym dziesięcioleciu po raz pierwszy na jaw, a niewątpliwie

stoi w związku z rozwijającą się nader silnie akcją parcelacyjną i zanikaniem większej własności.

b) Partye. (Mieszkania). Nieco odmiennie od liczby domów ukształtowała się w ostatnich 10 latach liczba partyi. Ich cyfra podniosła się od r. 1900 o 118.056 czyli 8·1%, zatem partye wykazują słabszy rozwój od liczby domów (10·6% przyrostu) i ludności (9·8% przyrostu). W poszczególnych okresach spisowych przyrost partyi był następujący:

Rok spisu:	Liczba partyi:	Przybyło partyi ogółem:	procentowo:
1869	1,178.957	—	—
1880	1,259.407	80.450	6·8
1890	1,316.032	56.625	4·5
1900	1,460.711	144.679	11·0
1910	1,578.767	118.056	8·1

Zatem dziesięciolecie 1890—1900 wykazuje przyrost najznaczniejszy. Na ogół o jednolitej linii rozwoju między liczbą domów, partyi i ludności w kraju całym jak i poszczególnych powiatach niema mowy. Sprzeczność i chwiejność tych dat zdaje się powodować głównie różna w rozmaitych latach praktyka komisarzy konskrypcyjnych i brak dokładnego oznaczenia, co należy uważać za dom mieszkalny i co to jest partya mieszkająca. Tem prawdopodobnie należy tłumaczyć częste błędy, tak n. p. w powiecie tarnowskim naliczono w roku 1900 partyi 30.601, w roku 1910 zaś 22.510, czyli o 8.091 mniej; błędną jest niewątpliwie cyfra z r. 1900, gdyż i w r. 1890 było w tym powiecie partyi tylko 18.454.

Wybitniej aniżeli przy domach, występuje przy partyach różnica między Galicją wschodnią a zachodnią. Liczba partyi zachodniej części kraju podniosła się od roku 1900—1910 tylko o 21.895 czyli 4·3%, wschodniej zaś aż o 96.161 czyli 10·1%. W pierwszej mamy 7 powiatów, w których ilość partyi zmalała: Mielec, Tarnów, Ropeczyce, Strzyżów, Limanowa, Grybów i Gorlice; w Galicji wschodniej ubytek konstatujemy tylko w 4 powiatach: Bohorodczany, Gródek, Zbaraż i Borszczów. Wysokimi cyframi odznaczają się na zachodzie: Podgórze, Chrzanów, Nowy Sącz, Kraków miasto i powiat, Oświęcim; na wschodzie: Stary Sambor, Lwów miasto i powiat, Drohobycz, Czortków, Stanisławów, Rudki, Stryj,

Turka, Skole, Nadwórna, Zborów, Brzeżany.
W szczególności przyrost partii powiatami
od r. 1900 do 1910 jest następujący:

Powiaty polityczne:	Przybyło partii ogółem: procentowo:	
1. Kraków m.	4.110	16·9
2. Kraków pow.	1.910	16·5
3. Chrzanów	3.348	17·8
4. Dąbrowa	107	0·8
5. Mielec	—469	—2·9
6. Kolbuszowa	596	4·2
7. Tarnobrzeg	1.124	7·9
8. Nisko	621	5·2
9. Biała	2.085	13·4
10. Oświęcim	1.402	15·9
11. Wadowice	1.148	6·8
12. Myślenice	262	1·5
13. Podgórze	2.005	18·3
14. Wieliczka	1.013	8·2
15. Bochnia	1.025	4·9
16. Brzesko	1.436	7·4
17. Tarnów	—8.091	—26·4
18. Pilzno	220	2·3
19. Ropczyce	—749	—4·6
20. Rzeszów	3.643	14·3
21. Strzyżów	—2.030	—14·8
22. Łańcut	218	1·2
23. Przeworsk	1.018	9·9
24. Żywiec	2.082	10·4
25. Limanowa	—210	—1·4
26. Nowy Targ	576	3·6
27. Nowy Sącz	3.622	17·0
28. Grybów	—35	—0·4
29. Gorlice	—662	—4·0
30. Jasło	483	2·9
31. Krosno	90	0·5
32. Lisko	338	2·0
33. Turka	2.305	16·9
34. Stryj	2.175	17·1
35. Skole	1.636	16·0
36. Dolina	1.870	8·8
37. Bohorodeczany	—569	—3·7
38. Nadwórna	2.674	15·9
39. Peczeniżyn	747	7·9
40. Kołomyja	1.666	7·1
41. Kosów	1.942	11·1
42. Sanok	110	0·5
43. Brzozów	882	5·9
44. Dobromil	839	6·6
45. Przemyśl	3.154	12·0

Powiaty polityczne:	Przybyło partii ogółem: procentowo:	
46. Jarosław	1.697	6·6
47. Mościska	862	5·8
48. Stary Sambor	3.321	37·3
49. Sambor	787	4·1
50. Gródek	—1.121	—7·4
51. Rudki	2.262	17·2
52. Drohobycz	7.455	28·1
53. Żydaczów	1.614	10·6
54. Stanisławów	4.718	17·7
55. Kałusz	1.920	10·8
56. Tłumacz	312	1·3
57. Cieszanów	984	6·7
58. Jaworów	1.635	11·2
59. Rawa	1.829	9·2
60. Żółkiew	1.369	8·3
61. Lwów m.	10.066	31·2
62. Lwów pow.	6.990	28·3
63. Bóbrka	189	1·2
64. Rohatyn	2.786	13·3
65. Przemyślany	2.012	13·8
66. Brzeżany	2.760	15·4
67. Podhajce	1.796	10·3
68. Złoczów	2.172	10·8
69. Zborów	1.568	15·6
70. Brody	583	2·1
71. Sokal	1.347	7·4
72. Kamionka	2.293	11·9
73. Tarnopol	2.893	11·7
74. Zbaraż	—17	—0·1
75. Skala	311	1·6
76. Trembowla	882	5·6
77. Husiatyn	1.106	5·7
78. Czortków	2.827	19·0
79. Borszczów	—1.032	—4·1
80. Zaleszczyki	225	1·3
81. Buczacz	2.663	10·7
82. Horodenka	342	1·7
83. Śniatyn	2.081	11·3
Cały kraj	118.056	8·1
Galicja zachodnia	21.895	4·3
Galicja wschodnia	96.161	10·1

Jak domów, tak i partii ubyło na ob-
szarach dworskich. Cyfra ich zmniejszyła
się o 2.701 i spadła z 53.827 w roku 1900 na
51.126 w r. 1910. Ubytek dotyczy atoli tylko
Galicji zachodniej, wynosi on tutaj 2.817, w Ga-
licji wschodniej natomiast liczba partii na ob-

szarach dworskich wzrosła o 116. Nadmienić jednak wypada, że daty z r. 1900 wyjęte są z wyników tymczasowych spisu ludności, dat bowiem ostatecznych co do partyi oddzielnie dla gmin i dla obszarów dworskich, komisya centralna nie ogłosiła wcale.

2. Ludność obecna, zamieszkała i nieobecna.

(Tablica I.)

Za podstawę przy konskrypcji służy ludność obecna, zwana także faktyczną t. j. wszystkie osoby, przebywające w danym miejscu w chwili spisu, mniejsza o to, czy przebywają w miejscu tem stale czy tylko czasowo. Prócz ludności obecnej rozróżniamy jeszcze ludność prawną, o której później będzie mowa w ustępie o przynależności, a dalej ludność zamieszkałą, odpowiadającą więcej stałemu, przeciętnemu charakterowi osiedlenia poszczególnych miejscowości i terytoryów. Ludność zamieszkałą otrzymujemy, dodając do ludności stale obecnej ludność czasowo nieobecną. Na tablicy I. znajdujemy wykazaną w rubrykach 12 i 13 ludność stale i czasowo obecną, zaś w rubryce 14 ludność czasowo nieobecną.

Ludność obecna Galicyi wynosi ogółem 8,029.387; z tego wypada na zachodnią część kraju 2,693.210 czyli jedna trzecia (33·5%), na wschodnią 5,336.177 czyli dwie trzecie (66·5%).

Z ludności obecnej przebywa stale w gminie spisowej 7,965.391, czasowo 63 996 czyli 0·8 w stosunku do ogółu mieszkańców kraju. Większa część ludności czasowo obecnej przypada na Galicyę zachodnią — 32.691 osób, część mniejsza na wschodnią — 31.305 osób; odnośnie do całej ludności, ludność, czasowo obecna jest w Galicyi zachodniej dwa razy silniej (1·2%) reprezentowana niż w Galicyi wschodniej (0·6%).

Znaczniejsze nagromadzenie osób o chwilowym pobycie spotykamy po większych miastach, co jest łatwo zrozumiałem ze względu na ruch przyjezdnych, skierowany w pierwszej linii do wielkich miast. Najwięcej zatem ludności czasowo obecnej wykazuje stolica kraju, potem idzie Kraków, dalej powiaty mające większe miasta jak Stanisławów, Tarnów, Przemyśl, Drohobycz, oraz powiaty Galicyi zachodniej Żywiec, Myślenice, Chrzanów, Brzesko, Krosno.

Od r. 1900 liczba osób stale obecnych wzrosła o 9·6%, zaś liczba czasowo obecnych daleko silniej, o 33·3%.

Cyfra ludności zamieszkałej dla całego kraju za rok 1910 zestawić się nie da, ponieważ rubryka 14 (na tablicy I.) podaje wszystkich nieobecnych w gminie spisowej bez podziału na przebywających w kraju i zagranicą. Chcąc jednak otrzymać ludność zamieszkałą w kraju, do ludności stale obecnej dodać trzeba tylko nieobecnych, przebywających zagranicą. Kategorję ostatnich za r. 1900, komisya centralna obliczyła osobno, na podstawie jednak przeglądów powiatowych, zestawionych przez starostwa, takiego obliczenia za rok 1910 dokonać nie można. Wykazane na tablicy I. sumy nieobecnych za r. 1900 i 1910 nie dadzą się więc porównać ze sobą, ponieważ za rok 1900 podana jest jedynie ludność czasowo nieobecna, przebywająca w krajach innych, zaś za r. 1910 cała ludność nieobecna, przebywająca poza gminą spisową, zatem w innej gminie tego samego powiatu, w innym powiecie kraju i zagranicą. Na różnicę tę między r. 1900 a 1910 wskazują zresztą uwagi, umieszczone pod tablicą.

Zapiski odnoszące się do nieobecnych, jak wszędzie, tak i prawdopodobnie u nas, są mniej dokładne a na ogół za niskie. Jeżeli jednakowoż w niektórych powiatach spotykamy znaczne ilości nieobecnych, świadczy to o silnem uruchomieniu ludności. Przyczyny tego zjawiska są różne, bez wątpienia jednak poważnie w rachubę wchodzi czynniki ekonomiczne i dogodne środki komunikacyjne. I nie dziwi nas fakt, że wysokie cyfry nieobecnych wykazuje właśnie wiele takich powiatów, którym prąd emigracyjny szczególnie się dał we znaki i w których dla tego od r. 1900 ludność się cofnęła lub też słabo tylko wzrosła.

3. Ludność cywilna i wojskowa.

(Tablica I.)

Jak już wspomniano, konskrypcję w ojska czynnego przeprowadzają nie organa administracyi politycznej, lecz odnośne władze wojskowe. To oddzielne traktowanie wojska ma i nadal miejsce przy opracowaniu wyników spisu, a i w ogłaszanych zestawieniach często

armia wyodrębniana bywa z ogółu ludności obecnej. I na naszej tablicy I. znajdujemy osobno podaną liczbę wojska i liczbę ludności cywilnej.

Osób, pełniących służbę wojskową, naliczono podczas ostatniego spisu w Galicyi 62.860. Choć to cyfra dość poważna, w stosunku do całej ludności stanowi zaledwie 0·8%. Odsetek ten w r. 1900 był znaczniejszy, dochodził wtenczas do 1%. Warto podnieść, że kiedy do r. 1900 liczba wojska w Galicyi stale i znacznie wzrastała, to ostatni spis po raz pierwszy wykazuje ubytek. W poszczególnych latach spisowych było w kraju naszym ludności cywilnej i wojskowej:

Rok spisu:	Ludność cywilna:	Ludność wojsk.:
1869	5,418.016	26.673
1880	5,926.172	32.735
1890	6,554.415	53.401
1900	7,245.074	70.865
1910	7,966.527	62.860

Zmniejszenie liczby wojska od r. 1900 dotyczy głównie wschodniej części kraju, z 49.045 spadła tu cyfra wojska na 42.331, w Galicyi zachodniej z 21.820 na 20.529. Większe straty poniosły powiaty przemyski, jarosławski, żółkiewski, trembowelski, zaś następne 3 powiaty żydaczowski, tłumacki i buczacki zupełnie zostały ogolone z załogi wojskowej. — Obecnie najwięcej stacyonowanego jest wojska we Lwowie, Krakowie, Przemysłu, Jarosławiu, Stanisławowie i Rzeszowie.

Redukcyi wojska w Galicyi odpowiada znaczniejsza koncentracja sił wojennych na południu państwa. Prócz Galicyi także Czechy i Morawy straciły nieco wojska, zyskały zaś kraje południowe Karyntya, Kraina a przede wszystkim Tyrol i Istrya, w ostatniej liczba wojska wzrosła więcej niż w dwójnasób.

4. Stosunek płci.

(Tablica I.)

Z ogółu ludności obecnej wraz z wojskiem wypada 3,941.890 na płć męską, a 4,087.497 na płć żeńską; ostatnia przewyższa więc pierwszą o 145.607. W przecięciu tedy na 1.000 ludności jest 491 mężczyzn a 509 kobiet, albo na 1.000 mężczyzn wypada 1.037 kobiet. Galicyę zatem zaliczyć należy do krajów ze znaczną przewagą płci żeńskiej.

Wiadomości statystyczne.

Stosunek liczebny obu płci przedstawiał się przy spisach dawniejszych korzystniej aniżeli w r. 1910. Wprawdzie i dawniej kobiety miały większość, ale nie tak znaczną. Odnośnie do całej ludności stanowiły kobiety

w roku:	procent:
1869	50·65
1880	50·75
1890	50·66
1900	50·53
1910	50·91

Udział płci żeńskiej wzmógł się zatem w ubiegłych 10 latach dość silnie; to też gdy w czasie tym liczba mężczyzn podniosła się tylko o 8·9%, liczba kobiet wzrosła o 10·6%.

Znaczniejszy przyrost jak i przewyżka kobiet wogóle nie wynikają z przyczyn naturalnych, gdyż jak wiadomo stale rodzi się więcej chłopców, aniżeli dziewcząt. Wprawdzie i śmiertelność u płci męskiej jest wyższą aniżeli u żeńskiej, atoli zwykle nie bywa tak wysoką, aby zdołała sama przez się przewagę liczby kobiet sprowadzić. W rezultacie więc w przewyżce urodzonych nad zmarłymi, płć męska stale figuruje z większym udziałem aniżeli płć żeńska. Jeżeli mimo to ostatnia według konskrypcyi w kraju naszym liczebnie przeważa, tłumaczy się zjawisko to głównie przyczynami społecznymi, przede wszystkim ruchem emigracyjnym. Znanym jest fakt, że na ogół kraje emigracyjne wskutek większego udziału mężczyzn w wychodźstwie wykazują nadmiar kobiet, kraje immigracyjne zaś brak kobiet. W ubiegłym dziesięcioleciu wychodźstwo z Galicyi przybrało tak olbrzymie rozmiary jak nigdy przedtem, to też i nadwyżka kobiet osiągnęła wysokość, jakiej żaden z dawniejszych spisów nie wykazywał.

Głównie także odpływ ludności, a nie właściwości plemienne, jak się czasem twierdzi, tłumaczą różnicę, jaka zachodzi co do stosunku płci między Galicyą zachodnią a wschodnią. Ostatnia, dwa razy ludyńjsza, ma absolutnie nawet mniejszą nadwyżkę kobiet od pierwszej. Nadwyżka w zachodniej części kraju wynosi 76.848, we wschodniej zaś tylko 68.759. Z 1.000 ludności przypada na kobiety w Galicyi zachodniej 514, we wschodniej tylko 506. Cyfry te nie są wynikiem różnic plemiennych, gdyż jak wykazuje

statystyka ruchu ludności, stosunek płci wśród urodzonych i zmarłych u ludności polskiej jest prawie ten sam co u ludności ruskiej. Mniejsza nadwyżka kobiet w Galicyi wschodniej stoi raczej w związku ze stosunkowo mniej silną emigracją z tej części kraju. Nadwyżka płci żeńskiej była tu jeszcze słabszą, kiedy i prąd emigracyjny z mniejszą na tym terenie występował siłą.

W dziesięcioleciu 1890—1900 emigracja dotyczyła głównie Galicyi zachodniej, to też na 1.000 mieszkańców przypadało w r. 1900 kobiet w Galicyi zachodniej 513, we wschodniej tylko 501. Kiedy zaś w ostatnich 10 latach fala emigracyjna już szersze zatoczyła kręgi także w Galicyi wschodniej, nastąpił zaraz i tutaj wzrost udziału płci żeńskiej w całej ludności (506 kobiet w r. 1910 na 1.000 mieszkańców).

Badając stosunek liczebny obu płci powiatami, konstatujemy, że ludność męska przeważa tylko w 10, ludność żeńska zaś w 73 powiatach.

Mężczyźni mają przewagę w 1 powiecie zachodnim, krakowskim i w 9 wschodnich i to największą w powiatach skolskim i przemyskim, następnie w drohobyckim, stanisławowskim, jarosławskim, gródeckim, żółkiewskim, samborskim i turczańskim, w ostatnich dwóch stosunek płci się równoważy, jednak w cyfrach absolutnych mężczyźni przeważają. W wymienionych powiatach z wyjątkiem dwóch górskich, skolskiego i turczańskiego i przemysłowego powiatu drohobyckiego, mężczyźni zawdzięczają swą nadwyżkę liczebną załogom wojskowym, wśród ludności cywilnej bowiem w powiatach tych płęć żeńska przeważa. Stosunkowo największą ilość kobiet spotykamy w powiecie krośnieńskim, 537 na 1.000 ludności, nadto powyżej 520 kobiet wykazuje 9 powiatów i to 6 graniczących z krośnieńskim: Jasło, Gorlice, Grybów, Brzozów, Sanok i Lisko i 3 dalej na zachód posunięte: Brzesko, Myślenice i Biała. Od 511—520 kobiet na 1.000 ludności przypada w 25 powiatach, w 14 zachodnich i 11 wschodnich, głównie na Podolu i na Pokuciu położonych, które znaczną miały w ostatnich latach emigrację. Wreszcie nadwyżkę 501—510 płci żeńskiej na 1.000 mieszkańców konstatujemy w 38 powiatach i to w 9 zachodnich a w 29 wschodnich.

W poszczególnych powiatach udział kobiet wśród ogółu ludności przedstawia się następująco:

Powiaty polityczne:	Na 1.000 ludności wypada kobiet:
1. Kraków miasto	504
2. Kraków powiat.	499
3. Chrzanów	510
4. Dąbrowa	514
5. Mielec	510
6. Kolbuszowa	513
7. Tarnobrzeg	512
8. Nisko	504
9. Biała	525
10. Oświęcim	515
11. Wadowice	519
12. Myślenice	523
13. Podgórze	505
14. Wieliczka	516
15. Bochnia	518
16. Brzesko	522
17. Tarnów	516
18. Pilzno	517
19. Ropczyce	510
20. Rzeszów	502
21. Strzyżów	514
22. Łańcut	514
23. Przeworsk	509
24. Żywiec	515
25. Limanowa	517
26. Nowy Targ	520
27. Nowy Sącz	508
28. Grybów	521
29. Gorlice	521
30. Jasło	525
31. Krosno	537
32. Lisko	521
33. Turka	500
34. Stryj	502
35. Skole	491
36. Dolina	504
37. Bohorodezany	503
38. Nadwórna	503
39. Peczeniżyn	509
40. Kołomyja	514
41. Kosów	502
42. Sanok	521
43. Brzozów	529
44. Dobromil	515
45. Przemyśl	491

Powiaty polityczne:	Na 1.000 ludności wypada kobiet:
46. Jarosław	497
47. Mościska	506
48. Stary Sambor	509
49. Sambor	500
50. Gródek	497
51. Rudki	504
52. Drohobycz	493
53. Żydaczów	507
54. Stanisławów	496
55. Kałusz	507
56. Tłumacz	510
57. Cieszanów	507
58. Jaworów	508
59. Rawa	510
60. Żółkiew	498
61. Lwów m.	502
62. Lwów pow.	501
63. Bóbrka	504
64. Rohatyn	509
65. Przemyślany	509
66. Brzeżany	507
67. Podhajce	511
68. Złoczów	504
69. Zborów	504
70. Brody	508
71. Sokal	508
72. Kamionka	503
73. Tarnopol	505
74. Zbaraż	516
75. Skałat	517
76. Trembowla	507
77. Husiatyn	520
78. Czortków	511
79. Borszczów	517
80. Zaleszczyki	516
81. Buczacz	509
82. Horodenka	515
83. Śniatyn	513
Cały kraj	509
Galicja zachodnia	514
Galicja wschodnia	506

5. Przynależność.

(Tablica V.)

Tablica V, umieszczona na końcu tablic ludnościowych, wykazuje ludność obecną podług przynależności. Od spisu do spisu maleje procent ludności przynależnej do gminy miej-

sca pobytu, wzmaga się natomiast procent osób przynależnych do innych powiatów kraju; stąd da się wyciągnąć wniosek, że jak gdzieindziej tak i u nas zwiększa się ruchliwość ludności. Pozatem wzrosła także liczba obcokrajowców, i to do r. 1900 przybywało głównie obcokrajowców pochodzących z innych krajów austriackich, zaś w ostatnim dziesięcioleciu podniosła się bardzo znacznie liczba obywateli obcych państw. Stosunki te ilustruje poniższe zestawienie. Na 1000 ludności obecnej było przynależnych do:

w roku	gminy miejscy pobytu	gminy innej tegoż powiatu	gm. inn. powiatów kraju	Galicji	innych krajów Austrii	Austrii	innych państw
1880	895	43	54	992	4	996	4
1890	838	68	84	990	6	996	4
1900	826	67	96	989	7	996	4
1910	813	67	108	988	6	994	6

Jak z zestawienia tego wynika, obecnie jeszcze przeszło $\frac{4}{5}$ ludności mają prawo swojejczyzny w gminie swego pobytu.

Odmienny jednak stan rzeczy spotykamy w większych miastach. Miasta w czasach obecnych zawdzięczają wzrost swój nie sile rozrodczej własnej ludności, lecz przedewszystkiem napływowi z bliższej i dalszej okolicy. Stąd w miastach ludność obca przeważa. We Lwowie na 206.113 ludności obecnej było przynależnych do miasta tylko 95.770 czyli 46,5%, w Krakowie nawet tylko 58.362 czyli 38,4% na 151.886 ludności ogólnej. Wyższe cyfry ludności obcej, nieprzynależnej do gminy miejsca pobytu, wykazują także powiaty, w których znajdują się większe miasta: Tarnów, Rzeszów, Nowy Sącz, Przemyśl, Drohobycz, Stanisławów, Kołomyja, Tarnopol.

Liczba obywateli obcych państw wzrosła po r. 1900 prawdopodobnie głównie wskutek napływu z Królestwa Polskiego. Bez Węgrów i przynależnych do Bośni i Hercegowiny podniosła się cyfra obcych poddanych z 24.646 na 36.581; z liczby ostatniej przypada na Galicję zachodnią 22.854, na wschodnią tylko 13.727. Większe ilości obcokrajowców, pochodzących z innych państw, wykazują wielkie miasta Kraków (10.264) i Lwów (4.526), następnie idą powiaty Podgórze (1.472), Nowy Targ (1.300 z tego w Zakopanem 1.007), Tarnów (1.200), Brody (917).

6. Przyrost ludności.

(Tablica II.)

Od r. 1900 powiększyła się ludność Galicyi ogółem o 713.448 głów czyli 9·8%. Przyrost to w porównaniu z latami poprzednimi absolutnie nieco większy, procentowo jednak słabszy; dawniej wynosił bowiem:

Rok spisu	Ludność obecna	Przybyło ludności ogółem procentowo	
1869	5,444.689		
1880	5,958.907	514.218	9·4
1890	6,607.816	648.909	10·9
1900	7,315.939	708.123	10·7
1910	8,029.387	713.448	9·8

Pomimo zmniejszenia się cyfry procentowej przyrostu jednak i w ubiegłym dziesięcioleciu tak jak poprzednio, liczebny rozwój ludności Galicyi był silniejszy aniżeli całej Austrii, w której według rezultatów tymczasowych wynosił 9·2%. Z krajów koronnych znaczniejszy przyrost od Galicyi wykazują Tryest (28·5%), Istrya (18·2%), Dolna Austria (13·9%), Vorarlberg (12·8%), Gorycja z Gradyską (12·4%), Salzburg (11·5%), Tyrol (11·0%), słabszy zaś przyrost spotykamy na Bukowinie (9·7%), w Dalmacyi (8·8%), na Morawach (7·5%), w Karyntyi (7·5%), Czechach (7·2%), Styrii (6·3%), Austrii Górnej (6·2%) i Krainie (3·3%).

Na podniesienie zasługuje fakt, że główna część przyrostu ludności Galicyi przypada na wschodnią część kraju. Udział tejże w całym przybytku wynosi poważną cyfrę 522.006, udział Galicyi zachodniej jest znacznie mniejszy, 191.442 głów.

Odsetkowo przybyło części wschodniej 10·8 proc., części zachodniej 7·7 proc. Różnica w rozwoju ludności między Galicyą wschodnią a zachodnią datuje się już od dawna. Przyrost mieszkańców w tych dwóch częściach był od roku 1880 następujący:

Rok spisu	Ludność Galicyi		Przyrost % Galicyi	
	zachodniej	wschodniej	zachod.	wschod.
1880	2,113.013	3,845.894		
1890	2,299.665	4,308.151	8·8	12·0
1900	2,501.768	4,814.171	8·8	11·7
1910	2,693.210	5,336.177	7·7	10·8

Cyfrowo wynosił udział Galicyi wschodniej w ludności

w roku	proc.
1880	64·5
1890	65·2
1900	65·8
1910	66·5

Obecnie więc już $\frac{2}{3}$ ludności przypadają na wschodnią część kraju.

Należyty pogląd na rozwój ludności kraju mieć będziemy dopiero, jeżeli zbadamy, jak rozwój ten przedstawia się w poszczególnych powiatach. Przeglądając dokładniej na tablicy II cyfry, zauważymy cztery zjawiska zasługujące na podniesienie:

1. Powiaty wschodnie mają znaczniejszy przybytek ludności aniżeli zachodnie;

2. ludność wzrosła głównie w okolicach, odznaczających się rozwojem przemysłu albo posiadających większe miasta, ponadto w Galicyi wschodniej głównie w powiatach otaczających szerokim pierścieniem stolicę kraju;

3. powiaty o silniejszym i słabszym przyroście tworzą zwarte terytoria; rozróżnić możemy dwa obszary o intensywniejszym i dwa o słabszym rozwoju ludności;

4. w 4 powiatach ludność w porównaniu z r. 1900 zmalała. Jest to zjawisko od r. 1880 pojawiające się po raz pierwszy; ani w r. 1890 ani w r. 1900 nie było powiatu, w którymby ludność się cofnęła.

Z pomiędzy 81 powiatów (nie licząc miast Lwowa i Krakowa) ma przyrost ludności niższy od przecięcia krajowego 45 powiatów, w tem 22 zachodnich, wyższy 36 powiatów, w tem zachodnich tylko 8. W szczególności kanstatujemy:

ubytek	w 4 pow. (w tem 3 zach.)
przyrost od 0·0—4·9%	16 " (" " 10 ")
" " 5·0—9·8%	25 " (" " 9 ")
" " 9·9—14·9%	27 " (" " 4 ")
" " 15·0—19·9%	4 " (" " 3 ")
" ponad 20·0%	5 " (" " 1 ")

Z powiatów w zachodnich najsilniejszy wzrost zauważamy w przemysłowym kącie północno-zachodnim i nad granicą zachodnią (Kraków miasto i powiat, Chrzanów, Podgórze, Oświęcim, Biała i Żywiec), prócz tego wyższy od przeciętnego przyrostu spotykamy jeszcze w 2 tylko powiatach — rzeszowskim i przeworskim. Poza wymienionymi powiatami wszystkie inne mają cyfry niższe od przeciętnej krajowej, nie-

które mają cyfry bardzo niskie, nie dochodzące 3%, (Nowy Targ, Krosno, Ropeczyce, Mielec, Dąbrowa, Łańcut), w 3 powiatach zaś zmniejszyła się nawet liczba ludności: w pilzneńskim o 435, w kolbuszowskim o 531 i w gorlickim o 867 dusz.

W Galicyi wschodniej z wyjątkiem części powiatów górskich na południu, z wyjątkiem Pokucia i Podola na wschodzie i wreszcie powiatów cieszanowskiego i sokalskiego na północy, wszędzie przyrost przewyższa przecięcie kraju. Na czele idą Lwów miasto i powiat drohobycki, następnie Lwów powiat głównie dzięki wzmożeniu się ludności w gminach podmiejskich, Turka (tu miasto Turka wzrosło z 6.080 mieszkańców na 10.911 czyli aż o 79·5%; przyrost nieprawdopodobnie wysoki!), dalej powiaty z większemi miastami Stryj, Stanisławów, Kołomyja i 23 powiaty, naokoło Lwowa położone z przyrostem powyżej przecięcia krajowego. Przyrost słabszy mają na południu graniczące ze sobą powiaty Brzozów, Dobromil, Sanok, Lisko, Stary Sambor i od tych oddzielone Dolina i Peczeniżyn, na północy Cieszanów i Sokal i wreszcie nad granicą wschodnią całe terytorium znajdujące się po prawej stronie linii połączonych od Brodów do Śniatyna, a po lewej stronie tej linii powiaty złoczowski, podhajecki i tłumacki. Na tym terenie, obejmującym przeważnie Podole i Pokucie, a co do siły przyrostu przypominającym Galicyę zachodnią, mieści się nawet jeden powiat z ubytkiem ludności, Zaleszczyki, w którym liczba mieszkańców zmniejszyła się o 684 głów.

Powiaty o słabszym jak i silniejszym rozwoju ludności tworzą zwarte terytoria. Najprzód na samym zachodzie spotykamy wąski obszar, składający się z 6 powiatów i miasta Krakowa a wykazujący znaczne podniesienie się zaludnienia; następnie cała reszta Galicyi zachodniej — wyjąwszy powiaty rzeszowski i przeworski — i graniczące z częścią zachodnią powiaty wschodnie Brzozów, Dobromil, Stary Sambor, Sanok i Lisko stanowią zwarte terytorium słabego przyrostu; kompleks powiatów, głównie naokoło Lwowa położonych, wykazuje na przemian silniejszy wzrost ludności; wreszcie na samym wschodzie rozprzestrzeniają się znowu powiaty o słabszym przyroście.

Ze wzrostem ludności w całym kraju wzro-

śla także i to jeszcze daleko szybciej, ludność większych miast. Kiedy przyrost w całym kraju wynosi 9·8%, przyrost w gminach liczących powyżej 10.000 mieszkańców wynosi 23·3%. W poszczególnych gminach zwyż 10.000 mieszkańców wzrost ludności był następujący:

	Ludność obecna w roku		Przybyło
	1900 ¹⁾	1910	w %
1. Lwów . . .	159.877	206.113	28·9
2. Kraków . . .	125.144	151.886	21·4
3. Przemyśl . . .	46.295	54.562	17·9
4. Kołomyja . . .	34.188	42.676	24·8
5. Tarnów . . .	31.691	36.731	15·9
6. Drohobycz . . .	19.432	34.665	78·4
7. Tarnopol . . .	30.415	33.871	11·4
8. Stanisławów . . .	30.410	33.328	9·6
9. Stryj . . .	23.205	30.942	33·3
10. Nowy Sącz . . .	18.986	25.004	31·7
11. Jarosław . . .	22.660	24.367	7·5
12. Rzeszów . . .	19.972	23.688	18·6
13. Podgórze . . .	18.155	22.322	23·0
14. Knihinin w. . .	14.013	22.133	57·9
15. Sambor . . .	17.039	20.257	18·9
16. Brody . . .	17.361	18.055	4·0
17. Buczacz . . .	11.756	14.286	21·5
18. Złoczów . . .	11.842	13.234	11·8
19. Jaworzno . . .	9.181	13.115	42·8
20. Gródek . . .	11.845	12.973	9·5
21. Borysław . . .	10.690	12.767	19·4
22. Brzeżany . . .	11.443	12.717	11·1
23. Śniatyn . . .	11.500	12.342	7·3
24. Zamarstynów . . .	7.339	11.707	59·5
25. Sokal . . .	9.609	11.609	20·8
26. Chrzanów . . .	10.170	11.527	13·3
27. Horodenka . . .	11.613	11.223	—3·4
28. Turka . . .	6.080	10.911	79·5
29. Lipnik . . .	8.417	10.739	27·6
30. Sanok . . .	8.865	10.711	20·8
31. Rawa . . .	8.927	10.440	16·9
32. Bochnia . . .	10.071	10.291	2·2
33. Jaworów . . .	10.092	10.211	1·2
34. Kamion. woł. . .	9.176	10.142	10·5
35. Oświęcim . . .	6.841	10.126	48·0
36. Jasło . . .	6.571	10.115	53·9

Według powyższych dat wzrosła najszybciej ludność w Turce (o 79·5%) i Drohobyczu

¹⁾ Ludność podana w granicach gmin z r. 1910. Odnosi się to do Krakowa, Nowego Sącza, Rzeszowa i Sanoka.

(78·4%), potem następują dwie gminy podmiejskie Zamarstynów (59·5%) i Knihinin wieś (57·7%) i miasto Jasło (53·9%). Przyrost od 40 do 50% spotykamy w Oświęcimie i Jaworznie, przyrost od 30—40% w Stryju i Nowym Sączu, od 20—30% we Lwowie, Lipniku, Kołomyi, Podgórzu, Buczaczu, Krakowie, Sokału i Sanoku, przyrost od 10—20% w 11 gminach. W 7 miastach wzrost ludności był powolniejszy aniżeli przeciętnie w kraju i to: w Stanisławowie, Gródku, Jarosławiu, Śniatynie, Brodach, Bochni i Jaworowie, w jednej zaś Horodence nastąpił ubytek ludności o 3·4%. Co do Stanisławowa, to wprawdzie miasto mało co tylko wzrosło, zato jednak podniosła się bardzo znacznie ludność w Knihininach, tworzących z miastem jeden kompleks, i to w Knihininie wsi o 57·9%, w Knihininie Kolonii aż o 70·9%. W razie przyłączenia Knihininów do Stanisławowa, liczyłby Stanisławów 62.086 mieszkańców i byłby po Lwowie i Krakowie najludniejszym miastem Galicyi.

W przeciwstawieniu do ludności miast najmniejsze jednostki administracyjne, obszary dworskie, wykazują ubytek ludności. Ubytek zaobserwowaliśmy już przy domach i partjach i tak jak tam straty Galicyi zachodniej były o wiele znaczniejsze od Galicyi wschodniej, tak samo rzecz się ma z ludnością. Ogółem liczebność ludności na obszarach dworskich w Galicyi:

	zachodniej:	wschodniej:	razem:
w r. 1880 . . .	78.988	161.352	240.340
" " 1890 . . .	82.238	190.117	272.355
" " 1900 . . .	74.670	201.391	276.061
" " 1910 . . .	59.123	198.607	257.730

Zatem przyrost wzgl. ubytek (—) wynosi procentowo w Galicyi:

	zachodniej:	wschodniej:	razem:
od 1880—1890 . . .	4·1	17·8	13·3
" 1890—1900 . . .	—9·2	5·9	1·4
" 1900—1910 . . .	—20·8	—1·4	—6·6

Chociaż od 1890—1900 ludność obszarów dworskich wogóle jeszcze nieco wzrosła, to w Galicyi zachodniej już poniosła dotkliwą stratę. Strata ta więcej niż podwoiła się w ostatnich 10 latach, tak że w tym czasie ubyla przeszło jedna piąta część ogółu mieszkańców zachodnich obszarów dworskich. Śladem zachodniej części kraju idzie wschodnia; tu przyrost od roku

1890 do 1900 obniża się znacznie, od 1900 do 1910 zaś konstatujemy już i tu pewne minus. W całym kraju ubyło ogółem od r. 1900—1910 na obszarach dworskich aż 18.331 czyli 6·6% ludności. Stratę tę niewątpliwie w głównej części przypisać należy parcelacyi, rozwijającej się bardziej na zachodzie aniżeli na wschodzie, chociaż i tu czyni już wielkie postępy.

Mimo że od r. 1900 podniosła się ludność Galicyi o 713.448 dusz, to jednak w czasie tym jej przyrost naturalny t. j. nadwyżka urodzonych nad zmarłymi, był znacznie większy. Przyrostu naturalnego za ostatnie dziesięciolecie dokładniej obliczyć nie możemy, gdyż centralna komisya statystyczna z ogłoszeniem dat ruchu ludności doszła dopiero do r. 1907. We „Vorläufige Ergebnisse der Volkszählung vom 31 Dez. 1910“ znajdujemy jednak podane tymczasowe cyfry przyrostu naturalnego. Dla Galicyi wynosi tenże za czas od 1901 do 1910 roku 1,191.282. Zestawiając przyrost naturalny z faktycznym t. j. przez spis skonstatowanym, widzimy, że ostatni jest niższy od pierwszego o 477.834. Znaczy to, że tyle ludności ubyło z przyrostu naturalnego i opuściło granice kraju, albo właściwiej, że o tę cyfrę przewyższa emigracya immigracyę w kraju naszym. Jest to ubytek ogromny, wynoszący $\frac{2}{5}$ całego przyrostu naturalnego, stanowiący 6·8% liczby mieszkańców z r. 1900. Stratą tą dałoby się zaludnić kilka powiatów albo kraje tak wielkie, jak Księstwo Cieszyńskie, jak Karyntya lub Kraina.

Stan ten tem smutniejszy, ponieważ tendencya rozwojowa wskazuje na to, że w przyszłości ubytek ten będzie jeszcze znaczniejszy. Aż do r. 1880 Galicya była krajem immigracyjnym, od r. 1869—1880 przybyło jej wskutek immigracyi 30.838 głów. Po roku 1880 jednak odwraca się karta, Galicya staje się potężnym rezerwoarem, z którego coraz to szerszą falą płyną rzesze wychodźców. I tak ubyło ludności wskutek wędrówek:

od roku 1880—1890 . . .	61.421
" " 1890—1900 . . .	302.826
" " 1900—1910 . . .	477.834

Słabszy przyrost faktyczny ludności w Galicyi zachodniej każe się domyślać, że ta część kraju bardziej ucierpiała wskutek emigracyi aniżeli Galicya wschodnia. Na podstawie

obliczeń, co prawda mniej ścisłych¹⁾, stwierdzamy, że z ubytku migracyjnego od 1900—1910 na Galicyę zachodnią przypada około 224.000 dusz czyli 46%, na dwa razy ludniejszą Galicyę wschodnią zaś 254.000 głów czyli 54%. Należy jednakże podnieść, że w porównaniu z okresem czasu 1890—1900 emigracja ze wschodniej polaci w ostatnich 10 latach bardzo się wzmogła. Ubytek migracyjny wynosił od 1890—1900 w Galicyi wschodniej 133.610 głów, od roku 1900—1910 zaś prawie dwa razy więcej. Widać stąd, że część wschodnia kraju idzie śladem części zachodniej i że w przyszłości należy się spodziewać w części wschodniej jeszcze większych strat.

Ubytku migracyjnego we dłu g p o s z c z e g ó l n y c h p o w i a t ó w o m a w i a ć n i e b ę d z i e m y, gdyż z powodu braku dat ruchu ludności za lata 1908—1910 ściśle go obliczyć nie można. Z powyższych uwag i faktów wynika rzecz jedna, zresztą ogólnie znana, że w stosunku do swych sił i potrzeb Galicya jest krajem przeludnionym i dla tego coraz większą część swego przyrostu naturalnego oddawać musi zagranicy. Jak w szczególności przeludnienie to się przedstawia i zaludnienie w ogóle, o tem w następnym rozdziale.

7. Gęstość zaludnienia.

(Tablica II.)

Wskutek zwiększenia się ludności kraju podniosła się także jego ludność względna albo gęstość zaludnienia. Obecnie wypada w Galicyi na 1 km² 102 mieszkańców. Cyfra ta w roku 1869 wynosiła 69, w 1880 r. 76, w 1890 r. 84, w 1900 r. 93. Zaludnienie Galicyi jest silniejsze aniżeli całej Austrii, w której wypada na 1 km² 95 osób. Znaczniejszą od Galicyi gęstość zaludnienia wykazują z krajów austriackich oprócz miasta Tryestu tylko kraje sudeckie i Dolna Austria. W szczególności lud-

¹⁾ Ubytek migracyjny Galicyi zachodniej i wschodniej otrzymano, odejmując przyrost faktyczny obu części kraju od ich przyrostu naturalnego. Przyrost naturalny (od r. 1901—1910) obliczono w ten sposób, że zsumowano za lata 1901—1907 w powiatach zachodnich i wschodnich przewyżkę urodzonych nad zmarłymi z dat ruchu ludności, ogłoszonych już przez centralną komisję statystyczną, a za lata 1908—1910, dla których dotychczas dat tych niema, wzięto z poprzednich 7 lat roczną przeciętną cyfrę przewyżki urodzeń nad skonanymi i pomnożono ją przez 8.

ność względna krajów austriackich przedstawia się w r. 1910 następująco:

1. Tryest	2.409
2. Austria Dolna	178
3. Śląsk	147
4. Czechy	130
5. Morawy	118
6. Galicya	102
7. Gorycja z Gradyską	90
8. Istrya	81
9. Bukowina	77
10. Austria Górna	71
11. Styrya	64
12. Vorarlberg	56
13. Kraina	53
14. Dalmacya	50
15. Karyntya	38
16. Tyrol	35
17. Salzburg	30
Cała Austria	95

Z ziem polskich poza przemysłowym Górnym Śląskiem Galicya ma ludność najgęstsza. Liczono bowiem:

	obszaru w km ²	ludności	mieszk. na 1 km ²
w W. Ks. Poznań. ¹⁾	28.985	2,100.044	72
w Prusach Król.	25.548	1,703.042	67
na Mazurach ²⁾	12.036	543.404	45
na Gór. Śląsku	13.229	2,207.954	167
w Królestwie ³⁾	126.945	11,935.318	94
w Krajach zabr.	468.543	22,967.200	49
w Galicyi	78.493	8,029.387	102
Razem	753.779	49,486.349	66

Gęste zaludnienie Galicyi występuje także na jaw w porównaniu z innymi krajami europejskimi. Prócz Niemiec (w r. 1910 120 mieszk. na 1 km²)⁴⁾, Włoch (113 w r. 1909),

¹⁾ Obszar ziem polskich, należących do państwa pruskiego, wyjęto ze „Stat. Jahrb. für den preussischen Staat.“ rocz. 1909; ludność podana według wyników tymczasowych spisu z 1/XII 1910 r.

²⁾ Obwód rejencyjny olsztyński, należący do Prus Książęcych.

³⁾ Ludność Królestwa podana według stanu z 1/I 1909 za „Economistą“ rocz. 1911 tom II str. 79; obszar Królestwa, Krajów zabranych i ludności Krajów zabranych (stan z 1/I 1906 r.) wyjęto z Czyńskiego „Etnograficzno-statystyczny zarys liczebności i rozsielenia ludności polskiej“. Warszawa 1909.

⁴⁾ Dany te i następne ludności względnej wyjęte ze „Stat. Jahrbuch für das Deutsche Reich“, rocz. 1911 z dodatku „Internationale Übersichten“.

Belgii (227 w r. 1900), Holandyi (176 w r. 1909) i Anglii (133 mieszk. na 1 km² w roku 1901), wszystkie inne państwa Europy mają ludność rzadszą od Galicyi. Wspomnieć należy, że we Francyi na 1 km² wypada (w r. 1906) tylko 73 mieszkańców, w Szwajcaryi (w r. 1910) 91, w Danii (w r. 1906) 66, w Rumunii (w r. 1899) 45, w Bułgarii (w r. 1905) 42, w Hiszpanii (w r. 1910) 39. Porównując z cyframi temi cyfrę ludności względnej Galicyi, twierdzić możemy, że w Europie niema kraju tak przeważnie rolniczego, któryby miał ludność tak gęstą, był więc tak przeludnionym jak Galicya. Następstwem zaś przeludnienia tego jest i musi być masowa emigracya, która jak widziliśmy, w ubiegłym dziesięcioleciu przybrała rozmiary olbrzymie.

Jest rzeczą oczywistą, że ludność nie jest równomiernie po całym kraju rozmieszczona, lecz odnośnie do warunków przyrodzonych i gospodarczo-kulturalnych w jednych okolicach skupia się gęściej, w innych rzadziej. Najprzód należy podnieść dość znaczną różnicę między zachodnią a wschodnią częścią kraju. W Galicyi zachodniej przypada obecnie na 1 km² 116 mieszkańców, w Galicyi wschodniej o 20 mniej czyli 96. Różnica ta dawniej była jeszcze nieco większą, lecz zmniejsza się ona stale od r. 1869 wskutek szybszego wzrostu ludności na wschodniej połaci.

Z poszczególnych powiatów poza miastami Lwowem i Krakowem (Lwów 6.441, Kraków 5.764 mieszkańców na 1 km²) najgęstsze zaludnienie posiada powiat Podgórze (276 mieszk. na 1 km²), następnie idą kolejno Biała (186), Stanisławów (182), Przemyśl (160), Kolo-myja (156), Chrzanów (154). Dalej spotykamy na 1 km² ludności:

126 — 150	w 9 powiatach (w tem 8 zachod.)
103 — 125	" 27 " (" " 8 ")
91 — 102	" 9 " (" " 2 ")
76 — 90	" 22 " (" " 7 ")
51 — 75	" 4 " (" " 2 ")
50 i mniej	" 4 " (" " 0 ")

Najrzadsze zaludnienie wykazują 4 powiaty górskie wschodnie: Kosów (48 mieszk. na 1 km²), Nadwórna (47), Dolina (46) i Skole (44). Z powiatów zachodnich najrzadziej zaludnione są powiaty: niski i nowotarski, pierwszy na 1 km² ma 71 ludności, drugi 62. Ogółem wyż-

szą cyfrę ludności względnej od przeciętnej krajowej posiada powiatów 42, w tem 19 zachodnich, niższą 39, w tem 11 zachodnich. Różnica między Podgórzem, mającym z powiatów najgęstsze zaludnienie, a powiatem skolskim zaludnionym najrzadziej, jest bardzo znaczna (276 i 44).

Na kartogramie przedstawiającym zaludnienie Galicyi podług powiatów, zauważamy, że tak powiaty z wyższą jak i niższą nasiadłością tworzą zwarte kompleksy. Na ogół najgęstszą ludność spotykamy na przejściu z gór do równin wzdłuż głównej osi kraju i zarazem wzdłuż głównej linii kolejowej, ludność najrzadszą zaś w górach zachodnich i wschodnich i na mało urodzajnych piaskach w kącie między Wisłą i Sanem i w północnych powiatach Galicyi wschodniej. W szczególności rozróżnić możemy 3 obszary o gęstszym zaludnieniu, znaczniejszem od przeciętnej cyfry krajowej i 4 obszary słabiej zaludnione, znajdujące się poniżej przecięcia kraju.

Terytorya ze znaczną gęstością zaludnienia są następujące:

1. W Galicyi zachodniej pas powiatów od granicy zachodniej aż do linii powiatów nad Dunajcem położonych. Są to głównie powiaty nadwiślańskie i nad Dunajcem rozłożone, mianowicie: Chrzanów, Oświęcim, Biała, Żywiec, Wadowice, Kraków miasto i powiat, Podgórze, Wieliczka, Bochnia, Brzesko, Nowy Sącz, Tarnów i Dąbrowa. Na obszarze tym, obejmującym 8.958 km² czyli 11·4% całej przestrzeni kraju, mieszka 1,348.306 osób czyli 16·8% ogółu ludności; ludność tu najgęstsza, na 1 km² przypada 151 dusz. W r. 1900 ta sama cyfra wynosiła 135, więc przyrost ludności względnej na tem pierwszym terytoryum o najsilniejszej nasiadłości wynosi 11·9%.

2. Już nieco słabsze zaludnienie od obszaru poprzedniego ma obszar drugi, obejmujący środkowe powiaty Galicyi środkowej, rozłożone po obu stronach Wisłoka, po obu stronach środkowego Sanu, zajmujące wąski dział wód między rzekami Sanem a Dniestrem i wreszcie część powiatów nad Dniestrem położonych wraz z powiatami okolicznymi aż do linii starej drogi komunikacyjnej, obecnie kolei Lwów-Stryj. Są to powiaty: Jasło, Krosno, Brzozów, Strzyżów, Rzeszów, Przeworsk,

Łańcut, Jarosław, Przemyśl, Mościska, Sambor, Drohobycz, Stryj, Rudki, Lwów miasto i okolica. Przestrzeń tych powiatów wynosi 13.166 km² czyli 16·8% całej przestrzeni, ludność 1,811.712 czyli 22·6% całej ludności, na 1 km² przypada obecnie 138 mieszkańców, w 1900 r. 121. Na tym obszarze gęstość zaludnienia od r. 1900 wzrosła najsilniej, bo aż o 14·0%.

3. Oddzielony wąskim pasem powiatów od obszaru drugiego następuje na wschodzie położony obszar trzeci, na który składają się głównie powiaty podolskie z wyjątkiem niektórych północnych i pokuckie, a mianowicie: Rohatyn, Stanisławów, Tlumacz, Kołomyja, Śniatyn, Horodenka, Zaleszczyki, Borszczów, Husiatyn, Czortków, Buczacz, Trembowla, Skałat i Tarnopol. Obszar ten, mający 12.537 km², stanowiący 16·0% całej przestrzeni, posiada ludności 1,521.807 czyli 18·9% ludności całej Galicyi, na 1 km² przypada tu ludności 121, w roku 1900 przypadało 113, przyrost w stopniu zaludnienia wynosi zatem tylko 7·1%.

Wymienione 3 obszary mają zaludnienie gęste, warto jednak podnieść, że zaludnienie to obniża się w kierunku na wschód. Im dany obszar bardziej wysunięty na wschód, tem słabszą ma ludność względną. Całe terytorium ze znaczną nasiadłością obejmuje ogółem 34.661 km² czyli 44·2% obszaru kraju, ma zaś mieszkańców 4,681.825 czyli 58·3% całej ludności, przeciętnie na 1 km² wykazuje 135 dusz, w 1900 roku 121, zatem przyrost wynosi 11·6%.

Dotychczas nie wymienione powiaty posiadają słabsze zaludnienie od przecięcia krajowego i tworzą także zwarte terytoria. Możemy rozróżnić następujące 4 obszary z rzadszym zaludnieniem:

1. Powiaty górskie i podgórskie Galicyi zachodniej: Nowy Targ, Myślenice, Limanowa, Grybów i Gorlice z wyjątkiem Nowego Sącza, który klinem wrzyna się w te powiaty i ma zaludnienie wyższe od przeciętnego.

2. Czworobok powiatów zachodnich między Wisłoką a dolnym Sanem. Czworobok ten tworzą powiaty: Pilzno, Mielec, Ropczyce, Kolbuszowa, Tarnobrzeg i Nisko.

3. Cały pas powiatów górskich wschodnich od Sanoka aż do Kosowa, obejmujący powiaty:

Sanok, Dobromil, Lisko, Stary Sambor, Turka, Skole, Dolina, Kałusz, Bohorodczany, Nadwórna, Peczeniżyn i Kosów.

4. Wreszcie obszar północny powiatów, ciągnący się od Cieszanowa do Zbaraża a przez wąski pas (Przemyślany, Bóbrka, Żydaczów) połączony ze słabo zaludnionymi powiatami górkimi. Obszar ten obejmuje powiaty: Cieszanów, Jaworów, Rawa, Gródek, Żółkiew, Sokal, Kamionka, Brody, Zbaraż, Złoczów, Zborów, Brzeżany, Podhajce, Przemyślany, Bóbrka i Żydaczów.

Cztery powyższe obszary obejmują:

	prze- strzeni w km ²	% w sto- sunku do całej przestrzeni	ludności	% z całej ludności
1. obszar	4.806	6·1	390.612	4·9
2. "	5.077	6·5	426.437	5·3
3. "	16.195	20·6	985.234	12·3
4. "	17.754	22·6	1,545.279	19·2
Razem	43.832	55·8	3,347.562	41·7

Gęstość zaludnienia tych obszarów przedstawia się słabo, mianowicie przypada mieszkańców na 1 km²:

	w r. 1900	w r. 1910	przyrost procent. ludności względnej
1. obszar	79	81	2·5
2. "	82	84	2·4
3. "	56	61	8·9
4. "	79	87	10·1
Razem	71	76	7·0

Jak z powyższych zestawień wynika, naj-słabszy wzrost gęstości zaludnienia wykazują rzadko zaludnione powiaty Galicyi zachodniej, silniejszy ale także jeszcze słaby przyrost ma następnie gęsto zaludnione Podole i Pokucie, potem co do wzrostu stopnia zaludnienia idą słabo zaludnione powiaty górskie i północne Galicyi wschodniej, dalej gęsto zaludnione powiaty Galicyi zachodniej, wreszcie największy przyrost ludności względnej spotykamy w gęsto zaludnionych powiatach Galicyi środkowej.

Stopień zaludnienia kraju naszego w r. 1869 zbadał dość szczegółowo Władysław Rappacki w dziełku p. t. „Ludność Galicyi“, Lwów 1874. Stosunki zaludnienia zilustrował kartogramem, dołączonym przy końcu tego dziełka. Jeżeli kartogram ten porównamy z takim

samym kartogramem, unaoczniającym gęstość zaludnienia w r. 1910, zobaczymy, że w ogólnych zarysach położenie, wielkość i wzajemny stosunek obszarów gęściej i rzadziej zaludnionych pozostały te same, a o ile zaszły zmiany, są one niezbyt znaczne.

Z tej stałości i niezmienności omawianych stosunków wynika, że muszą one zależeć od warunków danych raz na zawsze i nie ulegających zmianom, a dalej od przyczyn chociażby zmiennych, ale w każdym razie przez dłuższy przeciąg czasu mniejwięcej jednako działających. Jako czynniki niezmiennie wchodzą głównie w rachubę stosunki geograficzne, klimat, obfitość opadów, stopień wzniesienia nad poziom morza, gleba, przedewszystkiem urodzajność ziemi i zaopatrzenie tejże w kruszce i minerały. Wpływ na gęstość zaludnienia mają dalej czynniki, mniej lub więcej podlegające zmianom, cały dotychczasowy rozwój historyczny i kulturalny, rodzaje uprawy, podział własności ziemskiej w szczególności stopień jej rozdrobnienia, formy osadnictwa, rozwój przemysłu i handlu i cała mnogość innych przyczyn natury ekonomicznej i społecznej, których wykrycie i przedstawienie ich działania wymagałoby przeprowadzenia specjalnych, szczegółowych badań. Tu przykładowo tylko wskażemy na zależność gęstości zaludnienia od rodzaju uprawy ziemi (która znowu głównie zależy od rodzaju gleby). Okolice bogate w lasy, więc cały pas górski, pas powiatów północnych w Galicyi wschodniej, czworobok między Wisłoką a Sanem (głównie powiaty niski i tarnobrzescki) mają ludność najrzadszą. Przeciwnie okolice bezleśne jak Podole i Pokucie, jak powiaty nadwiślańskie od Wadowic aż do Dąbrowy mają ludność najgęstsza.

Sprawa gęstości zaludnienia, tak ważna dla Galicyi, wymaga specjalnej uwagi. O ile możliwości należałoby nawet zbadać ludność poszczególnych gmin lub kategorii gmin w stosunku do zajmowanego przez nich obszaru, aby się dowiedzieć, gdzie przeludnienie przejawia się najjaskrawiej, a dalej, które gminy względnie najlepsze posiadają warunki dalszego rozwoju na przyszłość. Rozumie się, że tak żmudnego badania nie zdołaliśmy dotychczas przeprowadzić i dlatego nie wiemy, jakie być mogą jego wyniki.

Przy końcu tego rozdziału rzućmy jeszcze nieco światła na gęstość zaludnienia obszarów dworskich i gmin samych. Przestrzeń zajęta przez obszary dworskie wynosiła w r. 1900 28.732 km^2 , na gminy zatem wypada 49.761 km^2 ; stanu z r. 1910 nie znamy, oprzemy się więc na danych z r. 1900. Ponieważ obszary dworskie według ostatniego spisu mają wogóle 257.730 ludności, przypada zatem na 1 km^2 przestrzeni obszarów dworskich dusz tylko 9, przyczem niema znaczniejszej różnicy między wschodnią a zachodnią częścią kraju. Natomiast na 1 km^2 przestrzeni gmin przypada ludności przeszło 17 razy tyle czyli aż 156. Wobec cyfry ostatniej wyglądają obszary dworskie jakby pustkowia, lecz nie trzeba zapominać, że bardzo znaczną część obszarów dworskich stanowią lasy, a następnie, że część ludności zamieszkałej w gminach, znajduje zarobek po dworach i ekonomicznie do nich należy i dlatego, chcąc wyciągać wnioski z powyższych cyfr, trzeba koniecznie część zaludnienia gmin przypisać na konto obszarów dworskich. Wynika to i z tego, że n. p. w W. Ks. Poznańskim i w Prusach Królewskich, gdzie ludność robotnicza zatrudniona po dominjach, także na nich mieszka, dominia te gęściej są zaludnione aniżeli w Galicyi. I tak przypada na 1 km^2 przestrzeni obszarów dworskich w Prusach Królewskich 20 mieszkańców (według wyników tymczasowych spisu z r. 1910), w Ks. Poznańskim 26, na Górnym Śląsku 27. Naturalnie i tutaj gminy mają znaczniejszą gęstość zaludnienia od obszarów dworskich, wypada mianowicie na 1 km^2 przestrzeni gmin (w r. 1910) w Prusach Królewskich 102, w Ks. Poznańskim 122, na Górnym Śląsku 310 mieszkańców.

8. Wyznanie.

(Tablica III.)

Ludność Galicyi dzieli się pod względem wyznaniowym na trzy wielkie grupy: na obrządku rzymsko-katolicki, grecko-katolicki i wyznanie izraelickie. Z grup innych pokażniejszą cyfrą reprezentowani są jeszcze tylko ewangelicy, zaś ormianie, prawosławni, inne wyznania i bezwyznaniowi stanowią znikomy ułamek. Siłę liczebną i wzajemny stosunek poszczególnych wyznań w r. 1910 uwidoczniają poniższe daty:

Obrządku wzgl. wyznania	Ludność ogółem	w %
rzymsko-katolicki	3,735.145	46.52
grecko-katolicki	3,378.451	42.08
ormiańsko-katolicki	1.392	0.02
grecko-wschodnie (prawosł.)	2.816	0.04
ewangelickie	37.292	0.46
izraelskie	872.975	10.87
inne wyznania	998	0.01
bezwyznaniowi	318	0.00
Razem	8,029 387	100.00

Zatem liczebnie najsilniejszą jest w kraju ludność rzymsko-katolicka, przewyższająca grecko-katolicką o 4.44 procentu czyli absolutnie o 356.694 dusz. Ludność chrześcijańska razem stanowi blisko $\frac{9}{10}$ ściśle 89.12% ogółu mieszkańców, na żydów wypada 10.87%. Ewangelicy wykazują niespełna $\frac{1}{2}$ procentu, zaś wyznania inne tworzą bardzo nieznaczny tylko ułamek.

Inaczej aniżeli w całym kraju i w gminach samych, mających mniej-więcej te same co cały kraj stosunki wyznaniowe, przedstawia się skład ludności na obszarach dworskich. Na tychże posiadają rzymsko-katolicy większość absolutną (54.5%), natomiast udział greko-katolików wynosi tylko trochę ponad $\frac{1}{4}$ czyli 26.0%, zaś większy niż w całym kraju jest udział żydów — 18.2% i innych — 1.3%.

Bardzo odbiegają od siebie stosunki wyznaniowe w obu częściach kraju. Galicya zachodnia jest krajem, pod względem wyznania prawie jednolitym, rzymsko-katolicy stanowią w niej 88.5% ogółu ludności, z innych wyznań wypada na żydów 7.9%, na greko-katolików 3.3%. Natomiast Galicya wschodnia ma ludność w znacznym stopniu mieszaną. Żywiołem dominującym liczebnie są greko-katolicy, stanowiący trochę ponad $\frac{3}{5}$ — 61.7% ogółu mieszkańców, przeszło $\frac{1}{4}$ — 25.3% wypada na rzymsko-katolików, $\frac{1}{8}$ czyli 12.4% na żydów i 0.6% na wyznania inne.

Rozsiedlenie poszczególnych wyznań jest w krótkości następujące:

Rzymsko-katolicy zajmują w masie skupionej Galicyę zachodnią, a pozatem — przeważnie rozprószeni — znajdują się na całym obszarze Galicyi wschodniej. Z ogólnej ich liczby zamieszkuje w Galicyi zachodniej 2,384.289 czyli 63.8%, w Galicyi wschodniej 1,350.856 czyli 36.2%, to znaczy blisko trzy ósme. W Galicyi

zachodniej tworzy ludność rzymsko-katolicka większość we wszystkich powiatach politycznych a także sądowych z wyjątkiem powiatu Muszyna. Pozatem ma większość w Galicyi wschodniej w dwóch powiatach pogranicznych brzozowskim i jarosławskim i w mieście Lwowie, zaś co do powiatów sądowych przeważa absolutnie lub relatywnie prócz miasta Lwowa w dziewięciu powiatach i to w siedmiu pogranicznych: jarosławskim, pruchnickim, dubieckim, dynowskim, brzozowskim, sanockim i rymanowskim i w dwóch, w środku Galicyi wschodniej położonych, w lwowskim zamiejskim i winnickim. Na reszcie obszaru Galicyi wschodniej rzymsko-katolicy znajdują się w mniejszości. Mniejszość ta wynosi powyżej jednej trzeciej czyli powyżej 33.3% ogółu ludności w 6 powiatach politycznych, w lwowskim zamiejskim, sanockim, trembowelskim, skałackim, przemyskim i cieszanowskim, od 25—33.3% w 12 powiatach: tarnopolskim, mościskim, zbarraskim, buczackim, samborskim, czortkowskim, rudeckim, brzeżańskim, husiatyńskim, podhajeckim, przemysłańskim i złoczowskim, od 10—25% w 26 powiatach i wreszcie poniżej 10% w 5 powiatach: śniatyńskim, turczańskim, bohorodzkańskim, kosowskim i peczeniżyńskim. W tych powiatach sądowych wschodnio-galicyjskich, w których rzymsko-katolicy są w mniejszości, stanowią oni powyżej 33.3% mieszkańców w 13 powiatach, 25—33.3% w 22, 10—25% w 54, 2—10% w 18 i wreszcie poniżej 2% w jednym powiecie Żabie.

Poniżej podajemy jeszcze powiaty polityczne, uporządkowane według siły liczebnej żywiołu rzymsko-katolickiego.

Powiaty polityczne	procent rz.-kat.	Powiaty polityczne	procent rz.-kat.
1. Żywiec	98.1	13. Kolbuszowa	91.3
2. Myślenice	98.0	14. Ropczyce	91.2
3. Kraków p.	97.8	15. Nisko	90.3
4. Wadowice	96.7	16. Chrzanów	89.5
5. Limanowa	96.2	17. Tarnobrzeg	89.1
6. Wieliczka	95.5	18. Mielec	88.8
7. Brzesko	94.3	19. Podgórze	88.4
8. Biała	93.9	20. Rzeszów	88.1
9. Bochnia	93.9	21. Strzyżów	87.9
10. Pilzno	93.8	22. Przeworsk	87.3
11. Nowy Targ	93.1	23. Łańcut	87.1
12. Dąbrowa	91.8	24. Oświęcim	86.4

Powiaty polityczne	procent rz.-kat	Powiaty polityczne	procent rz.-kat.
25. Jasło . . .	84·9	55. Gródek . . .	23·7
26. Tarnów . . .	84·4	56. Stanisławów	22·3
27. Brzozów . . .	78·3	57. Drohobycz.	21·9
28. Krosno . . .	77·3	58. Brody . . .	21·7
29. Grybów . . .	77·1	59. Borszczów .	19·4
30. Kraków m.	76·8	60. Sokal . . .	19·4
31. Nowy Sącz	76·6	61. Zborów . . .	19·3
32. Gorlice . . .	68·5	62. Stryj . . .	19·0
33. Lwów m. . .	51·2	63. Bóbrka . . .	18·8
34. Jarosław . . .	50·9	64. Tlumacz . .	17·9
35. Lwów pow.	43·4	65. Kołomyja .	17·8
36. Sanok . . .	39·3	66. Rohatyn . .	17·4
37. Trembowla	39·4	67. Żółkiew . . .	16·9
38. Skalałat . . .	36·6	68. Zaleszczyki	16·6
39. Przemyśl . .	35·4	69. Żydaczów .	15·9
40. Cieszanów .	34·9	70. Rawa . . .	15·2
41. Tarnopol . .	32·5	71. Lisko . . .	15·0
42. Mościska . .	31·8	72. St. Sambor	14·9
43. Zbaraż . . .	31·6	73. Jaworów . .	13·1
44. Buczac . . .	31·4	74. Nadwórna .	12·8
45. Sambor . . .	30·5	75. Horodenka.	12·8
46. Czortków . .	28·1	76. Skole . . .	10·9
47. Rudki . . .	27·8	77. Dolina . . .	10·8
48. Brzeżany . .	27·7	78. Kałusz . . .	10·1
49. Husiatyn . .	27·7	79. Śniatyn . . .	8·1
50. Podhajce . .	26·7	80. Turka . . .	6·1
51. Przemyślany	26·0	81. Bohorodczany	5·1
52. Złoczów . . .	25·5	82. Kosów . . .	4·8
53. Dobromil . .	24·9	83. Peczeniżyn	3·6
54. Kamionka . .	24·6		

Ludność grecko-katolicka, znacznie zmniejszana z ludnością rzymsko-katolicką i izraelicką, rozsiadlona jest na obszarze Galicji wschodniej a dalej w Galicji zachodniej zajmuje wąski pas ziemi wzdłuż Karpat aż po rzekę Poprad. W Galicji wschodniej tworzą grecko-katolicy większość we wszystkich powiatach politycznych prócz Brzozowa, Jarosławia i Lwowa miasta a we Lwowie powiecie mają większość tylko względną. W Galicji zachodniej są wszędzie w mniejszości, mniejszość ta wynosi w powiecie politycznym gorlickim 23·9%, od 10—20% w powiatach grybowskim, krośnieńskim i nowosądeckim, od 2—10% w jasielskim, przeworskim, łańcuckim, strzyżowskim, nowotarskim i rzeszowskim. Uwzględniając podział na powiaty sądowe, grecko-katolicy w Galicji zachodniej mają większość tylko w jednym powiecie mu-

szyńskim, ponad 1/4 ludności wynoszą w 4 powiatach, w gorlickim, żmigrodzkim, dukielskim i grybowskim, od 10—25% w 2 i od 2—10% w 8 powiatach sądowych.

Porządek powiatów politycznych według zmniejszającego się procentu ludności grecko-katolickiej jest następujący:

Powiaty polityczne	procent gr.-kat.	Powiaty polityczne	procent gr.-kat.
1. Peczeniżyn	87·4	43. Tarnopol . .	53·5
2. Bohorodecz.	83·6	44. Cieszanów .	52·4
3. Kosów . . .	83·3	45. Trembowla	51·5
4. Kałusz . . .	80·7	46. Skalałat . . .	50·3
5. Turka . . .	80·2	47. Sanok . . .	50·3
6. Śniatyn . . .	79·6	48. Przemyśl . .	50·0
7. Jaworów . .	79·0	49. Lwów pow.	45·8
8. Skole . . .	77·4	50. Jarosław . . .	38·9
9. Horodenka.	76·1	51. Gorlice . . .	23·9
10. Dolina . . .	75·8	52. Lwów m. . .	19·1
11. Żydaczów .	75·7	53. Grybów . . .	17·4
12. St. Sambor	74·4	54. Krosno . . .	15·2
13. Nadwórna .	74·0	55. Brzozów . . .	15·2
14. Tlumacz . .	73·1	56. Nowy Sącz	12·9
15. Żółkiew . .	73·0	57. Jasło . . .	8·6
16. Rohatyn . .	71·7	58. Przeworsk .	5·8
17. Zaleszczyki	71·2	59. Łańcut . . .	4·9
18. Zborów . . .	70·5	60. Strzyżów . .	4·9
19. Lisko . . .	70·3	61. Nowy Targ	2·7
20. Rawa . . .	69·9	62. Rzeszów . . .	2·2
21. Bóbrka . . .	69·5	63. Nisko . . .	1·3
22. Borszczów .	68·0	64. Kraków m.	1·1
23. Gródek . . .	66·3	65. Podgórze . .	0·4
24. Podhajce . .	65·5	66. Kraków p..	0·3
25. Sokal . . .	65·5	67. Oświęcim . .	0·3
26. Dobromil . .	64·0	68. Ropczyce . .	0·3
27. Rudki . . .	63·5	69. Tarnów . . .	0·2
28. Złoczów . . .	62·6	70. Tarnobrzeg	0·2
29. Brody . . .	62·4	71. Żywiec . . .	0·1
30. Przemyślany	62·3	72. Chrzanów . .	0·1
31. Brzeżany . .	61·9	73. Dąbrowa . .	0·1
32. Kołomyja . .	61·9	74. Mielec . . .	0·1
33. Czortków . .	61·3	75. Biała . . .	0·1
34. Stryj . . .	61·0	76. Wadowice . .	0·1
35. Sambor . . .	60·9	77. Wieliczka . .	0·1
36. Zbaraż . . .	60·9	78. Bochnia . . .	0·1
37. Kamionka . .	60·8	79. Pilzno . . .	0·1
38. Husiatyn . .	60·7	80. Brzesko . . .	0·1
39. Mościska . .	59·9	81. Kolbuszowa	0·0
40. Drohobycz .	59·6	82. Myślenice . .	0·0
41. Stanisławów	57·6	83. Limanowa . .	0·0
42. Buczac . . .	55·9		

Żydzi, rozprószeni po całym kraju, zamieszkują w głównej masie miasta. Stąd też powiaty z większymi miastami najwyższe wykazują cyfry procentowe żydów. Z ogólnej liczby żydów przypada 213.269 na Galicyę zachodnią, 659.706 na wschodnią. Na ogół ich udział wśród ludności wzrasta w kierunku ze zachodu na wschód. W Galicyi zachodniej w dwóch powiatach procent żydów wynosi mniej niż 2%, w 6 powiatach 2—5%, w Galicyi wschodniej z tak niskim procentem nie spotykamy ani jednego powiatu. Tu przeważają powiaty z udziałem żydów wynoszącym 10—15%, takich powiatów jest 30, w Galicyi zachodniej tylko 4. Powiaty polityczne, uszykowane według zniżającego się udziału żydów w ludności ogólnej, przedstawiają się następująco:

Powiaty polityczne	procent żydów	Powiaty polityczne	procent żydów
1. Lwów m. . .	27·8	32. Rohatyn . .	10·8
2. Kraków m. .	21·3	33. Tarnobrzeg .	10·7
3. Kołomyja . .	19·1	34. Bohorodcz. .	10·7
4. Stanisławów .	18·8	35. St. Sambor .	10·7
5. Drohobycz .	17·2	36. Skole	10·7
6. Stryj	15·9	37. Dobromil . .	10·5
7. Brody	15·4	38. Sanok	10·4
8. Tarnów . . .	15·3	39. Czortków . .	10·4
9. Sokal	14·9	40. Chrzanów . .	10·3
10. Rawa	14·5	41. Brzeżany . . .	10·3
11. Przemyśl . .	14·1	42. Zborów	10·2
12. Lisko	14·1	43. Mielec	10·0
13. Tarnopol . .	13·9	44. Jarosław . . .	10·0
14. Turka	13·6	45. Rzeszów . . .	9·6
15. Skałat . . .	13·1	46. Żółkiew . . .	9·6
16. Oświęcim . .	13·1	47. Nowy Sącz . .	9·3
17. Buczac . . .	12·7	48. Trembowla . .	9·0
18. Kamionka . .	12·7	49. Peczeniżyn . .	9·0
19. Borszczów .	12·6	50. Lwów pow. . .	8·7
20. Nadwórna . .	12·6	51. Gródek	8·6
21. Cieszanów .	12·5	52. Kolbuszowa . .	8·5
22. Zaleszczyki .	12·0	53. Ropczyce . . .	8·5
23. Złoczów . . .	11·6	54. Kałusz	8·4
24. Husiatyn . .	11·6	55. Rudki	8·3
25. Śniatyn . . .	11·6	56. Tlumacz . . .	8·3
26. Bóbrka . . .	11·5	57. Nisko	8·2
27. Dolina	11·3	58. Mościska . . .	8·2
28. Kosów	11·3	59. Sambor	8·2
29. Podgórze . .	11·0	60. Żydaczów . . .	8·2
30. Przemyślany	11·0	61. Dąbrowa . . .	8·1
31. Horodenka .	11·0	62. Podhajce . . .	7·8

Powiaty polityczne	procent żydów	Powiaty polityczne	procent żydów
63. Łańcut	7·5	74. Brzesko	5·6
64. Gorlice	7·5	75. Grybów	5·5
65. Krosno	7·5	76. Wieliczka . . .	4·2
66. Zbaraż	7·5	77. Nowy Targ . . .	4·1
67. Jaworów . . .	7·3	78. Limanowa . . .	3·8
68. Strzyżów . . .	7·2	79. Wadowice . . .	3·1
69. Przeworsk . .	6·9	80. Biała	3·1
70. Jasło	6·5	81. Myślenice . . .	2·0
71. Brzozów	6·5	82. Kraków pow. . .	1·8
72. Pilzno	6·1	83. Żywiec	1·6
73. Bochnia	5·8		

Jak żydzi tak i **ewangelicy** rozsiedleni są przeważnie w Galicyi wschodniej. Na połac zachodnią przypada ich 8.025, na wschodnią 29.267. W poszczególnych powiatach stanowią tylko nieznaczny odłam ogółu ludności. Najwięcej, przeszło 3.000 ewangelików liczymy w Lwowie mieście i powiecie i w Stryju, od 2.000—3.000 wykazują powiaty Biała, Dolina i Drohobycz, od 1.000—2.000 Kamionka, Nowy Sącz, Stanisławów, Kołomyja, Kraków miasto i Gródek Jagielloński.

Mała garść **Ormian-katolików** skupiona jest w znaczniejszej stosunkowo liczbie w powiecie kosowskim (w Kutach), ponad 100 znajdujemy ich jeszcze we Lwowie, Stanisławowie i Kołomyi.

Z ludności **prawosławnej** większa część (1.929) przypada na wojsko, stąd wyznanie to spotykamy przeważnie po miastach z załogą wojskową.

Z 318 **bezwyznaniowych** wypada 102 na Lwów, 68 na Kraków miasto i 148 na resztę kraju.

Poznawszy skład wyznaniowy ludności Galicyi w r. 1910, zbadajmy teraz, jakie wykazuje on zmiany w porównaniu ze spisami dawniejszymi. Rozwój liczebny poszczególnych wyznań począwszy od roku 1869 uwidocznią umieszczone na następnej stronie zestawienie.

Wyznanie	Ludność poszczególnych wyznań wzgl. obrządków wynosiła w roku					Procent danego wyznania wzgl. obrządku wynosił w roku				
	1869	1880	1890	1900	1910	1869	1880	1890	1900	1910
rzymsko-katol. .	2,509.015	2,706.977	2,999.716	3,345.780	3,735.145	46.08	45.43	45.40	45.73	46.52
grecko-katolickie	2,315.782	2,518.408	2,790.894	3,108.972	3,378.451	42.53	42.26	42.23	42.50	42.08
ormiańsko-katol.	2.102	1.968	1.739	1.532	1.392	0.04	0.03	0.03	0.02	0.02
grecko-wschodn.	1.369	2.200	1.429	2.233	2.816	0.03	0.04	0.02	0.03	0.04
ewangelickie . .	39.703	40.190	43.931	45.382	37.292	0.73	0.67	0.67	0.62	0.46
izraelskie . . .	575.918	686.596	768.845	811.183	872.975	10.58	11.52	11.63	11.09	10.87
inne	800	2.568	1.262	857	1.316	0.01	0.05	0.02	0.01	0.01
Razem . . .	5,444.689	5,958.907	6,607.816	7,315.939	8,029.387	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00

Z danych powyższych wynika, że z 3 głównych grup wyznaniowych aż do r. 1890 najszybciej rozwijała się ludność izraelska, udział jej wśród mieszkańców kraju wzrastał nieustannie, zato cofał się stale procent ludności łacińskiej i grecko-katolickiej. Po r. 1890 jednak obraz ten zmienia się zupełnie. Poczyna się zmniejszać procent żydów, natomiast wzrasta od r. 1890—1900 udział rzymsko-katolików i greko-katolików, od r. 1900—1910 zaś tylko rzymsko-katolików, bo i greko-katolicy poczynają się cofać.

Rezultat rozwoju specjalnie ostatnich lat dziesięciu jest ten, że prócz prawosławnych, nie wchodzących jednak wskutek swej małej liczby poważnie w rachubę, podwyższył się jedynie udział procentowy ludności rzymsko-katolickiej, zaś udział wszystkich innych wyznań się obniżył i to najbardziej u greko-katolików, następnie żydów i ewangelików. Wzrost udziału ludności łacińskiej, wynoszący 0.79 procentu, jest bardzo znaczny, blisko 2½ razy znaczniejszy aniżeli w dziesięcioleciu 1890—1900. Obniżenie się udziału procentowego innych wyznań wynosi u greko-katolików 0.42, u żydów 0.22, u ewangelików 0.16. Z reszty wyznań należy podnieść ubytek Ormian, których liczba od spisu do spisu coraz bardziej topnieje.

Inaczej aniżeli w całym kraju kształtowały się stosunki wyznaniowe w jego obu częściach. Wprawdzie i w Galicyi wschodniej rozwijała się aż do roku 1890 pomyślnie ludność izraelska, po tym roku zaś poczęła się szybko cofać, jednak co do obu obrządków

katolickich zauważamy w powiatach wschodnich od roku 1869 aż do spisu ostatniego nieprzerwany wzrost cyfry procentowej ludności rzymsko-katolickiej, zaś ciągle obniżanie się procentu ludności grecko-katolickiej. W r. 1869 stanowili rzymsko-katolicy wśród mieszkańców Galicyi wschodniej 21.84%, zaś w r. 1910 już przeszło jedną czwartą 25.31%, ich udział procentowy wzmożył się więc w ciągu 41 lat o 3.47, z tego na ostatnie dziesięciolecie przypada 1.80. W tym samym czasie, to znaczy od roku 1869 udział greko-katolików cofnął się o 3.18 procentu czyli spadł z 64.86% w r. 1869 na 61.68% w r. 1910, w szczególności obniżka od r. 1900 wynosi 1.11 procentu. Na uwagę zasługuje fakt, że coraz to większa część ludności rzymsko-katolickiej mieszka w powiatach wschodnich. Na 1.000 ludności rzymsko-katolickiej kraju mieszkało w Galicyi wschodniej w 1869 roku 303, w 1880 r. 315, w 1890 r. 325, w 1900 r. 338, w 1910 r. nareszcie 362, t. j. blisko trzy ósme części ludności łacińskiej kraju.

W Galicyi zachodniej rozwój ludności rzymsko-katolickiej, po znacznym spadku cyfry procentowej w okresie od 1869—1880, jest bardzo powolny, od 1900—1910 jej udział podniósł się tylko o 0.01 procentu. Ludność grecko-katolicka poczawszy od r. 1869 bezustannie się cofa, od r. 1900—1910 jej udział procentowy zmniejszył się o 0.20. Ludność izraelska wykazuje wzrost znaczny od 1869—1880, potem przez lat 20 ubytek, dopiero w ostatnich dziesięciu latach podskoczył jej udział procentowy o 0.23. Kiedy więc od spisu ostatniego w całym kraju i w Galicyi wschodniej procent ży-

dów się cofnął, w Galicyi zachodniej przeciwnie się zwiększył.

Omawiane stosunki poszczególnych wyznań w obu częściach kraju ilustruje szczegółowo poniższe zestawienie:

hajeckim skutkiem podniesienia się cyfry procentowej samych greko-katolików. Podnieść należy, że w powiecie jarosławskim uzyskała w roku 1910 ludność rzymsko-katolicka większość absolutną (w roku 1900 wynosiła 48·4%,

Wyznanie	Ludność poszczególnych wyznań wynosiła w roku					Procent danego wyznania wynosił w roku				
	1869 ¹⁾	1880	1890	1900	1910	1869	1880	1890	1900	1910
Galicya zachodnia										
rzymsko-katol. . .	1,736.620	1,854.348	2,023.892	2,214.450	2,384.289	88.25	87.76	88.01	88.52	88.53
grecko-katolickie	74.094	79.351	82.723	86.043	87.233	3.77	3.76	3.60	3.44	3.24
izraelskie	147.356	169.545	183.311	192.382	213.269	7.49	8.02	7.97	7.69	7.92
inne	9.751	9.769	9.739	8.893	8.419	0.49	0.46	0.42	0.35	0.31
Razem	1,967.821	2,113.013	2,299.665	2,501.768	2,693.210	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
Galicya wschodnia										
rzymsko-katol. . .	753.679	852.629	975.824	1,131.330	1,350.856	21.84	22.17	22.65	23.51	25.31
grecko-katolickie	2,237.815	2,439.057	2,708.171	3,022.929	3,291.218	64.86	63.42	62.86	62.79	61.68
izraelskie	428.077	517.051	585.534	618.801	659.706	12.41	13.44	13.59	12.85	12.36
inne	30.624	37.157	38.622	41.111	34.397	0.89	0.97	0.90	0.85	0.65
Razem	3,450.195	3,845.894	4,308.151	4,814.171	5,336.177	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00

¹⁾ Ludność cywilna, wojsko bowiem w roku 1869 wykazała centralna Komisja statystyczna tylko sumarycznie dla całego kraju. Z wyjątkiem roku 1869 podaje tabliczka całą ludność wraz z wojskiem.

Co się tyczy zmian, zaszłych pomiędzy rokiem 1900 a 1910 w obrębie powiatów, wymieniamy tylko same wypadki zmniejszenia względnie zwiększenia się udziału procentowego poszczególnych wyznań, nie zajmując się wcale wysokością przyrostu lub ubytku.

Cyfra procentowa ludności rzymsko-katolickiej (patrz tablica III. części tabelarycznej) podniosła się albo pozostała ta sama aż w 70 powiatach politycznych, cofnęła się zaś w obu miastach o własnym statucie i w 11 powiatach, w tem tylko w 3 wschodnich. Obniżka nastąpiła w Galicyi zachodniej skutkiem wzmoczenia się żydów: w Pilźnie, Limanowej i Nowym Targu, skutkiem wzmoczenia się greko-katolików: w Żywcu, a greko-katolików i żydów: w Krakowie mieście, Oświęcimie, Tarnowie, Rzeszowie i Strzyżowie.

W Galicyi wschodniej spadł udział procentowy ludności łańciskiej we Lwowie mieście, gdzie wzrosli greko-katolicy i żydzi, a dalej w powiatach peczeniżyńskim, doliniańskim i pod-

w 1910 r. 50·9%) i w dwóch powiatach sądowych większość względną: w sanockim i winnickim.

Stosunek ludności grecko-katolickiej do ogółu mieszkańców podniósł się albo pozostał na tym samym poziomie ogółem w 40 powiatach i w miastach Lwowie i Krakowie, zaś obniżył się w 41 powiatach. W Galicyi zachodniej zyskali greko-katolicy tylko w powiatach, w których żyją w dyasporze, na całym pasie zaś ziemi wzdłuż Karpat, gdzie znajdują się w masie dość zwartej, ponieśli straty. W Galicyi wschodniej ich cyfra procentowa wzrosła we Lwowie mieście i w 20 powiatach, zaś w 31 powiatach spadła. Powiaty, wykazujące obecnie wyższy albo ten sam co w r. 1900 udział greko-katolików, stanowią poza powiatem husiatyńskim zwarty obszar, ciągnący się szerokim pasem przez środek Galicyi wschodniej od Rawy i Brodów aż do Doliny i Kosowa. Obszar ten obejmuje powiaty: Rawa, Gródek, Lwów miasto, Żółkiew, Kamionka, Brody, Zborów, Złoczów, Przemyślany, Brzeżany, Podhajce, Ro-

hatyn, Bóbrka, Żydaczów, Kałusz, Dolina, Bohorodczany, Nadwórna, Peczeniżyn i Kosów. Wypada zaznaczyć, że w powiatach tych wzrósł procent greko-katolików prawie wyłącznie wskutek obniżenia się procentu żydów.

Udział procentowy ludności izraelskiej wzrósł albo pozostał niezmienny jedynie w 27 powiatach (w tem 16 zachodnich), cofnął się zaś aż w 56 powiatach (w tem 45 wschodnich). Z powiatów zachodnich mają ten sam procent żydów co w r. 1900 Żywiec i Myślenice, procent wyższy nowo utworzony powiat Oświęcim, dalej Tarnów, Rzeszów, Strzyżów, Pilzno, Mielec, Tarnobrzeg i cały pas powiatów karpaccich: Nowy Targ, Nowy Sącz, Grybów, Gorlice, Jasło i Krosno. W Galicyi wschodniej podwyższył się procent żydów podobnie jak w Galicyi zachodniej także przede wszystkim w powiatach południowych, mianowicie w Sanoku, Dobromilu, Lisku, Turce, Skolem a dalej w przemysłowym powiecie drohobyckim, pozatem w środkowej Galicyi wschodniej we Lwowie mieście i powiecie, na północy w Sokalu i wreszcie stan niezmienny zachowały powiaty rawski i zbaraski. Cała reszta powiatów czyli ogromna ich większość wykazuje obniżenie się cyfry procentowej izraelitów.

Również wyznania inne podobnie jak wyznanie mojżeszowe, w przeważnej części powiatów doznały spadku swego udziału procentowego. Na ogół jednak udział wyznań innych wśród całej ludności powiatów jest bardzo mały i dlatego zmianami jego między r. 1900 a rokiem 1910 zajmować się nie będziemy.

Dotychczas rozpatrywaliśmy rozwój poszczególnych wyznań w stosunku do ogółu ludności, mianowicie, o ile udział procentowy danego wyznania w ogólnej liczbie mieszkańców się podwyższył lub obniżył. Zbadajmy teraz jeszcze rozwój każdego wyznania w stosunku do niego samego czyli stwierdzmy, ile dusz ogółem i procentowo przybyło względnie ubyło każdej grupie wyznaniowej od spisów poprzednich, głównie od r. 1900 aż do r. 1910. Dopiero takie badanie da nam należyte wyobrażenie o mniejszej lub większej sile i intensywności rozwoju różnych wyznań.

Na podstawie dat, podanych na str. XXVI i XXVII zestawień możemy dla całego kraju, dla Galicyi zachodniej i wschodniej przyrost każdego wyznania od spisu do spisu. Wyniki otrzymujemy następujące:

Wyznanie	Przybyło względnie ubyło (—) poszczególnym wyznaniom dusz							
	ogółem				procentowo			
	1880—1890	1890—1900	1900—1910	1880—1910	1880—1890	1890—1900	1900—1910	1880—1910
G a l i c y a								
rzymsko-katol. .	292.739	346.064	389.365	1,028.168	10.8	11.5	11.6	38.0
grecko-katolickie	272.286	318.078	269.479	860.043	10.8	11.4	8.7	34.2
izraelskie . . .	82.249	42.338	61.792	186.379	12.0	5.5	7.6	27.2
inne	1.435	1.643	—7.188	—4.110	3.1	3.4	—14.4	—8.8
Razem . . .	648.909	708.123	713.448	2,070.480	10.9	10.7	9.8	34.7
G a l i c y a z a c h o d n i a								
rzymsko-katol. .	169.544	190.558	169.839	529.941	9.1	9.4	7.7	28.6
grecko-katolickie	3.372	3.320	1.190	7.882	4.2	4.0	1.4	9.9
izraelskie . . .	13.766	9.071	20.887	43.724	8.1	4.9	10.9	25.8
inne	—30	—846	—474	—1.350	—0.3	—8.8	—5.3	—13.8
Razem . . .	186.652	202.103	191.442	580.197	8.8	8.8	7.7	27.5

Wyznanie	Przybyło względnie ubyło (—) poszczególnym wyznaniom dusz							
	ogółem				procentowo			
	1880—1890	1890—1900	1900—1910	1880—1910	1880—1890	1890—1900	1900—1910	1880—1910
Galicya wschodnia								
rzymsko-katol. . .	123.195	155.506	219.526	498.227	14.4	15.9	19.4	58.4
grecko-katolickie	269.114	314.758	268.289	852.161	11.0	11.6	8.9	34.9
izraelickie . . .	68.483	33.267	40.905	142.655	13.2	5.7	6.6	27.6
inne	1.465	2.489	—6.714	—2 760	3.9	6.4	—16.3	—7.4
Razem . . .	462.257	506.020	522.006	1,490.283	12.0	11.7	10.8	38.7

Cyfry te wykazują jasno, że od roku 1880 najpomysłniej rozwijała się ludność rzymsko-katolicka, mniej korzystnie grecko-katolicka i izraelicka, najniepomysłniej zaś wyznania inne, głównie mieszcząca się wśród tychże ludność ewangelicka, która zmniejszyła się nawet absolutnie. W Galicyi zachodniej rzuca się w oczy przedewszystkiem bardzo słaby przyrost greko-katolików, w Galicyi wschodniej zaś nadzwyczajny wzrost rzymsko-katolików.

Naszkiecowany kierunek rozwoju, miarodajny dla całego okresu od r. 1880—1910, dotyczy także ostatniego dziesięciolecia. Od roku 1900 wzmogła się najbardziej ludność rzymsko-katolicka, jej przyrost w całym kraju wynosi 389.365 głów, czyli 11.6%. W tym samym czasie podniosła się ludność grecko-katolicka tylko o 8.7% czyli absolutnie o 269.479 głów, zatem znacznie słabiej niż od roku 1890 do 1900, kiedy ogółem przybyło obrządkowi grecko-katolickiemu 318.878 dusz. Warto podnieść, że skutkiem coraz to powolniejszego wzrostu greko-katolików, przewyżka przyrostu rzymsko-katolików nad przyrostem greko-katolików coraz bardziej się zwiększa. I tak od r. 1880 do 1890 przybyło rzymsko-katolików więcej aniżeli greko-katolików 20.453, od r. 1890—1900 już 27.986, a od r. 1900—1910 wreszcie 119.886. Słabiej jeszcze od ludności grecko-katolickiej rozwinęła się ludność izraelicka, jej przybytek od r. 1900—1910 wynosi tylko 7.6% a w cyfrze absolutnej 61.792 głów; w stosunku jednak do okresu 1890—1900, kiedy przybytek wynosił tylko 42.338 głów, okres ostatni przedstawia się dla żydów znacznie korzystniej. Najgorzej wypadło ostatnie dziesięciolecie dla wyznań innych, którym ubyło aż 7.188 dusz czyli 14.4% liczby

z roku 1900. Ubytek ten dotyczy tylko (patrz str. XXVI) wyznania ewangelickiego i ormiańsko-katolickiego, u pierwszego deficyt wynosi 8.090, u drugiego 140 dusz, zaś wyznania inne, między niemi grecko-wschodnie wykazują przyrost, wynoszący ogółem 1.042 dusz.

Ludność rzymsko-katolicka zawdzięcza silny swój wzrost wschodniej połaci kraju. Tutaj przyrost jej wykazuje tempo co raz bardziej przyspieszone. Od roku 1880—1890 rzymsko-katolicy wzrosli w powiatach wschodnich o 14.4%, w okresie 1890—1900 podnosi się ich przyrost na 15.9%, a wreszcie w ubiegłym dziesięcioleciu podskoczył na 19.4%. Ostatnią cyfrę pojmiemy należycie, jeżeli ją przeciwstawimy cyfrze przyrostu w Galicyi zachodniej, która tam wynosi tylko 7.7%. Obie te cyfry oznaczają, że w liczbach absolutnych przybyło od r. 1900—1910 Galicyi wschodniej aż 219.526 rzymsko-katolików, Galicyi zachodniej tylko 169.839, chociaż ludność rzymsko-katolicka Galicyi wschodniej wynosiła w roku 1900 tylko 1,131.330 dusz, zaś Galicyi zachodniej blisko dwa razy więcej 2,214.450.

Przyrost obrządku grecko-katolickiego przypada prawie w całości na wschodnie powiaty. W zachodniej części kraju ludność grecko-katolicka jest w stagnacyi, od roku 1900—1910 wzrosła tylko o 1.4% czyli ogółem o 1.190 dusz.

Największe postępy w Galicyi zachodniej wykazuje w ostatnich 10 latach wyznania izraelickie, które podniosło się o 10.9%, a zatem co do siły przyrostu przewyższa na zachodzie wszystkie inne wyznania. W Galicyi wschodniej jednak rozwój ludności izraelickiej

przedstawia się mniej korzystnie, gdyż jej przyrost wynosi tu tylko 6·6%.

Co do reszty wyznań należy zaznaczyć, że ich ubytek był znacznie większy w Galicyi wschodniej (—16·3%) aniżeli zachodniej (—5·3%).

Szczegółowy obraz kształtowania się stosunków wyznaniowych kraju w ostatnich 10 latach otrzymamy, jeżeli stosunki te zbadamy według powiatów politycznych. W tym celu podajemy na dwóch następujących stronach tablicę, wykazującą absolutny i procentowy wzrost wzgl. ubytek poszczególnych wyznań w obrębie każdego powiatu.

Co do cyfr procentowych tej tablicy zrobić musimy jedną uwagę. W niektórych powiatach wypadają nadzwyczaj wysokie cyfry procentowe, jak to zauważamy przede wszystkim u ludności ewangelickiej grecko-katolickiej w powiatach zachodnich i rzymsko-katolickiej w powiatach wschodnich. Pochodzi to głównie stąd, że liczby podstawowe, z których obliczono cyfry stosunkowe, są niskie, niekiedy bardzo niskie. Przyrost albo ubytek, nieznaczny w cyfrze absolutnej, w stosunku do małych ilości przedstawiać się będzie bardzo pokaźnie, odwrotnie przyrost albo ubytek, w cyfrze absolutnej bardzo znaczny, w stosunku do wielkich ilości przedstawiać się może nader skromnie. Cyfry procentowe w poszczególnych wypadkach oznaczają wartości różne, stąd nie można ich bez wszystkiego stawiać na jednym poziomie i uważać za wielkości zupełnie równorzędne. Zatem i cyfr procentowych naszej tablicy, mających zobrazować intensywność liczebnego rozwoju poszczególnych wyznań, nie należy brać samych dla siebie, lecz zawsze uwzględniać trzeba liczby podstawowe, z których cyfry stosunkowe zostały obliczone.

Mając to na uwadze, przechodzimy do omówienia wyników podanej tablicy, ograniczając się jednakże tylko do najcharakterystyczniejszych wypadków najwyższego przyrostu i ubytku ludności.

Najwyższe cyfry procentowe przyrostu znajdujemy u wyznania rzymsko-katolickiego i to w Galicyi wschodniej. Tu ludność

rzymsko-katolicka podniosła się najbardziej w Turce (139·0%), dalej w powiatach posiadających większe miasta, przede wszystkim w Drohobyczu (79·5%), Kołomyi (47·3%), Stryju (44·6%), w powiecie lwowskim (41·2%). Ubytek rzymsko-katolików nastąpił tylko w trzech powiatach zachodnich: kolbuszowskim, pilzneńskim i gorlickim, wszystko powiaty, w których zauważyliśmy na tablicy II części tabelarycznej cofnięcie się ludności ogólnej.

Ludność grecko-katolicka wykazuje najniższe cyfry procentowe przyrostu w Galicyi zachodniej, lecz cyfry te z powodu niskich liczb absolutnych nie zasługują wcale na uwagę. Na swym obszarze etnograficznym wzrosła ludność grecko-katolicka daleko słabiej od rzymsko-katolickiej. Stosunkowo jeszcze najbardziej wzrosła się w powiatach ciągnących się szerokim pasem przez środek Galicyi wschodniej od północy na południe. Na pasie tym położony jest Lwów miasto, w którym przybytek greko-katolików jest najsilniejszy (34·1%), daleko niższy już przyrost mają greko-katolicy w Stryju (17·4%), we Lwowie powiecie (15·7%), w Drohobyczu (15·3%). Najslabiej podniosła się ludność grecko-katolicka w powiatach, rozłożonych nad wschodnią granicą kraju, a dalej na pograniczu między Galicyą wschodnią a zachodnią. Na tych dwóch obszarach przyrost greko-katolików nigdzie nie przekracza ich przyrostu przeciętnego w całym kraju, a przeciwnie są powiaty, w których się ich liczba zmniejszyła. I tak ubyło im w powiecie borszczowskim 967 dusz, w zaleszczyckim 2381, na pograniczu językowym w sanockim 727 dusz. Prócz tego ubytek wykazuje cały szereg powiatów zachodnich: Nisko, Myślenice, Łańcut, Nowy Targ, Grybów, Gorlice, Jasło i Krosno; z wyjątkiem Myślenic wymienione powiaty posiadają zasiadłą ludność grecko-katolicką.

Ludność żydowska najbardziej się pomnożyła w powiecie turczańskim (49·7%), następnie w oświęcimskim (36·9%), we Lwowie powiecie (35·5%), w nowotarskim (34·5%), drohobyckim (34·4%), limanowskim (30·3%). Ubytek konstatujemy w 5 powiatach zachodnich i 23 wschodnich, położonych przeważnie we wschodniej połowie Galicyi wschodniej.

L. porządk.	Powiaty polityczne	Rzymsko - katolików			Greko - katolików			Izraelitów			Innych		
		w roku 1900	przybyło wzgl. ubyło (-) od r. 1900—1910		w roku 1900	przybyło wzgl. ubyło (-) od r. 1900—1910		w roku 1900	przybyło wzgl. ubyło (-) od r. 1900—1910		w roku 1900	przybyło wzgl. ubyło (-) od r. 1900—1910	
			ogółem	w %		ogółem	w %		ogółem	w %		ogółem	w %
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1	Kraków miasto	96.503	20.153	20·9	893	805	90·1	26.832	5.486	17·0	916	298	32·5
2	Kraków powiat	57.691	9.625	16·7	87	126	144·8	1.223	15	1·2	75	-13	-17·3
3	Chrzanów	82.399	16.766	20·3	52	95	182·7	9.593	1.849	19·3	124	-40	-32·3
4	Dąbrowa	62.630	818	1·3	16	21	131·3	6.076	-444	-7·3	8	-7	-87·5
5	Mielec	67.838	653	1·0	35	49	140·0	7.546	178	2·4	1.039	-208	-20·0
6	Kolbuszowa	67.555	-97	-0·1	32	3	9·4	6.584	-333	-5·1	272	-104	-38·2
7	Tarnobrzeg	66.035	2.839	4·3	69	76	110·1	7.848	463	5·9	136	-107	-78·7
8	Nisko	57.973	4.524	7·8	1.352	-423	-31·3	5.566	92	1·7	410	-300	-73·2
9	Biała	72.458	8.484	11·7	53	33	62·3	2.603	75	2·9	2.425	42	1·7
10	Oświęcim	37.308	5.885	15·8	49	82	167·3	4.790	1.769	36·9	107	5	4·7
11	Wadowice	85.310	6.892	8·1	65	41	63·1	3.131	-174	-5·6	48	26	54·2
12	Myślenice	86.861	4.507	5·2	63	-19	-30·2	1.768	51	2·9	22	-13	-59·1
13	Podgórze	47.407	9.532	20·1	126	141	111·9	6.518	553	8·5	91	15	16·5
14	Wieliczka	59.130	5.510	9·3	33	50	151·5	2.643	226	8·6	116	13	11·2
15	Bochnia	98.289	9.109	9·3	111	10	9·0	6.357	276	4·3	336	-87	-25·9
16	Brzesko	91.611	6.963	7·6	34	18	52·9	5.677	192	3·4	26	-22	-84·6
17	Tarnów	92.103	4.177	4·5	121	91	75·2	15.200	2.333	15·3	46	47	102·2
18	Pilzno	46.137	-503	-1·1	38	9	23·7	2.928	60	2·0	4	-1	-25·0
19	Ropczyce	71.250	1.788	2·5	255	23	9·0	6.927	-90	-1·3	48	-31	-64·6
20	Rzeszów	120.230	9.447	7·9	1.848	1.449	78·4	10.987	3.117	28·4	70	70	100·0
21	Strzyżów	50.257	1.231	2·4	2.710	152	5·3	3.879	313	8·1	2	5	250·0
22	Łańcut	79.630	2.257	2·8	5.262	-597	-11·3	7.236	-204	-2·8	563	-94	-16·7
23	Przeworsk	43.671	6.098	14·0	2.960	352	11·9	3.631	317	8·7	20	-6	-30·0
24	Żywiec	106.545	10.866	10·2	45	5	11·1	1.778	127	7·1	261	16	6·1
25	Limanowa	73.607	4.443	6·0	8	18	225·0	2.337	709	30·3	28	13	46·4
26	Nowy Targ	74.092	1.087	1·5	2.416	-241	-10·0	2.474	853	34·5	13	73	561·5
27	Nowy Sącz	91.051	9.531	10·5	16.662	351	2·1	10.460	1.780	17·0	1.600	-69	-4·3
28	Grybów	38.610	2.422	6·3	9.600	-315	-3·3	2.708	208	7·7	1	6	600·0
29	Gorlice	56.641	-327	-0·6	20.356	-681	-3·3	6.045	134	2·2	27	7	25·9
30	Jasło	70.610	3.974	5·6	7.965	-436	-5·5	5.201	542	10·4	18	4	22·2
31	Krosno	63.018	1.185	1·9	12.727	-98	-0·8	5.839	414	7·1	41	-12	-29·3
32	Lisko	13.794	981	7·1	67.865	1.390	2·0	13.036	848	6·5	667	-89	-13·3
33	Turka	2.181	3.031	139·0	61.058	7.798	12·8	7.795	3.873	49·7	23	64	278·3
34	Stryj	10.556	4.711	44·6	41.681	7.265	17·4	10.754	2.006	18·7	3.746	-497	-13·3
35	Skole	5.383	660	12·3	38.574	4.238	11·1	5.105	813	15·9	709	-177	-25·0
36	Dolina	11.538	769	6·7	77.223	9.090	11·8	13.915	-1.103	-7·9	2.586	-187	-7·2
37	Bohorodczany	2.755	789	28·6	50.472	7.554	15·0	8.016	-537	-6·7	422	-9	-2·1
38	Nadwórna	9.440	2.182	23·1	58.560	8.510	14·5	10.283	1.168	11·4	833	-314	-37·6
39	Peczenizyn	1.595	104	6·5	36.840	4.045	11·0	4.797	-596	-12·4	23	-17	-65·4
40	Kołomyja	15.745	6.444	47·3	70.235	7.088	10·1	21.552	2.328	10·8	1.680	-222	-13·2
41	Kosów	3.529	616	17·5	63.765	7.697	12·1	10.000	-299	-3·0	629	-133	-21·1
42	Sanok	39.542	3.185	8·1	55.391	-727	-1·3	10.344	905	8·7	26	12	46·2
43	Brzozów	61.306	2.399	3·9	12.150	224	1·8	5.225	100	1·9	13	-9	-69·2
44	Dobromil	14.940	3.000	20·1	45.078	1.034	2·3	6.557	1.018	15·5	699	-224	-32·0

*

L. porządk.	Powiaty polityczne	Rzymsko - katolików			Greko - katolików			Izraelitów			Innych		
		w roku 1900	przybyło wzgl. ubyło (-) od r. 1900—1910		w roku 1900	przybyło wzgl. ubyło (-) od r. 1900—1910		w roku 1900	przybyło wzgl. ubyło (-) od r. 1900—1910		w roku 1900	przybyło wzgl. ubyło (-) od r. 1900—1910	
			ogółem	w %		ogółem	w %		ogółem	w %		ogółem	w %
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
45	Przemysł	49.742	6.881	13·8	73.917	6.037	8·2	20.659	1.881	9·1	557	317	56·9
46	Jarosław	66.165	10.378	15·7	56.003	2.529	4·5	14.026	956	6·8	379	-135	-35·6
47	Mościska	23.594	4.331	18·4	48.275	4.347	9·0	7.190	40	0·6	125	-61	-48·8
48	Stary Sambor	6.838	2.218	32·4	43.882	1.379	3·1	6.111	369	6·0	28	-15	-53·6
49	Sambor	27.107	5.681	20·9	60.683	4.770	7·9	8.052	777	9·6	373	2	0·5
50	Gródek	15.967	2.881	18·4	47.003	5.740	12·2	6.900	-18	-0·3	1.612	-493	-30·6
51	Rudki	17.783	3.700	20·8	44.128	4.939	11·2	5.978	414	6·9	459	-133	-29·0
52	Drohobycz	20.932	16.638	79·5	88.719	13.547	15·3	22.001	7.565	34·4	2.404	-110	-4·6
53	Żydaczów	11.138	2.104	18·9	55.674	7.378	13·3	7.062	-191	-2·7	284	-110	-38·7
54	Stanisławów	28.101	7.187	25·6	79.103	11.862	15·0	25.576	4.178	16·3	1.320	739	56·0
55	Kalusz	7.414	2.440	32·9	69.680	8.974	12·9	8.785	-607	-6·9	1.282	-547	-42·7
56	Tlumacz	18.195	2.533	13·9	80.173	4.657	5·8	9.140	509	5·6	1.298	-439	-33·8
57	Cieszanów	26.150	4.051	15·5	42.652	2.741	6·4	10.038	742	7·4	728	-553	-76·0
58	Jaworów	8.679	2.657	30·6	61.773	6.738	10·9	6.528	-175	-2·7	1.022	-503	-49·2
59	Rawa	15.851	1.734	10·9	73.444	7.427	10·1	15.271	1.440	9·4	619	-118	-19·1
60	Żółkiew	14.330	2.545	17·8	65.128	7.649	11·7	10.031	-511	-5·1	738	-256	-34·7
61	Lwów miasto	82.597	22.872	27·7	29.327	9.987	34·1	44.258	13.129	29·7	3.695	248	6·7
62	Lwów powiat	49.624	20.445	41·2	64.038	10.042	15·7	10.363	3.675	35·5	3.998	-612	-15·3
63	Bóbrka	14.458	2.164	15·0	54.727	6.790	12·4	9.725	446	4·6	480	-264	-55·0
64	Rohatyn	17.766	4.001	22·5	78.126	11.460	14·7	13.570	-22	-0·2	145	-61	-42·1
65	Przemysłany	19.298	3.190	16·5	47.388	6.512	13·7	9.469	79	0·8	1.083	-451	-41·6
66	Brzeżany	25.657	3.434	13·4	57.697	7.213	12·5	10.900	-156	-1·4	335	-270	-80·6
67	Podhajce	23.818	1.124	4·7	54.869	6.392	11·6	8.114	-798	-9·8	43	-16	-37·2
68	Złoczów	25.965	4.024	15·5	67.358	6.067	9·0	14.823	-1.237	-8·3	473	-109	-23·0
69	Zborów	9.487	2.209	23·3	38.345	4.418	11·5	6.767	-569	-8·4	373	-365	-97·9
70	Brody	27.745	3.969	14·3	86.053	5.173	6·0	23.976	-1.380	-5·8	396	284	71·7
71	Sokal	18.418	2.710	14·7	66.580	4.980	7·5	14.789	1.515	10·2	368	-111	-29·6
72	Kamionka	24.102	4.286	17·8	63.327	6.719	10·6	14.175	487	3·4	2.490	-270	-10·8
73	Tarnopol	38.824	7.365	19·0	72.329	3.234	4·4	19.740	-18	-0·1	239	-75	-31·4
74	Zbaraż	20.582	1.995	9·7	41.744	1.323	4·4	5.048	289	5·7	9	8	88·9
75	Skalał	30.845	4.237	13·7	47.450	842	1·8	13.422	-801	-6·0	46	-36	-78·3
76	Trembowła	29.127	2.823	9·7	39.920	1.335	4·6	8.036	-758	-9·4	129	-64	-49·6
77	Husiatyn	24.649	2.132	8·6	56.596	2.208	3·9	12.573	-1.297	-10·3	36	-6	-16·7
78	Czortków	18.010	3.433	19·1	45.495	1.391	3·1	8.202	-257	-3·1	274	-101	-36·7
79	Borszczów	19.550	1.630	8·3	75.324	-967	-1·3	14.306	-566	-4·0	40	2	5·0
80	Zaleszczyki	10.744	2.017	18·8	57.214	-2.381	-4·2	9.500	-263	-2·8	183	-57	-31·1
81	Buczacz	34.193	9.276	27·1	73.569	3.745	5·1	15.906	1.575	9·9	36	-3	-8·3
82	Horodenka	9.663	2.100	21·7	68.329	1.685	2·5	10.257	-143	-1·4	161	-19	-11·8
83	Śniatyn	5.918	1.261	21·3	67.495	3.151	4·7	10.155	82	0·8	792	-149	-18·8
	Cały kraj	3,345.780	389.365	11·6	3,108.972	269.479	8·7	811.183	61.792	7·6	50.004	-7.188	-14·4

Wyznania inne, już skutkiem swej mniejszej liczby większym podlegające wahaniom, ucierpiały w ostatnich 10 latach najbardziej, stwierdzamy przyrost u nich tylko w 24 powiatach, ubytek zaś w 59.

Zestawiając powiaty według wysokości przyrostu i ubytku poszczególnych wyznań, otrzymujemy wyniki, przedstawione w poniższej tabelce.

przewyżkę urodzonych nad zmarłymi wykazuje wyznanie izraelskie, następnie rzymsko-katolickie, dalej grecko-katolickie i ewangelickie. Przewyżka urodzonych nad zmarłymi oznacza jednak przyrost ludności, zatem wyznania co do intensywności swego przyrostu w tej samej powinny następować kolei jak co do wysokości przewyżki urodzeń nad skonałymi. Jeżeli w rzeczywistości jest inaczej, pochodzi to stąd, że

Wyznanie	Liczba powiatów, w których obok wymienione wyznanie od r. 1900—1910												
	cofnęło się procentowo o						wzrosło procentowo o						
	ponad 50·0	25·1—50·0	10·1—25·0	5·1—10·0	0·0—5·0	razem	0—5·0	5·1—10·0	10·1—15·0	15·1—25·0	25·1—50·0	ponad 50·0	razem
rzym.-kat..	—	—	—	—	3	3	11	18	13	26	10	2	80
gr.-kat. . .	—	2 ¹⁾	1 ¹⁾	2 ¹⁾	6	11	14	13	25	4	1 ²⁾	15 ¹⁾	72
izrael. . . .	—	—	2	13	13	28	15	20	4	8	8	—	55
inne	14	24	16	2	3	59	4	2	1	2	4	11	24

¹⁾ powiaty zachodnie, ²⁾ Lwów miasto.

Przyczyny różnego rozwoju wyznań kraju w ostatnim dziesięcioleciu szukamy przede wszystkim: 1. w naturalnym ruchu ludności, 2. w jej stosunkach migracyjnych. Tylko bowiem te dwa czynniki, od których zależą zmiany w cyfrze ludności wogóle, decydująco wpłynąć mogły na skład wyznaniowy mieszkańców.

Statystyka urzędowa uwzględnia moment wyznania w ruchu ludności tylko w niektórych latach, po roku 1900 posiadamy daty urodzeń i skonów dla każdego wyznania tylko za lata 1901, 1902, 1904 i 1907. Daty te podajemy na stronie następnej i to w cyfrach absolutnych i procentowych w stosunku do ludności, obliczonej dla każdego roku na podstawie przyrostu faktycznego wzgl. ubytku danego wyznania w czasie od r. 1901 do 1910.

Jak z danych tych wynika, najwyższą cyfrę urodzeń ma ludność grecko-katolicka, następnie rzymsko-katolicka, ewangelicka i izraelska. Im liczniejsze są jednak urodzenia, tem znaczniejszą jest i śmiertelność danego wyznania, a nawet stwierdzamy, że co do wysokości cyfry skonów poszczególne wyznania w tym samym idą porządku jak co do wysokości cyfry urodzeń. Ostateczny rezultat jest ten, że w przecięciu rocznem badanych lat najwyższą

na rozwój ludności i jej skład wyznaniowy w czasach obecnych przede wszystkim ma wpływ czynnik inny, emigracya.

W rozdziale o przyroście ludności wykazaliśmy, że z przyrostu naturalnego, wynoszącego w ubiegłych 10 latach 1,191.282 dusz, stracił kraj wskutek przewyżki emigracyi nad immigracyą 477.834 osób. Jak się ubytek ten rozdziela na poszczególne wyznania?

Na tablicy pierwszej na następnej stronie podaliśmy w ostatniej przedziałce, jaki udział procentowy przyrostu naturalnego wypada na każde wyznanie w sumie lat 1901, 1902, 1904 i 1907. Przyjmując, że poszczególne wyznania uczestniczyły w całym przyroście naturalnym od r. 1901—1910 takim samym udziałem procentowym co w owych 4 latach, bez trudności na tej podstawie obliczyć możemy, jak pod względem wyznaniowym rozkłada się cały przyrost naturalny ubiegłych 10 lat. Odejmując od tych cyfr przyrost faktyczny, który wśród wyznań nastąpił między spisami z roku 1900 a 1910, otrzymamy wysokość straty, jaką poniosły ze swego przyrostu naturalnego poszczególne wyznania. Odnośne obliczenie daje następujące, na str. XXXV przedstawione wyniki:

Wyznanie	Urodzonych żywo w roku					Zmarłych w roku					Przewyżka urodzonych nad zmarłymi w roku							
	1901		1902		1904		1907		1901		1902		1904		1907		razem w lat. 1901, 1902, 1904 i 1907	
	ogółem		w %															
rzym.-kat.	144.710	146.466	141.674	138.715	82.520	89.942	88.700	82.874	62.190	56.524	52.974	55.841	227.529	45.728				
gr.-kat.	144.593	147.762	149.182	151.985	88.802	102.563	97.389	98.465	55.791	45.199	51.793	53.470	206.253	41.452				
izrael.	31.179	31.205	30.475	29.499	15.069	16.361	15.094	14.169	16.110	14.844	15.381	15.330	61.665	12.393				
ewang.	1.842	1.710	1.683	1.258	913	1.023	953	813	929	687	730	445	2.791	0.561				
inne	16	56	13	5	50	383	28	296	-34	-327	-15	-291	-667	-0.134				
Razem	322.340	327.199	323.027	321.412	187.354	210.272	202.164	196.617	134.986	116.927	120.863	124.795	497.571	100.000				

Wyznanie	Na 10.000 ludności poszczególnych wyznań przypadająco										W przecięciu rocznem w latach 1901, 1902, 1904 i 1907 było				
	żywo urodzonych w roku					zmarłych w roku					przewyżki urodzonych nad zmarłymi w roku		żywo urodz.	zmarłych	
	1901	1902	1904	1907	1901	1902	1904	1907	1901	1902	1904	1907			
rzym.-kat.	428	428	405	383	244	263	253	229	184	165	152	154	411	247	164
gr.-kat.	461	467	464	461	283	324	303	299	178	143	161	162	463	302	161
izrael.	381	379	365	345	184	199	181	166	197	180	180	179	367	183	184
ewang.	413	391	390	317	205	234	226	205	208	157	164	112	378	218	160
inne	34	117	26	10	106	798	56	564	-72	-681	-30	-554	47	381	-334
Cały kraj	436	439	425	411	254	282	266	252	182	157	159	159	428	264	164

Wyznanie	Przyrost natur. od r. 1901—1910	Przyrost faktyczny od roku 1901—1910	Ubyło (-) z przyczyn naturaln. względ. przybyło (+)
rzym.-kat.	544.749	389.365	-155.384
gr.-kat.	493.810	269.479	-224.331
izrael.	147.636	61.792	-85.844
ewang.	6.683	-8.090	-14.773
inne	-1.596	902	+2.498
Suma	1.191.282	713.448	-477.834

Cyfry te procentowo w stosunku do ludności z r. 1910 przedstawiają się następująco:

Wyznanie	Przyrost natur. od r. 1901—1910	Przyrost faktyczny od roku 1901—1910	Ubyło (-) z przyczyn naturaln. względ. przybyło (+)
rzym.-kat.	16.28	11.64	-4.64
gr.-kat.	15.88	8.67	-7.21
izrael.	18.20	7.62	-10.58
ewang.	14.73	-17.83	-32.56
inne	-34.53	19.52	+54.05
Cały kraj	16.28	9.75	-6.53

Dane powyższe wyjaśniają różny wzrost wyznań w ubiegłym dziesięcioleciu. Najkorzystniej rozwinęła się ludność rzymsko-katolicka, to też u niej stwierdzamy najslabszy ubytek z przyrostu naturalnego. Już większy ubytek spotykamy u ludności grecko-katolickiej, dalej izraelskiej a największy u ludności ewangelickiej, to też w tym porządku maleje przyrost faktyczny wymienionych wyznań, a ludność ewangelicka ma nawet do zanotowania poważne zmniejszenie się swej liczby z r. 1900. Ubytek z przyrostu naturalnego przypisać należy głównie emigracji, chociaż w rachubę wchodzi także zmiany wyznań, mogące powiększyć wzgl. zmniejszyć liczebny stan danego wyznania, atoli wymiany wzajemnej między wyznaniem z powodu braku danych przedstawić nie możemy, przypuszczalnie jednak nie jest ona bardzo znaczną.

Emigrację według wyznań za okres 1890—1900 obliczył prof. Dr. Buzek w pracy „Rozsiedlenie ludności Galicyi według wyznania i języka“. Lwów 1909. (Wiadomości statystyczne tom XXI, zeszyt II). Według Dra Buzka opuściło kraj od r. 1890—1900 co najmniej 303.000 osób, z tego 114.000 izraelitów, 108.000 rzymsko-katolików, 76.000 grecko-katolików i 5.000 ewangelików. Porównując cyfry te z podanymi powyżej cyframi ubytku od roku 1900—1910, widzimy, że po r. 1900 wzrosła emigracja najsilniej bo prawie w trójnasób u ludności grecko-katolickiej i ewangelickiej,

znacznie słabiej mniejwięcej o 50% u ludności rzymsko-katolickiej, zaś zmniejszyła się u ludności żydowskiej. Te tak znaczne zmiany w stosunkach emigracyjnych musiały spowodować różny rozwój liczebny poszczególnych wyznań, jaki wykazuje ostatni spis.

Język towarzyski.

(Tablica IV.)

Podział ludności według języka towarzyskiego dotyczy jedynie ludności austriackiej, obywatele obcych państw nie bywają wcale badani co do języka przy spisie.

Według tablicy IV. przyznało się w r. 1910

do języka	ogółem	osób w %
polskiego	4,675.612	58.6
ruskiego	3,207.784	40.2
niemieckiego	90.416	1.1
innego	10.337	0.1
Razem ludność austr.	7,984.149	100.0

Procent języka polskiego jest tak znaczny skutkiem przyznania się do niego całej prawie ludności żydowskiej. Wśród osób, używających mowy niemieckiej będzie przypuszczalnie około 30.000 ewangelików, 35.000 katolików i 25.000 izraelitów, w roku 1900 bowiem z ogółu osób używających języka niemieckiego w liczbie 212.427, przypadało na katolików 39.961, protestantów 33.851, na izraelitów 138.400 i innych 215. Ponieważ jednak od r. 1900—1910 zmalała liczba ewangelików, a prawdopodobnie także katolików-Niemców, zatem podany powyżej skład wyznaniowy osób języka niemieckiego w r. 1910 uważać należy za zbliżony do rzeczywistości.

Większą przewagę aniżeli w całym kraju i w gminach samych posiada ludność polska na obszarach dworskich. Na tychże posiadało przy ostatnim spisie język polski aż $\frac{4}{5}$ ludności, okrągło 80.0%, język ruski tylko 18.2%, niemiecki 1.6%, inny 0.2%.

W Galicyi zachodniej prawie cała ludność, 96.0% używa języka polskiego, po rusku mówi jedynie 2.8% mieszkańców, po niemiecku 1.0%. W Galicyi wschodniej Rusini mają przewagę absolutną, stanowią 58.9% całej ludności, jednakże i żywioł polski jest tu bardzo silny, bo tworzy blisko $\frac{2}{5}$, ściśle 39.8% mieszkańców, na Niemców przypada jak i w Galicyi zachodniej tylko drobny ułamek 1.2%.

Podział ludności poszczególnych powiatów według mów używanych przedstawia się co do głównych dwóch języków polskiego i ruskiego podobnie jak podział ludności według wyznań, z tą jednak różnicą, że udział języka polskiego jest znacznie wyższy z tej przyczyny, że do niego przyznała się cała prawie ludność izraelska.

Kiedy np. w Galicyi wschodniej z większością rzymsko-katolicką poza miastem Lwowem były tylko 2 powiaty polityczne Brzozów i Jarosław, to język polski stanowi większość absolutną poza Lwowem miastem aż w 8 powiatach: w Brzozowie, Jarosławiu, Lwowie powiecie, Sanoku, Przemyślu, Skalacie, Trembowli i Tarnopolu. Co do powiatów sądowych, to poza Lwowem miastem, wyznanie rzymsko-

katolickie przeważało absolutnie na obszarze Galicyi wschodniej tylko w 5 powiatach, język polski zaś przeważa absolutnie aż w 19 powiatach: w Sanoku, Rymanowie, Brzozowie, Dynowie, Przemyślu, Dubiecku, Jarosławiu, Pruchniku, Sieniawie, Drohobyczu, Cieszanowie, Lwowie zamiejskim, w Winnikach, Tarnopolu, Zbarażu, Skalacie, Podwołoczyskach, Trembowli i Buczaczu, prócz tego większość względną ma język polski w Kamionce Strumiłowej.

Nie chcąc się szczegółowo zajmować ludnością według języka w powiatach poszczególnych, podamy jeszcze tylko uszykowanie powiatów według zmniejszającej się w nich cyfry procentowej osób języka polskiego, ruskiego i niemieckiego.

Język polski		Język ruski		Język niemiecki	
Powiaty polityczne	%	Powiaty polityczne	%	Powiaty polityczne	%
1. Dąbrowa	100.0	1. Peczeniżyn	87.8	1. Biała	16.7
2. Myślenice	100.0	2. Bohorodczany	84.9	2. Stryj	4.8
3. Brzesko	100.0	3. Kosów	84.1	3. Skole	4.1
4. Pilzno	100.0	4. Kałusz	81.2	4. Dolina	3.7
5. Limanowa	100.0	5. Śniatyn	80.4	5. Kraków miasto	3.4
6. Tarnobrzeg	99.9	6. Turka	79.8	6. Lwów miasto	3.0
7. Wieliczka	99.9	7. Jaworów	78.3	7. Żydaczów	2.9
8. Nisko	99.8	8. Skole	77.9	8. Stanisławów	2.5
9. Bochnia	99.8	9. Dolina	74.9	9. Brody	2.5
10. Kolbuszowa	99.7	10. Żydaczów	74.8	10. Kołomyja	2.4
11. Wadowice	99.7	11. Nadwórna	73.5	11. Gródek	2.3
12. Ropczyce	99.7	12. Horodenka	72.9	12. Przemyśl	2.2
13. Chrzanów	99.6	13. Stary Sambor	72.4	13. Śniatyn	2.2
14. Żywiec	99.6	14. Żółkiew	72.3	14. Drohobycz	2.0
15. Nowy Targ	99.5	15. Tłumacz	71.8	15. Lwów powiat	1.8
16. Tarnów	99.3	16. Rohatyn	70.6	16. Żółkiew	1.8
17. Kraków powiat	99.2	17. Zaleszczyki	69.2	17. Kamionka	1.7
18. Oświęcim	99.1	18. Bóbrka	69.1	18. Kałusz	1.6
19. Mielec	98.6	19. Lisko	68.9	19. Mielec	1.4
20. Przeworsk	98.5	20. Borszczów	68.6	20. Bohorodczany	1.3
21. Rzeszów	98.4	21. Zborów	67.9	21. Sambor	1.2
22. Podgórze	98.2	22. Rawa	66.8	22. Nadwórna	1.1
23. Łańcut	96.3	23. Podhajce	65.9	23. Rawa	1.1
24. Strzyżów	95.5	24. Gródek	62.7	24. Dobromil	1.1
25. Kraków miasto	94.4	25. Rudki	60.5	25. Przemyślany	1.0
26. Jasło	91.6	26. Sokal	60.2	26. Czortków	1.0
27. Brzozów	87.9	27. Czortków	59.7	27. Lisko	0.9
28. Nowy Sącz	86.5	28. Dobromil	59.7	28. Tłumacz	0.8
29. Lwów miasto	85.8	29. Przemyślany	59.5	29. Bóbrka	0.8
30. Krosno	84.6	30. Brody	59.5	30. Kosów	0.8
31. Biała	83.1	31. Kołomyja	59.2	31. Podgórze	0.7
32. Grybów	82.1	32. Złoczów	59.1	32. Nowy Sącz	0.7
33. Gorlice	75.6	33. Brzeżany	58.9	33. Podhajce	0.7
34. Jarosław	66.8	34. Stryj	58.3	34. Złoczów	0.6

Język polski		Język ruski		Język niemiecki	
Powiaty polityczne	%	Powiaty polityczne	%	Powiaty polityczne	%
35. Lwów powiat	61·7	35. Kamionka	57·8	35. Jarosław	0·6
36. Sanok	54·4	36. Stanisławów	57·5	36. Oświęcim	0·6
37. Przemyśl	52·4	37. Sambor	57·1	37. Tarnów	0·5
38. Skalał	52·0	38. Zbaraż	57·0	38. Rzeszów	0·5
39. Trembowla	51·6	39. Drohobycz	56·6	39. Cieszanów	0·5
40. Tarnopol	51·4	40. Mościska	56·1	40. Kraków powiat	0·4
41. Cieszanów	48·1	41. Husiatyn	55·7	41. Borszczów	0·4
42. Buczacz	46·7	42. Buczacz	53·0	42. Żywiec	0·4
43. Husiatyn	44·2	43. Cieszanów	51·4	43. Zaleszczyki	0·4
44. Mościska	43·8	44. Tarnopol	48·1	44. Tarnopol	0·4
45. Zbaraż	43·0	45. Trembowla	48·1	45. Rudki	0·4
46. Sambor	41·7	46. Skalał	47·7	46. Chrzanów	0·3
47. Drohobycz	41·4	47. Sanok	45·4	47. Kolbuszowa	0·3
48. Brzeżany	40·9	48. Przemyśl	44·9	48. Turka	0·3
49. Złoczów	40·3	49. Lwów powiat	36·5	49. Skalał	0·3
50. Kamionka	40·3	50. Jarosław	32·0	50. Buczacz	0·3
51. Sokal	39·7	51. Gorlice	24·2	51. Nisko	0·2
52. Stanisławów	39·6	52. Grybów	17·8	52. Wadowice	0·2
53. Przemyślany	39·5	53. Krosno	15·4	53. Bochnia	0·2
54. Dobromil	39·2	54. Nowy Sącz	12·8	54. Łańcut	0·2
55. Rudki	39·1	55. Brzozów	12·1	55. Sanok	0·2
56. Czortków	39·1	56. Lwów miasto	10·8	56. Stary Sambor	0·2
57. Kołomyja	38·2	57. Jasło	8·4	57. Rohatyn	0·2
58. Brody	37·8	58. Strzyżów	4·5	58. Brzeżany	0·2
59. Stryj	37·6	59. Łańcut	3·0	59. Wieliczka	0·1
60. Gródek	35·0	60. Przeworsk	1·5	60. Ropczyce	0·1
61. Podhajce	33·4	61. Rzeszów	0·9	61. Grybów	0·1
62. Rawa	32·1	62. Nowy Targ	0·5	62. Gorlice	0·1
63. Zborów	32·0	63. Kraków miasto	0·4	63. Peczeniżyn	0·1
64. Borszczów	31·0	64. Kraków powiat	0·2	64. Mościska	0·1
65. Zaleszczyki	30·3	65. Ropczyce	0·2	65. Jaworów	0·1
66. Lisko	30·2	66. Tarnobrzeg	0·1	66. Zborów	0·1
67. Bóbrka	30·1	67. Oświęcim	0·1	67. Sokal	0·1
68. Rohatyn	29·2	68. Podgórze	0·1	68. Trembowla	0·1
69. Stary Sambor	27·4	69. Chrzanów	0·0	69. Husiatyn	0·1
70. Tłumacz	27·4	70. Dąbrowa	0·0	70. Horodenka	0·1
71. Horodenka	26·9	71. Mielec	0·0	71. Dąbrowa	0·0
72. Żółkiew	25·9	72. Kolbuszowa	0·0	72. Tarnobrzeg	0·0
73. Nadwórna	25·4	73. Nisko	0·0	73. Myślenice	0·0
74. Żydaczów	22·3	74. Biała	0·0	74. Brzesko	0·0
75. Jaworów	21·6	75. Wadowice	0·0	75. Strzyżów	0·0
76. Dolina	21·4	76. Myślenice	0·0	76. Limanowa	0·0
77. Turka	19·8	77. Wieliczka	0·0	77. Nowy Targ	0·0
78. Skole	17·9	78. Bochnia	0·0	78. Jasło	0·0
79. Śniatyn	17·4	79. Brzesko	0·0	79. Krosno	0·0
80. Kałusz	17·2	80. Tarnów	0·0	80. Brzozów	0·0
81. Kosów	15·1	81. Pilzno	0·0	81. Zbaraż	0·0
82. Bohorodczany	13·7	82. Żywiec	0·0	82. Pilzno	—
83. Peczeniżyn	12·1	83. Limanowa	0·0	83. Przeworsk	—

Porównując wyniki spisu ostatniego z datami r. 1900, stwierdzamy nadzwyczaj silny przyrost osób, używających języka polskiego, skutkiem czego ich udział procentowy w całej ludności kraju podskoczył z 54·67% na 58·56%. Natomiast udział osób,

Język towarzyski	Przybyło wzgl. ubyło (—) obok wymienionym językom ludności							
	ogółem				procentowo			
	1880—1890	1890—1900	1900—1910	1880—1910	1880—1890	1890—1900	1900—1910	1880—1910
Galicya zachodnia.								
polski . . .	197.842	190.435	190.288	578.565	100	8·7	8·0	29·2
ruski . . .	—370	4.235	—1.698	2.167	—0·5	5·8	—2·2	3·0
niemiecki . .	—16.950	6.824	—10.692	—20.818	—36·5	23·2	—29·5	—44·9
inny . . .	986	1.072	1.265	3.323	57·1	39·5	33·4	192·5
Razem . .	181.508	202.566	179.163	563.237	8·6	8·9	7·2	26·8
Galicya wschodnia.								
polski . . .	261.932	272.602	503.291	1,037.825	24·3	20·4	31·2	96·4
ruski . . .	275.038	250.046	128.939	654.023	11·1	9·1	4·3	26·4
niemiecki . .	—79.504	—21.655	—111.219	—212.378	—28·7	—11·0	—63·2	—76·6
inny . . .	1.400	2.309	—728	2.981	60·7	62·3	—12·1	129·2
Razem . .	458.866	503.302	520.283	1,482.451	12·0	11·7	10·8	38·7
Cała Galicya.								
polski . . .	459.774	463.037	693.579	1,616.390	15·0	13·2	17·4	52·8
ruski . . .	274.668	254.281	127.241	656.190	10·8	9·0	4·1	25·7
niemiecki . .	—96.454	—14.831	—121.911	—233.196	—29·8	—6·5	—57·4	—72·1
inny . . .	2.386	3.381	537	6.304	59·2	52·7	5·5	156·3
Razem . .	640.374	705.868	699.446	2,045.688	10·8	10·7	9·6	34·4

Od r. 1900—1910 wzrosła w Galicyi liczba osób, przyznających się do języka polskiego o 693.579, przyznających się do języka ruskiego o 127.241, zaś ludność używająca mowy niemieckiej zmalała o 121.911 głów. Przyrost ludności polskiej nastąpił głównie w Galicyi wschodniej, gdzie wynosi 31·2%, a przyrost ten odbył się w małej części kosztem ludności ruskiej, która w powiatach wschodnich podniosła się tylko o 4·3%, głównie jednak, kosztem ludności języka niemieckiego, która w Galicyi wschodniej zmniejszyła się absolutnie o 111.219 dusz, zaś procentowo o 63·2%. Od r. 1880—1910 liczba osób, posługujących się w życiu potocznem mową polską wzrosła w całym kraju dwa razy silniej, w Galicyi wschodniej nawet prawie cztery razy silniej od liczby osób mówiących po rusku. Nadzwyczaj szybki rozwój żywiołu polskiego w Galicyi wschodniej sprawia, że w tej części kraju mieszka coraz to znaczniejsza część całej ludności polskiej. I tak przypadało z 1.000 ludności polskiej Galicyi na Galicyę wschodnią w r. 1880 352, w r. 1890 już 381, w 1900 r. 405 i wreszcie w r. 1910 aż 452.

Na str. XL i XLI przedstawiamy jeszcze przyrost wzgl. ubytek ludności różnych

języków w poszczególnych powiatach politycznych. Co do cyfr procentowych tej tablicy należy mieć na uwadze to samo, cośmy o cyfrach procentowych powiedzieli na stronie XXX. Przy cyfrach procentowych trzeba zawsze uwzględniać liczby podstawowe z których cyfry stosunkowe zostały obliczone.

Najwyższe cyfry przyrostu wykazuje ludność polska i to na obszarze Galicyi wschodniej, głównie w powiatach południowych. Tutaj w r. 1900 ludność żydowska w znacznej części przyznała się do języka niemieckiego i ruskiego, przy spisie ostatnim zaś podałajako swój język towarzyski język polski. Skutkiem tego nastąpił ogromny wzrost języka polskiego, wynoszący n. p. w 8 powiatach aż przeszło 100%: w Kosowie (291·8%), Dolinie (184·4%), Nadwórnie (176·4%), Turce (150·1%), Śniatynie (148·6%), Drohobyczu (136·8%), Kólomyi (111·3%) i Bohorodczanach (104·5%). Ubytek ludności polskiej wykazuje z powiatów wschodnich tylko powiat podhajecki, ubytek ten wynosi 1222 dusz, pozatem słabiej aniżeli gdzieindziej ludność polska wzrosła w części powiatów podolskich.

Ludność ruska wzmogła się najsilniej

L. porz.	Powiaty polityczne	Język polski			Język ruski			Język niemiecki		
		w roku 1900	przyrost od r. 1900		w roku 1900	przyrost od r. 1900		w roku 1900	przyrost od r. 1900	
			ogółem	w %		ogółem	w %		ogółem	w %
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	Kraków m.	110.220	22.938	20·8	298	312	104·7	8.003	—3.186	—39·8
2	Kraków pow.	57.080	10.586	18·5	40	126	315·0	709	—444	—62·6
3	Chrzanów	90.427	17.661	19·5	13	24	184·6	658	—322	—48·9
4	Dąbrowa	68.644	131	0·2	1	21	2.100·0	2	—1	—50·0
5	Mielec	75.379	451	0·6	—	24	∞	964	139	14·4
6	Kolbuszowa	73.890	—389	—0·5	11	—2	—18·2	419	—195	—46·5
7	Tarnobrzeg	73.310	3.151	4·3	2	62	3.100·0	268	—239	—89·2
8	Nisko	64.603	4.159	6·4	38	—19	—50·0	461	—353	—76·6
9	Biała	61.438	9.580	15·6	5	30	600·0	15.550	—1.297	—8·3
10	Oświęcim	41.390	7.105	17·2	1	34	3.400·0	266	36	13·5
11	Wadowice	88.016	6.842	7·8	31	15	48·4	263	—105	—39·9
12	Myślenice	88.415	4.599	5·2	21	—11	—52·4	154	—123	—79·9
13	Podgórze	52.574	9.053	17·2	19	47	247·4	538	—55	—10·2
14	Wieliczka	61.803	5.637	9·1	1	8	800·0	5	44	880·0
15	Bochnia	104.444	9.380	9·4	29	19	65·5	339	—164	—48·4
16	Brzesko	97.061	7.211	7·4	9	5	55·6	116	—104	—89·7
17	Tarnów	106.236	5.752	5·4	47	14	29·8	525	31	5·9
18	Pilzno	49.057	—491	—1·0	14	5	35·7	1	—1	—100·0
19	Ropczyce	78.167	1.549	1·2	102	88	86·3	96	4	4·2
20	Rzeszów	131.635	12.838	9·8	236	1.106	468·6	860	—90	—10·5
21	Strzyżów	54.204	1.617	3·0	2.579	42	1·6	2	22	1.100·0
22	Łańcut	88.440	1.584	1·8	2.773	28	1·0	826	—688	—83·3
23	Przeworsk	46.548	9.565	20·5	812	50	6·2	2.778	—2.778	—100·0
24	Żywiec	107.475	11.298	10·5	19	10	52·6	809	—320	—39·6
25	Limanowa	75.920	5.077	6·7	—	14	∞	1	39	3.900·0
26	Nowy Targ	75.746	3.003	4·0	2.379	—2.020	—84·9	18	—13	—72·2
27	Nowy Sącz	101.773	11.229	11·0	16.481	210	1·3	979	—33	—3·4
28	Grybów	41.172	2.452	6·0	9.612	—159	—1·7	23	1	4·3
29	Gorlice	61.526	487	0·8	20.962	—1.139	—5·4	377	—304	—80·6
30	Jasło	75.490	4.766	6·3	7.970	—593	—7·4	214	—199	—93·0
31	Krosno	68.449	1.467	2·1	12.744	—49	—0·4	39	6	15·4
32	Lisko	23.135	6.500	28·1	71.076	—3.400	—4·8	896	5	0·6
33	Turka	6.744	10.121	150·1	63.489	4.278	6·7	736	—493	—67·0
34	Stryj	21.068	8.991	42·7	40.646	5.923	14·6	4.784	—1.582	—33·1
35	Skole	5.269	4.556	86·5	38.746	3.941	10·2	4.871	—2.645	—54·3
36	Dolina	8.522	15.716	184·4	77.679	7.188	9·3	16.931	—12.739	—75·2
37	Bohorodeczany	4.657	4.867	104·5	51.482	7.494	14·6	5.429	—4.552	—83·8
38	Nadwórna	8.427	14.550	176·4	60.374	6.017	10·0	10.114	—9.095	—89·9
39	Peczeniżyn	5.286	397	7·5	37.576	3.481	9·3	355	—313	—88·2
40	Kołomyja	22.490	25.029	111·3	75.468	—1.675	—2·2	10.925	—7.962	—72·9
41	Kosów	3.310	9.659	291·8	64.811	7.267	11·2	9.764	—9.048	—92·7
42	Sanok	51.015	8.018	15·7	54.030	—4.836	—9·0	137	36	26·3
43	Brzozów	69.284	2.293	3·3	9.378	442	4·7	1	2	200·0

L. porz.	Powiaty polityczne	Język polski			Język ruski			Język niemiecki		
		w roku 1900	przyrost od r. 1900		w roku 1900	przyrost od r. 1900		w roku 1900	przyrost od r. 1900	
			ogółem	w %		ogółem	w %		ogółem	w %
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
44	Dobromil	18.266	10.000	54.7	47.579	-4.598	-9.7	1.408	-620	-44.0
45	Przemyśl	67.899	15.412	22.7	70.416	986	1.4	4.909	-1.399	-28.5
46	Jarosław	88.510	11.331	12.8	45.468	2.436	5.4	1.178	-229	-19.4
47	Mościska	32.190	6.247	19.4	46.756	2.463	5.3	184	-74	-40.2
48	Stary Sambor	9.055	7.586	83.8	44.427	-484	-1.1	3.183	-3.103	-97.5
49	Sambor	31.644	13.157	41.6	61.469	-197	-0.3	2.994	-1.682	-56.2
50	Gródek	21.712	6.045	27.8	47.175	2.551	5.4	2.518	-716	-28.4
51	Rudki	24.660	5.546	22.5	43.196	3.529	8.2	442	-128	-29.0
52	Drohobycz	29.899	40.916	136.8	91.902	4.885	5.3	11.897	-8.529	-71.7
53	Żydaczów	14.477	4.073	28.1	56.568	5.670	10.0	2.985	-552	-18.5
54	Stanisławów	51.758	10.630	20.5	77.084	13.363	17.3	4.392	-380	-8.7
55	Kałuż	14.227	2.482	17.3	70.862	8.231	11.6	2.051	-474	-23.1
56	Tłumacz	24.267	7.564	31.2	81.982	1.318	1.6	2.115	-1.217	-57.5
57	Cieszanów	34.156	7.430	21.8	43.638	739	1.2	1.297	-862	-66.5
58	Jaworów	9.167	8.595	93.8	62.945	4.643	6.9	5.754	-4.837	-84.1
59	Rawa	29.995	7.066	23.6	73.026	4.025	5.5	1.660	-456	-27.5
60	Żółkiew	23.551	2.205	9.4	64.094	7.869	12.3	2.105	-367	-17.4
61	Lwów m.	120.634	51.926	43.0	15.159	6.621	43.7	20.409	-14.487	-71.0
62	Lwów pow.	60.876	38.167	62.7	59.387	-688	-1.2	7.488	-4.600	-61.4
63	Bóbrka	23.708	2.964	12.5	55.209	5.911	10.7	396	296	74.7
64	Rohatyn	28.701	7.815	27.2	80.469	7.723	9.6	253	-56	-22.1
65	Przemyślany	28.238	5.922	21.0	46.957	4.483	9.5	2.002	-1.110	-55.4
66	Brzeżany	37.559	5.306	14.1	56.607	5.105	9.0	255	-118	-46.3
67	Podhajce	32.426	-1.222	-3.8	54.332	7.323	13.5	41	590	1.439.0
68	Złoczów	40.411	6.801	16.8	67.156	2.086	3.1	881	-165	-18.7
69	Zborów	16.181	3.216	19.9	38.439	2.721	7.0	155	-107	-69.0
70	Brody	42.692	12.173	28.5	85.663	856	1.0	8.817	-5.208	-59.1
71	Sokal	35.889	7.367	20.5	63.649	1.888	3.0	387	-278	-71.8
72	Kamionka	34.858	11.529	33.1	65.843	727	1.1	3.087	-1.169	-37.9
73	Tarnopol	58.168	14.652	25.2	69.435	-1.467	-2.1	3.093	-2.471	-79.9
74	Zbaraż	24.608	6.133	24.9	42.381	-1.671	-3.9	237	-217	-91.6
75	Skalać	40.762	9.012	22.1	50.056	-4.359	-8.7	248	20	8.1
76	Trembowla	35.289	6.302	17.9	40.279	-1.488	-3.7	677	-562	-83.0
77	Husiatyn	39.198	3.285	8.4	53.381	100	0.2	93	-10	-10.8
78	Czortków	26.261	3.585	13.7	44.406	1.098	2.5	1.097	-367	-33.5
79	Borszczów	33.048	763	2.3	75.443	-635	-0.8	118	349	295.8
80	Zaleszczyki	21.298	2.004	9.4	55.807	-2.642	-4.7	64	237	370.3
81	Buczacz	49.508	14.982	30.3	73.581	-390	-0.5	485	-	-
82	Horodenka	20.340	4.405	21.7	68.042	-933	-1.4	1	100	10.000.0
83	Śniatyn	6.208	9.222	148.6	68.271	3.021	4.4	9.765	-7.875	-80.6
	Cały kraj	3,982.033	693.579	17.4	3,080.543	127.241	4.1	212.327	-121.911	-57.4

w dyasporze, zaś na obszarze swych zwartych siedzib przyrost ma słaby a w całym szeregu powiatów nawet ubytek: w Nowym Targu, Grybowie, Gorlicach, Jaśle, Krośnie, Sanoku, Lisku, Dobromilu, Samborze, Starym Samborze, Kołomyi, Horodence, Zaleszczykach, Borszczowie, Buczaczu, Trembowli, Skałacie, Zbarażu, Tarnopolu i we Lwowie powiecie. Najbardziej w Galicyi wschodniej podniosła się liczba Rusinów we Lwowie mieście, o 43·7%, czyli z 15.159 w r. 1900 podskoczyła na 21.780 w roku 1910.

Liczba osób, przyznających się do języka niemieckiego zmalała, aż w 62 powiatach i w miastach Lwowie i Krakowie.

Znacznie silniejszy przyrost ludności polskiej od ruskiej w ubiegłych dziesięciu latach tłumaczy się:

1. większym przyrostem naturalnym ludności polskiej;

2. mniejszym ubytkiem wskutek wychodźstwa. Emigracja jak wykazaliśmy w rozdziale o wyznaniu, ogarnęła w ostatnich czasach w daleko silniejszym stopniu ludność ruską aniżeli polską.

3. przyznaniem się niemal całej ludności izraelskiej do języka polskiego. Asymilacja żywołu żydowskiego na rzecz języka polskiego datuje się od drugiej połowy ubiegłego stulecia i postępuje coraz bardziej naprzód. Jeszcze w roku 1851 uważał Czörnig („Etnographie der österreichischen Monarchie“ Wiedeń 1857.) żydów galicyjskich za odrębną narodowość, tymczasem już w r. 1880 przyznało się z 688.596 żydów do języka polskiego okrągło 415.000, do języka niemieckiego zaś tylko 246.000, przy spisach następnych do języka niemieckiego coraz to mniej w r. 1890 151.000, w roku 1900 138.000, a wreszcie w r. 1910 przypuszczalnie co najwyżej 25 000.

II. Wyniki spisu zwierząt domowych.

I. Uwagi wstępne.

Równocześnie ze spisem ludności, także na podstawie ustawy z dnia 29. marca 1869 roku przeprowadzany bywa spis inwentarza żywego.

Nie można powiedzieć, aby połączenie tych dwóch, co do przedmiotu tak różnych dochodzeń było bardzo szczęśliwe. A to głównie z następujących trzech powodów:

1. Już sam termin, ostatni grudnia, odpowiedni może dla spisu ludności, nie nadaje się do spisu bydła. Ze zbliżaniem się zimy gospodarze wysprzedają część inwentarza, w gospodarstwie niekoniecznie im potrzebną, aby mieć jak najmniej zwierząt do przezimowania. Stąd spis uskuteczniony w porze zimowej, kiedy po oborach znacznie mniej spotykamy bydła, niż się zazwyczaj w nich trzyma, przedstawia nam najniższy stan inwentarza żywego, zaś nie daje nam wcale obrazu o jego stanie przeciętnym lub najwyższym. A przecież trudno opierać się na wynikach najniższych, jeżeli chodzi o ocenienie postępów hodowli w kraju, o uzyskanie podstawy dla prac, podejmowanych przez organa ustawodawcze i instytucje dla podniesienia rol-

nictwa a przede wszystkim chowu bydła i dalej, jeżeli chodzi o obliczenie wartości inwentarza żywego, stanowiącego może po ziemi i budynkach najznacniejszą część bogactwa krajowego a będącego zarazem nader ważnym źródłem dochodu dla stanu rolniczego i jednym z najniezbędniejszych artykułów spożywczych dla szerokich warstw. Dodać jeszcze trzeba, że cyfry najniższe, jakie wykazuje spis przeprowadzony w zimie w różnych latach mogą być różne i przedstawiają rezultat mniej lub więcej przypadkowy. Ile trzody bowiem gospodarz trzyma przez zimę, zależy od jakości poprzednich żniw a przede wszystkim od zbioru paszy, po zbiorach obfitych ilość bydła po oborach będzie w zimie liczniejszą aniżeli po posusze i nieurodzaju. Aby wykluczyć ten moment przypadkowości i dalej, aby nie badać najniższego stanu bydła, lecz stan przeciętny lub najwyższy, trzeba by urządzić spis zwierząt domowych w porze innej aniżeli zimowej.

2. Jak spis ludności tak i spis bydła odbywa się co lat 10. Dla spisu bydła jest to stanowczo za długi odstęp czasu. Ilość zwierząt domowych ulega częstym zmianom

spowodowanym czy to wynikiem żniw, zarazkami, warunkami targu, czy też wprowadzeniem innych metod hodowlanych, przejściem do innych systemów gospodarowania i tym podobnymi przyczynami. Jeżeli spis należycie wyświetlić ma działanie tych przyczyn, powinien powtarzać się w krótszych terminach, o ile możności tak często, jak wspomniane przyczyny wywołują w liczebnym stanie bydła znaczniejsze zmiany. Zdając sobie z tego sprawę, niektóre państwa zarządzają u siebie liczenie bydła co rok. Spisy coroczne spotykamy w Badenii, Saksonii, Prusach, Anglii, Francji, Szwecji, Holandji i Australii. Tak częste dochodzenia, dotyczące ilości inwentarza, tłumaczą się i tym względem, że kiedy np. liczbę mieszkańców kraju każdej chwili na podstawie dat ruchu ludności w przybliżeniu obliczyć można, dla bydła uczynić tego nie jesteśmy w stanie. Dotychczas bowiem nigdzie ruch naturalny bydła nie bywa poddawany obserwacji statystycznej. Aby jednak znać każdorazowy stan i rozrost inwentarza nie pozostaje nic innego, jak przeprowadzać w krótkich terminach spisy i z porównywania wyników tychże wyciągać wnioski co do rozwoju badanych mas. Peryod dziesięcioletni, w jakim odbywają się spisy w Austrii, uważać należy stanowczo za długi, rezultaty tych spisów, czasowo tak bardzo odległych, tracą na wartości, mogą być często wynikiem przyczyn przypadkowych i należytego obrazu o rozwoju liczebnym inwentarza dać nie mogą.

3. Przeciwno łączeniu spisu bydła ze spisem ludności przemawia wreszcie jeszcze jeden powód, z wymienionych dotychczas może najbardziej zasługujący na podniesienie. Wobec spisu ludności spis zwierząt domowych schodzi na plan drugi, uważa się go za coś podrzędnego i z mniejszą starannością się go uskutecznia. Komisarze konskrypcyjni, mający do obrobienia nieraz dwie lub trzy gminy z największym tylko wysiłkiem zdołają się wywiązać z powierzonego im zadania i niewątpliwie skutkiem nawału pracy i krótkości czasu więcej poświęcają uwagi danym dotyczącym ludności aniżeli bydła. Często się zdarza, że komisarze, aby przyspieszyć i ułatwić sobie pracę, nie wykonują akcji spisowej na miejscu, nie chodzą od domu do domu, lecz każą zwo-

łać głowy rodzin do kancelaryi gminnej i tu wypełniają formularze spisowe datami, o których wiarygodności się naocznie nie przekonali. Znaną jest skłonność ludności wiejskiej do podawania niższych cyfr posiadanego inwentarza, aby przez zdradzenie rzeczywistego stanu nie narazić się czasem na podwyższenie podatków. Spis przeprowadzony w kancelaryi gminnej, skłonność tę popiera i przyczynia się do tego, że w rezultacie otrzymujemy wyniki niedokładne, przede wszystkim za niskie.

Celem usunięcia tych niewłaściwości i celem zapobieżenia, by spis zwierząt domowych traktowany był jako rzecz mniejszej wagi, należałoby spisy rozdzielić i odrębnie badać bydło i ludność. Usamodzielnienie spisu bydła i przełożenie go na inną porę wpłynęłoby korzystnie na ścisłość i dokładność dat dotyczących nie tylko zwierząt domowych ale i ludności, bo zwolniłoby znacznie z obowiązków organa pracą przeciążone, tak, że z tem lepszym skutkiem pracować by mogły około spisu ludności.

Reasumując nasze wywody, żądamy od spisów bydła, mających dać wyniki dokładne, odpowiadające rzeczywistości i obrazujące należyte rozwój hodowli, aby były przeprowadzane w innej porze, w krótszych odstępach czasu i zupełnie oddzielnie od spisów ludności. Warunkom tym spisy dotychczasowe nie odpowiadały, skutkiem tego rezultaty ich są bezwątpienia mniej wartościowe. Jednakże bynajmniej nie są pozbawione wszelkiej wartości, bo w każdym razie informują nas, jak żadne inne źródło, o stanie hodowli w kraju i podają wiadomości może nie tak ściśle, ale jednak zbliżone do tych, jakie pragnęlibyśmy posiadać. Podnieść także należy, że spisy bydła poczynawszy od r. 1880 przeprowadzane bywały zawsze na tej samej podstawie, w tych samych warunkach i podlegały tym samym przyczynom, a choć warunki te i przyczyny dla mających się otrzymać wyników były mniej korzystne, to jednak występując prawdopodobnie z równą siłą przy każdym spisie, zasadniczych przeciwieństw między rezultatami poszczególnych spisów sprowadzić nie były w stanie. Stąd też uskuteczniane być mogą porównawcze zestawienia wyników następujących po sobie dochodzeń, przez co zyskamy

pewien pogląd na rozwój liczebny inwentarza, choć pogląd nie tak jasny i dokładny, jakiby nam dały spisy, urządzone w znacznie krótszych odstępach czasu. W rozdziałach następnych tej pracy postaramy się więc przedstawić nietylko obecny stan chowu bydła, ale także, o ile się to da, jego rozrost w czasie między poszczególnymi spisami.

Przy ocenianiu zmian zachodzących w stanie bydła od spisu do spisu, trzeba mieć na uwadze rzecz jedną. Spis daje obraz jedynie stosunków ilościowych różnych gatunków zwierząt domowych, nie nam zaś nie mówi o ich jakości. Wnioski zaś czynione na podstawie zmian samej liczby mogą być często błędne i niezgodne z rzeczywistością. Zmniejszenie się liczby inwentarza nie musi jeszcze oznaczać upadku hodowli, bo ubytek ilościowy zrównoważony być może postępowaniem co do jakości, a odwrotnie wzrost ilości nie będzie objawem pocieszającym, jeżeli równocześnie jakość się obniżyła.

Wreszcie jedna jeszcze uwaga natury bardziej formalnej. W chwili oddania do druku części tabelarycznej niniejszej pracy ogłosiła także centralna komisja statystyczna w osobnej publikacji tymczasowe wyniki ostatniego spisu bydła¹⁾. Porównując cyfry nasze z cyframi podanymi przez centralną komisję, znaleźliśmy tylko w kilku powiatach drobne różnice; w wypadkach tych poprawiliśmy daty nasze według danych komisji, która widocznie dokonując fachowej kontroli, poczyniła w operatach przez starostwa wygotowanych pewne zmiany. Zatem wyniki podane przez nas, zupełnie są zgodne z wynikami ogłoszonymi przez komisję statystyczną. Różnica — na ogół nieznaczna — zachodzi jedynie co do ogólnej sumy bydła rogatego i świń w r. 1900, tutaj uwzględniliśmy późniejsze sprostowania podane w „Skorowidzu gminnym“²⁾, czego nie uczyniła komisja centralna, pomimo, że sprostowań tych sama dokonała. Skutkiem tych różnic oczywiście i nasze cyfry przyrostu wzgl. ubytku od r. 1900—1910 odbiegają nieco od

cyfr komisji centralnej. W ogłoszonych wynikach tymczasowych podaje komisja centralna daty tylko dla trzech gatunków zwierząt domowych: dla bydła rogatego, owiec i świń, w pracy naszej natomiast uwzględniamy wszystkie badane przez spis gatunki inwentarza. Nadmienić nam jednak wypada, że co do koni, kóz, ulów pszczół i drobiu dane przez nas przytoczone, których należycie sprawdzić nie mamy możliwości, różnić się nieco mogą od danych komisji statystycznej, skoro je ta później po ukończonej już fachowej kontroli ogłosi.

2. Wyniki spisu z r. 1910 w porównaniu z wynikami spisów poprzednich.

(Tablica VI).

Spisy bydła, począwszy od r. 1880 wykazują w stanie inwentarza całego kraju następujące zmiany, umieszczone na str. XLV. Z trzech terminów spisowych chów zwierząt domowych w dziesięcioleciu ostatniem przedstawia się najgorzej. Tu już nie ma mowy o postępach hodowli, przytoczone cyfry jaskrawie świadczą o jej upadku.

Z najważniejszych działów inwentarza konie wykazują przyrost nieznaczny (4·2%); lecz szczupłość tego przyrostu nie potrzebuje być uważaną za objaw niekorzystny, wobec tego, że kraj nasz posiada nadmiernie wysoką liczbę koni, które jako inwentarz roboczy zbyt obciążają gospodarstwa rolne ze szkodą inwentarza dochodowego. W interesie rolnictwa byłoby może nawet pożądanem, aby liczba koni zmalała, lecz aby redukcji tego działu inwentarza odpowiadał przyrost w dziale najważniejszym, w dziale bydła rogatego. Tymczasem według ostatniego spisu bydło rogate wykazuje ogromny ubytek, wynoszący w porównaniu z r. 1900 absolutnie 213.466 sztuk, odsetkowo 7·9%. Skutkiem tej olbrzymiej straty stan bydła rogatego cofnął się prawie na poziom z r. 1890, przewyższa go tylko o 2·3%, chociaż ludność kraju w tym samym czasie wzrosła aż o 21·5%. Ubytku bydła rogatego zrównoważyć nie może bardzo znaczne podniesienie się liczby nierogacizny, która w stosunku do r. 1900 wzmogła się nieomal o połowę, wykazując 46·3% przyrostu. Zaznaczyć jednak trzeba, że przyrost ten aczkolwiek bardzo wysoki, w stosunku do okresu 1890 od

¹⁾ Vorläufige Ergebnisse der Viehzählung vom 31. Dezember 1910 in den im Reichsrat vertretenen Königreichen und Ländern. Wien 1911.

²⁾ Skorowidz gminny Galicyi, wydany przez c. k. centralną Komisję statystyczną, Wiedeń 1907, str. 815.

Rodzaje zwierząt domowych	Ilość zwierząt domowych w roku				Przybyło wzgl. ubyło (—) zwierząt domowych							
	1880	1890	1900	1910	ogółem				procentowo			
					1880—1890	1890—1900	1900—1910	1880—1910				
Konie	735.262	765.570	869.138	905.272	30.308	103.568	36.134	170.010	4.1	13.5	4.2	23.1
Bydło rogate	2,242.861	2,448.006	2,718.545	2,505.079	205.145	270.539	213.466	262.218	9.1	11.1	—7.9	11.7
Muły, mułosły i osły	1.011	1.203	962	481	192	—241	—481	—530	19.0	—20.0	—50.0	—52.4
Kozy	13.225	21.095	17.952	19.164	7.870	—3.143	1.212	5.939	59.5	—14.9	6.8	44.9
Owce	609.253	630.994	437.697	358.953	21.741	—193.297	—78.744	—250.300	3.6	—30.6	—18.0	—41.1
Świnie	674.302	784.500	1,254.909	1,835.464	110.198	470.409	580.555	1,161.162	16.3	60.0	46.3	172.2
Ule pszczół	295.686	261.047	211.157	326.507	—34.639	—49.890	115.350	30.821	—11.7	—19.1	54.6	10.4
Ptactwo dom.	—	—	7,754.887	11,486.730	—	—	3,731.843	—	—	—	48.1	—

1900 się obniżył, kiedy wynosił aż 60.0%. Co do innych gatunków zwierząt domowych zauważamy dalsze zmniejszenie się liczby owiec o 18.0%, od r. 1890—1900 ubytek ten wynosił 30.6%, zatem cofanie się liczby owiec przybrało w czasach ostatnich tempo powolniejsze. Kozy, mogące mieć jako „krowa ubogich“ nader doniosłe znaczenie w kraju naszym, wzmogły się liczebnie tylko o 6.8%, a skutkiem znacznego ubytku w dziesięcioleciu 1890—1900 nie osiągnęły jeszcze stanu z roku 1890. Cyfra mułów, muło-osłów i osłów na ogół bardzo niska obniżyła się ściśle o połowę. Objawem pocieszającym jest silny przyrost drobiu, badanego w r. 1910 dopiero po raz drugi a obejmującego kury, gęsi, kaczki i inne ptactwo domowe. Jaki jest udział tych kategorii w sumie drobiu i jaki nastąpił przyrost w poszczególnych kategoriach, wykazuje poniższe zestawienie:

Rodzaje drobiu	Ilość drobiu poszczególnych kategorii w roku		Przybyło od r. 1900—1910	
	1900	1910	ogółem	procent.
Kury	6,878.377	10,301.255	3,422.878	49.8
Gęsi	457.939	566.671	108.732	23.7
Kaczki	285.319	384.533	99.214	34.8
Inny drób	133.252	234.271	101.019	75.8
Razem	7,754.887	11,486.730	3,731.843	48.1

Wspomnieć jeszcze należy o znacznym podniesieniu się w ubiegłym dziesięcioleciu bartnictwa. Liczba ulów pszczół, która od r. 1880 do r. 1900 stale spadała, podskoczyła w ostatnich 10 latach aż o 54.6%.

Naszkirowany powyżej obraz hodowli zwierząt domowych odnosi się do całego kraju a nie nam nie mówi o różnicach, jakie pod względem rozwoju inwentarza zachodzić mogą między poszczególnymi okolicami. Na podstawie dat, zawartych w tablicy VI., rozpatrzmy więc, jakie zmiany w chowie bydła zaszły od r. 1900 do r. 1910 w pojedynczych powiatach. Do tablicy VI nadmieniamy, że stan bydła w powiatach w r. 1900 podany jest według granic powiatów z r. 1910.

Zacznijmy od koni. Liczba koni podniosła się ogółem w 64, zmalała zaś w 19 powia-

tach. Najsilniejszy przyrost spotykamy w powiatach borszczowskim (28·5%), i niskim (28·1%), ponad 20% przyrostu wykazują jeszcze Śniatyn, Skole, Nadwórna, Dobromil, Grybów, Lisko, Kraków miasto i Dolina; są to przeważnie powiaty, w których cyfra koni w stosunku do ludności i obszaru jest niską. Na ogół ilość koni wzmogła się głównie tam, gdzie ich jest stosunkowo mało, przedewszystkiem w południowych powiatach górskich (z wyjątkiem Gorlic, Krosna i Kosowa). Powiaty z ubytkiem koni rozścielone są we formie gniazd wśród powiatów z przyrostem koni. Gniazd takich liczymy siedm, rozrzuconych od granicy zachodniej aż do wschodniej. Na gniazdo pierwsze składają się powiaty Oświęcim, Biała i Wadowice, na gniazdo drugie Gorlice, na trzecie Krosno, Strzyżów i Brzozów, na czwarte Mościska, Rudki, Sambor i Stary Sambor, na piąte Kosów, na szóste Horodenka, i Zaleszczyki, i wreszcie na siódme a zarazem największe 5 powiatów podolskich Podhajce, Brzeżany, Zborów, Tarnopol i Skałat. Ogromny ubytek liczby koni w powiecie gorlickim, wynoszący 44·2%, nie jest zgodny z rzeczywistym stanem rzeczy, lecz tłumaczy się niewątpliwie błędem, popełnionym przy spisie w r. 1900. Kiedy liczba koni w r. 1890 wynosiła w Gorlicach 5617, w r. 1900 naliczono ich aż 11.346, w r. 1910 znów tylko 6.327.

Bydła rogatego, jak wyżej powiedzieliśmy, ubyło w całym kraju 213.466 sztuk. Jest to wypadkowa: Z 74 powiatów wykazujących ubytek 220.483 sztuk i z 9 powiatów wykazujących przyrost 7.017 sztuk. Powiaty znaczące się przyrostem bydła rogatego położone są na głównej osi kraju, lecz nie tworzą jednego zwarłego terytorium, tylko ciągną się przeważnie odosobnione od zachodu aż na krańcowy wschód. Są to powiaty Wadowice, Rzeszów, Przeworsk, Rudki, Brzeżany i sąsiadujące ze sobą Horodenka, Buczacz, Czortków i Husiatyn. Największy przyrost wykazuje Buczacz, 5·9%, jest to jednak przyrost słaby, w ogóle więc w wymienionych powiatach chów bydła rogatego nie podniósł się znacznie, znajduje się raczej w stagnacji. Najdotkliwsze straty bydła rogatego poniosły powiaty nadwiślańskie, głównie część ich rozłożona między ujściem Dunajca i ujściem Sanu, dalej powiaty północne Galicji wscho-

dniej i cały obszar położony po prawej stronie Dniestru z jedynym wyjątkiem powiatu horodeńskiego. Obszar ostatni ucierpiał najbardziej, spotykamy tu powiaty z największym ubytkiem jak Bohoroczany (ubytek 27·4%), Nadwórna (21·5%), Turka (21·5%), Skole (20·5%). Ogółem w 19 powiatach, składających się na terytorium po prawej stronie Dniestru położone stan bydła zmniejszył się o 96.128 sztuk czyli 14·6%. W części tych powiatów, przedewszystkiem w powiatach górskich zauważyliśmy znaczny przyrost koni, widocznie więc nastąpił tenże kosztem bydła rogatego. Nadzwyczaj silny spadek liczby bydła na obszarze rozłożonym po prawej stronie Dniestru, zdecydował także o tem, że ubytek bydła rogatego w Galicji wschodniej jest o wiele znaczniejszy (9·2%) aniżeli w Galicji zachodniej (5·5%).

Jak bydło rogate tak i owce w przeważnej części powiatów wykazują ubytek. Cofanie się liczby owiec, datujące się już od spisu z roku 1890, tłumaczy się głównie konkurencją wełny australskiej, która zadała cios stanowcy hodowli owiec nietylko w Galicji i Austrii, ale i w znacznej części innych państw kontynentalnych. W Galicji hodowla owiec dzisiaj jeszcze ważną odgrywa rolę przedewszystkiem w powiatach górskich zachodnich i wschodnich, dalej na Pokuciu, Podolu i w powiatach północnych Galicji wschodniej. Z obszaru tego największe straty w stanie liczebnym owiec poniosło Podole i powiaty północne, straty mniejsze część powiatów górskich, natomiast zwiększyła się liczba owiec i to niekiedy bardzo znacznie na Pokuciu i w ogóle w kącie południowo-wschodnim, obejmującym powiaty Borszczów, Zaleszczyki (przyrost 37·4%), Horodenka, Śniatyn (22·9%), Kołomyja (20·0%), Peczeniżyn i Tłumacz (41·4%); z powiatów innych, odznaczających się większą cyfrą owiec, wykazują przyrost tychże powiaty Kałusz, Dolina, Stary Sambor, Sanok, Grybów i Nowy Targ.

Stan liczebny nierogacizny jak w kraju całym tak i w poszczególnych powiatach wzmógł się nader silnie. Ubytku doznały tylko dwa powiaty górskie Kosów i Turka, ponadto jeszcze miasto Kraków. We wszystkich innych powiatach stwierdzamy przyrost świń i to przyrost wynoszący 0—25% w 12 powiatach, 25—50%

w 27 powiatach, 50—100% w 33 powiatach i wreszcie powyżej 100% w następujących 8 powiatach: w Mościskach (przyrost najwyższy 154·4%), Drohobyczu, Rudkach, Samborze, Rzeszowie, Przeworsku, Krośnie i Myślenicach. Galicya zachodnia, posiadająca w stosunku do ludności i obszaru niższą cyfrę nierogacizny od Galicyi wschodniej, wykazuje przyrost większy (54·6%) aniżeli Galicya wschodnia (43·2%).

Hodowla kóz w kraju naszym jest bardzo nieznaczna i nie czyni także większych postępów. Mimo że w poszczególnych powiatach spotykamy tylko drobne ilości kóz, drobne te ilości jeszcze zmalały w 29 powiatach, przeważnie na wschodzie położonych. W Galicyi zachodniej podniosła się liczba kóz o 1.321 sztuk czyli 17·6%, w Galicyi wschodniej zaś zmniejszyła się o 109 sztuk czyli 1·0%.

Hodowla drobiu postąpiła we wszystkich powiatach znacznie naprzód. Tylko w 5 powiatach wzmogła się liczba drobiu o mniej niż 25%, natomiast w 45 o 25—50%, w 31 o 50 do 75%, w powiecie rohatyńskim o 84·9% i zbarraskim aż o 151·7%. Na ogół powiaty silniej zaopatrzone w drób także silniejszy wykazują jego przyrost. Przyrost wyższy od przeciętnego w kraju mają powiaty rozłożone po prawym brzegu Wisły od Wadowic aż do Brzeska, na południe od tychże Nowy Sącz i Grybów, dalej powiaty nad Wisłokiem położone, Nisko i Przemysł nad Sanem, następnie Dobromil i Jaworów i wreszcie powiaty po lewej stronie Dniestru ciągnące się od Lwowa na wschód aż do granicy rosyjskiej a po prawej stronie Dniestru Stryj, Dolina, Kałusz, Nadwórna, Peczenizyn i Kołomyja.

Główną siedzibą pszczelnictwa jest obszar rozprzestrzeniający się między Lwowem, Dniestrem i granicą rosyjską. W krainie tej, znanej od dawna jako „miodem płynącej“, nastąpił także główny przyrost ulów pszczół. Przeważna część powiatów tu położonych wykazuje przyrost ulów, wynoszący powyżej 50%, Buczacz nawet 102·5% i Rohatyn 123·7%. Ponad miarę przeciętną wzrosła liczba rojów pszczół jeszcze na Pokuciu i na zachód od Lwowa przede wszystkim w powiatach rudeckim, mościckim i gródeckim. Pszczelnictwo bardziej rozkwitło w części wschodniej kraju (przyrost 60·6%) aniżeli zachodniej (23·0%), w której na ogół ho-

dowla pszczół jest bardzo zaniedbana. W Galicyi zachodniej napotyamy nawet na 6 powiatów (Chrzanów, Biała, Żywiec, Myślenice, Tarnów i Ropczyce), w których liczba rojów pszczół się cofnęła, w Galicyi wschodniej powiatów takich jest tylko jeden (Dobromil).

Wyniki ostatniego spisu wypadły niekorzystnie nie tylko w Galicyi ale i w całej Austrii. Zmiany zaszły w stanie zwierząt domowych w państwie austriackim od r. 1900—1910 ilustruje następujące zestawienie:

Gatunki zwierząt domowych	Ilość zwierząt domowych w roku		Przybyło wzgl. ubyło (—) od r. 1900—1910	
	1900	1910	ogółem	procent.
Konie	1,716.488	1,801.090	84.602	4·93
Bydło rogate . .	9,511.170	9,159.808	-351.362	-3·74
Muły, muloosły i osły	66.647	73.041	6.394	9·59
Kozy	1,019.664	1,253.650	233.986	22·95
Owce	2,621.026	2,428.586	-192.440	-7·36
Świnie	4,682.654	6,431.966	1,749.312	37·42
Ule pszczół . .	996.139	1,232.380	236.241	23·72
Ptactwo domowe	26,671.592	35,743.075	9,071.483	34·01

Porównując powyższe dane z temi samymi danymi dotyczącymi Galicyi (patrz str. XLV), widzimy, że wyniki w pierwszych pięciu gatunkach inwentarza, w szczególności co do bydła rogatego i owiec przedstawiają się w Austrii korzystniej, w Galicyi natomiast korzystniej wyniki w ostatnich trzech gatunkach, na ogół mniej ważnych. Skutkiem takiego rozwoju obniżył się także co do pierwszych pięciu gatunków udział procentowy Galicyi w stosunku do całej Austrii, wzmógł się zaś co do ostatnich trzech gatunków. Z całego inwentarza żywego Austrii przypadało bowiem na Galicyę w procentach w roku:

	1900	1910
koni	50·6	50·3
bydła rogatego	28·6	27·3
mułów, muloosłów i osłów	1·4	0·7
kóz	1·8	1·5
owiec	16·7	14·8
świń	26·8	23·5
ulów pszczół	21·2	26·5
ptactwa domowego	29·1	32·1

Kraje	Rok spisn		K o n i				B y d l a r o g a t e g o				O w i e c				Ś w i ń	
	1	2	przubyło wzgl. ubyło (-)		rocznie w %	przubyło wzgl. ubyło (-)		rocznie w %	przubyło wzgl. ubyło (-)		rocznie w %	przubyło wzgl. ubyło (-)		rocznie w %	przubyło wzgl. ubyło (-)	
			ogółem	ogółem		ogółem	ogółem		ogółem	ogółem		ogółem	ogółem		ogółem	ogółem
			3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14		
Niemcy	{ 1900 1907		4,195.361 4,345.047	149.686	0·51	18,939.692 20,630.544	1,690.852	1·28	9,692.501 7,703.710	-1,988.791	-2·92	16,807.014 22,146.532	5,339.518	4·54		
Włochy	{ 1905 1908		804.913 955.878	150.965	6·25	5,672.000 6,198.861	526.861	3·10	¹⁾ 10,877.000 11,162.926	285.926	0·88	2,224.000 2,507.798	283.798	4·25		
Dania	{ 1898 1909		449.329 534.680	85.351	1·73	1,744.797 2,243.889	449.092	2·34	1,074.413 726.027	-348.386	-2·95	1,168.493 1,466.932	298.439	2·32		
Francya	{ 1901 1909		2,926.382 3,236.130	309.748	1·32	14,673.810 14,297.570	-376.240	-0·32	19,669.682 17,357.640	-2,312.042	-1·59	6,758.198 7,305.850	547.652	1·01		
Anglia	{ 1901 1910		2,011.701 2,158.620	146.919	0·81	11,477.824 11,726.215	248.391	0·24	30,829.889 31,082.461	252.572	0·09	3,411.129 3,549.951	138.822	0·45		
Belgia	{ 1901 1910		244.752 255.229	10.477	0·48	1,646.320 1,856.833	210.513	1·42	235.722 ?	?	?	1,015.322 1,116.500	101.178	1·11		
Hiszpania	{ 1901 1910		397.172 519.665	122.493	3·43	²⁾ 2,212.013 ³⁾ 2,368.767	156.754	0·78	13,359.471 15,117.105	1,757.634	1·46	1,927.864 2,424.039	496.175	2·88		
Szwecya	{ 1901 1909		539.490 581.367	41.877	0·97	2,604.359 2,729.598	125.239	0·60	1,231.801 1,021.639	-210.162	-2·13	808.790 921.551	112.761	1·74		
Austria	{ 1900 1910		1,716.488 1,801.090	84.602	0·49	9,511.170 9,159.808	-351.362	-0·37	2,621.026 2,428.586	-192.440	-0·74	4,682.654 6,431.966	1,749.312	3·74		
Galicja	{ 1900 1910		869.138 905.272	36.134	0·42	2,718.545 2,505.079	-213.466	-0·79	437.697 358.953	-78.744	-1·80	1,254.909 1,835.464	580.555	4·63		

¹⁾ owce i kozy; ²⁾ krowy w roku 1907; ³⁾ krowy.

Daty tablicy tej wyjęte zostały z „Österreichische Statistik“, tom LX, zes. III., część II. str. XVIII i z „Statistisches Jahrbuch für das Deutsche Reich“, rocz. 1909 i 1911.

Rzecz znamienna, że z krajów austriackich w dziesięcioleciu ostatniem hodowla zwierząt domowych najniekorzystniej ukształtowała się w krajach przeważnie rolniczych. Największe straty bydła rogatego poniosły Karyntya, Kraina, Salzburg, Galicya, Górna Austria, Bukowina, zaś kraje przemysłowe jak Morawy, Czechy i Dolna Austria nie doznały żadnego ubytku, lecz przeciwnie przyrostu. Liczba owiec zmniejszyła się z wyjątkiem Bukowiny i Dalmacyi we wszystkich krajach bardzo znacznie, Galicya co do wysokości swego ubytku zajmuje miejsce dziesiąte. Natomiast podniosła się we wszystkich krajach i to bardzo znacznie hodowla nierogaczyna, w tym dziale inwentarza także Galicya wykazuje nader silny przyrost, przewyższając ją tu tylko Czechy, Salzburg, Wybrzeże i Kraina. Według wyników tymczasowych wynosi w ostatnich 10 latach w poszczególnych krajach austriackich procentowy przyrost względnie ubytek (—):

	bydła rogatego	owiec	świń
w Galicyi	—7·9	—18·0	46·3
na Bukowinie	—5·6	28·3	19·6
na Śląsku	—3·5	—40·4	34·2
na Morawach	1·5	—36·0	39·1
w Czechach	1·4	—33·0	47·0
w Dolnej Austrii	0·4	—27·4	34·0
w Górnej Austrii	—6·1	—32·4	26·2
w Salzburgu	—9·1	—20·1	47·2
w Tyrolu i Vorarl- bergu	—3·0	—15·7	41·0
w Styryi	—4·9	—29·6	23·2
w Karyntyi	—13·2	—39·8	9·1
w Krainie	—10·6	—37·4	64·4
na Wybrzeżu	—0·8	—13·4	59·5
w Dalmacyi	—3·2	15·7	24·8
w całej Austrii	—3·7	—7·3	37·4

Prawie jednaka, we wszystkich krajach koronnych tendencja rozwojowa, t. j. ubytek bydła rogatego i owiec przy równoczesnym znacznym przyroście nierogaczyna każe domyślać się przyczyn głębszych i ogólnych, wpływających w całym państwie niekorzystnie na hodowlę inwentarza. A dalej przyczyny te — zdaje nam się — działają specjalnie tylko w Austrii, inne bowiem państwa europejskie a w szczególności sąsiadujące z Austrią inny,

pomyślniejszy przedstawiają obraz rozwoju. Byłoby to należycie osądzić, staraliśmy się, o ile możliwości także za ostatnie dziesięciolecie, zestawić dla ważniejszych krajów Europy zmiany zasze w ich stanie inwentarza, a z zestawienia tego podanego na poprzedniej stronie wynika, że co do postępów hodowli zwierząt domowych Austria i Galicya idą na szarym końcu. Rzucają się przedewszystkiem w oczy ich straty poniesione w dziale bydła rogatego, strat tych silny przyrost nierogaczyna zrównoważyć nie może; a zresztą dwa te rodzaje inwentarza niekoniecznie muszą się rozwijać w przeciwnych kierunkach, jak o tem świadczą Niemcy i Włochy, gdzie równocześnie z silnym podniesieniem się liczby świń nastąpił także znaczny przyrost bydła rogatego.

Nie mamy zamiaru rozwodzić się szczegółowo nad przyczynami, które spowodowały niekorzystny rezultat, wykazany przez ostatni spis. Nadmieniamy tylko, że rezultatu tego spowodować nie mogły sam brak paszy i zarazy, które to przyczyny na ogół występują bardziej lokalnie i tylko czasowo. Ile winy przypisać należy polityce hodowlanej państwa i czynników miarodajnych a dalej całej polityce handlowej i celnej, trudno nam osądzać. Trudno nam także rozstrzygnąć czy ubytek bydła rogatego i wynikający stąd brak mięsa jest jedną z przyczyn czy też skutków obecnej drożyzny. Na wszystkie te pytania należyta odpowiedź dać tylko mogą spisy urządzone częściej, o ile możliwości co rok, a nie raz na lat dziesięć, jak jest obecnie.

3. Wzajemny liczebny stosunek gatunków i rodzajów inwentarza żywego.

Lepiej aniżeli cyfry absolutne zilustrują nam stosunki hodowlane kraju i jego różnych okolic cyfry procentowe, w pierwszym rzędzie cyfry przedstawiające stosunkowy udział poszczególnych gatunków i rodzajów zwierząt domowych w sumie całego inwentarza żywego. Jeżeli dodamy do siebie wykazaną powiatami na tablicy VI. ilość koni, bydła rogatego, kóz, owiec i świń i obliczymy, jaki udział procentowy w otrzymanych sumach całego inwentarza mają różne jego gatunki, dostaniemy poniżej podane wyniki:

Powiaty polityczne	Z 1.000 sztuk inwent. wypada na					Powiaty polityczne	Z 1.000 sztuk inwent. wypada na				
	konie	bydło rogате	kozy	owce	świnie		konie	bydło rogате	kozy	owce	świnie
1. Kraków m.	630	158	33	2	177	48. St. Sambor	145	536	11	99	209
2. Kraków p.	154	425	5	2	414	49. Sambor	206	442	—	3	349
3. Chrzanów	135	523	36	2	304	50. Gródek	207	426	—	28	339
4. Dąbrowa	157	525	—	1	317	51. Rudki	214	403	—	—	383
5. Mielec	164	511	—	2	323	52. Drohobycz	176	496	1	45	282
6. Kolbuszowa	168	620	—	1	211	53. Żydaczów	155	499	—	5	341
7. Tarnobrzeg	187	473	—	4	336	54. Stanisławów	167	432	1	4	396
8. Nisko	192	516	1	9	282	55. Kałusz	108	442	2	48	400
9. Biała	63	493	14	15	415	56. Tlumacz	145	357	—	65	433
10. Oświęcim	85	419	9	1	486	57. Cieszanów	188	369	—	81	362
11. Wadowice	80	548	6	2	364	58. Jaworów	207	428	—	49	316
12. Myślenice	94	636	5	17	248	59. Rawa	192	384	1	90	333
13. Podgórze	160	522	8	1	309	60. Żółkiew	199	404	1	20	376
14. Wieliczka	109	525	8	2	356	61. Lwów m.	715	183	7	1	94
15. Bochnia	128	498	2	1	371	62. Lwów pow.	231	477	1	2	289
16. Brzesko	125	512	1	2	360	63. Bóbrka	185	389	—	1	425
17. Tarnów	143	537	—	2	318	64. Rohatyn	180	393	1	12	414
18. Pilzno	155	557	1	1	286	65. Przemyślany	200	412	1	12	375
19. Ropczyce	160	529	1	1	309	66. Brzeżany	213	344	1	75	367
20. Rzeszów	153	532	—	1	314	67. Podhajce	222	380	—	41	357
21. Strzyżów	135	561	—	2	302	68. Złoczów	185	395	—	16	404
22. Łańcut	190	550	—	9	251	69. Zborów	198	322	1	22	457
23. Przeworsk	158	458	1	2	381	70. Brody	164	328	—	70	438
24. Żywiec	73	666	7	37	217	71. Sokal	198	276	—	167	359
25. Limanowa	63	628	9	50	250	72. Kamionka	183	357	1	55	404
26. Nowy Targ	85	452	14	293	156	73. Tarnopol	250	354	1	21	374
27. Nowy Sącz	76	544	9	114	256	74. Zbaraż	246	342	—	91	321
28. Grybów	72	637	11	39	241	75. Skałat	221	329	1	43	406
29. Gorlice	104	659	9	20	208	76. Trembowla	227	384	2	13	374
30. Jasło	128	577	2	16	277	77. Husiatyn	200	339	1	17	443
31. Krosno	107	626	3	29	235	78. Czortków	199	315	1	55	430
32. Lisko	124	562	2	116	196	79. Borszczów	144	251	1	246	358
33. Turka	125	523	8	160	184	80. Zaleszczyki	152	240	1	293	314
34. Stryj	152	560	—	2	286	81. Buczac	182	379	1	61	377
35. Skole	108	512	4	234	142	82. Horodenka	176	234	—	253	337
36. Dolina	95	501	13	145	246	83. Śniatyn	136	318	1	158	387
37. Bohorodczany	121	383	24	82	390	Cały kraj	161	445	4	64	326
38. Nadwórna	91	343	29	202	335	Galicja zach.	128	542	5	30	295
39. Peczeniżyn	96	370	26	199	309	Galicja wschod.	176	401	3	79	341
40. Kołomyja	172	341	1	74	412						
41. Kosów	56	321	15	430	178						
42. Sanok	159	587	4	61	189						
43. Brzozów	127	608	1	2	262						
44. Dobromil	151	669	—	11	169						
45. Przemyśl	220	490	—	3	287						
46. Jarosław	213	439	—	4	344						
47. Mościska	221	450	—	5	324						

Największe znaczenie wśród hodowli zwierząt domowych posiada bydło rogате, z 1.000 sztuk całego inwentarza przypada na nie w kraju 445 sztuk. Po bydle rogatem najsilniej reprezentowana jest nierogacizna, potem idą konie, owce i wreszcie z udziałem bardzo słabym kozy. W hodowli inwentarza zaznacza się wybitna

różnica między zachodnią a wschodnią częścią kraju. Galicya zachodnia wykazuje — pomijając kozy — bardzo silną przewagę nad Galicyą wschodnią tylko w dziale bydła rogatego, Galicya wschodnia zaś przewagę w dziale koni, świń i owiec. Co do stosunków hodowlanych w poszczególnych powiatach daje się zauważyć zjawisko takie: Powiaty, posiadające wysoki udział bydła rogatego, mają na ogół niski udział koni i nierogacizny i odwrotnie, powiaty z niskim procentem bydła rogatego, przeważnie wykazują wysoki procent koni i nierogacizny. Liczebny stosunek poszczególnych gatunków inwentarza w różnych stronach kraju przedstawia się w ogólnym zarysie następująco:

Co do chowu koni Galicya dzieli się wyraźnie na dwie części, na północno-wschodnią i południowo-zachodnią. Granicę stanowi mniej więcej linia pociągnięta od ujścia Wisłoki do ujścia Wisłoka, dalej San aż do Przemyśla i Dniestr od Sambora aż do Okopów. Cały obszar położony na północny wschód od linii tej, ma z wyjątkiem jednego powiatu zaleszczyckiego wyższą cyfrę koni od przeciętnej kraju, a spotykamy tu nawet cyfry najwyższe, jak w Tarnopolu (250 koni na 1.000 sztuk całego inwentarza), Zbarażu (246), Lwowie powiecie (231), Trembowli (227) i w 10 innych powiatach, w których liczba koni stanowi jedną piątą do jednej czwartej całej ilości inwentarza. Obszar ten sięga jeszcze nieco po prawy brzeg Dniestru do powiatów drohobyckiego, stanisławowskiego, horodeńskiego i kołomyjskiego. Druga część kraju, obejmująca zatem południowe powiaty Galicyi wschodniej i całą Galicyę zachodnią z wyjątkiem kąta między Wisłą i Sanem, ubogą jest co do koni, na obszarze tym cyfra koni w żadnym powiecie (poza m. Krakowem, które jako wielkie miasto wyjątkowe ma stosunki) nie przewyższa przeciętnej kraju, a w niektórych powiatach jest nawet bardzo niską jak w Żywcu (73 koni na 1.000 sztuk inwentarza), Białej (63), Limanowej (63), Grybowie (72), Kosowie (56).

Także co do intensywności hodowli bydła rogatego dzieli się Galicya na dwie części. Granicę stanowi San, Dniestr i Świca wpadająca z prawej strony do Dniestru. Terytorium położone na zachód od tej linii odznacza się wysokimi cyframi bydła rogatego, prze-

noszą one wszędzie z wyjątkiem powiatów chrzanowskiego i krakowskiego przeciętną kraju, zaś całe terytorium położone na wschód od powyższej linii wykazuje cyfry niższe, nie przewyższające z wyjątkiem powiatów mościckiego i lwowskiego, nigdzie przecięcia krajowego. Przeszło trzy piąte w całym inwentarzu stanowi bydło rogate w Brzozowie (608 w stosunku do 1.000 sztuk całego inwentarza), Kolbuszowej (620), Limanowej (628), Krośnie (628), Myślenicach (636), Grybowie (637), Gorlicach (659), Żywcu (666) i Dobromilu (669); natomiast nie wynosi nawet jednej trzeciej w 10 powiatach nad granicą wschodnią położonych, w Skalacie (329), Brodach (328), Zborowie (322), Kosowie (321), Śniatynie (318), Czortkowie (315), Sokalu (276), Borszczowie (251), Zaleszczykach (240) i Horodence (234).

W stosunku odwrotnym do udziału bydła rogatego znajduje się udział procentowy nierogacizny. Terytorium odznaczające się wysokimi cyframi bydła rogatego wykazuje na ogół niskie cyfry nierogacizny i przeciwnie terytorium z niskim udziałem bydła ma przeważnie wysoki udział nierogacizny. Tylko w Galicyi zachodniej w powiatach przeważnie nad Wisłą położonych, w Białej, Wadowicach, Chrzanowie, Krakowie pow., Wieliczce, Bochni, Brzesku, Przeworsku i Tarnobrzegu spotykamy obok siebie w większych ilościach i bydło i świnię, zaś w Galicyi wschodniej obie te kategorie równocześnie w mniejszych ilościach w Jaworowie, Zbarażu, Zaleszczykach, Peczenizynie i Kosowie. Udział procentowy świń najwyższy jest w powiatach oświęcimskim (486 na 1000 sztuk inwentarza) i zborowskim (457), najniższy głównie w powiatach górskich a mianowicie w Lisku (196), Sanoku (189), Turce (184), Kosowie (178), Dobromilu (169), Nowym Targu (156) i Skolem (142).

Owce większą rolę odgrywają tylko w powiatach górskich, pokuckich, podolskich i północnych Galicyi wschodniej. Ponad jedną do dwóch dziesiątych inwentarza stanowią w Nowym Sączu, Lisku, Dolinie, Turce, Peczenizynie, Śniatynie i Sokalu, zaś ponad dwie dziesiąte w Nowym Targu, Skolem, Nadwornie, Horodence, Zaleszczykach, Borszczowie i Kosowie, w powiecie ostatnim na 1000 sztuk inwentarza wypada owiec aż 430.

W porównaniu z r. 1900 obniżył się w kraju w stosunku do całej ilości inwentarza nieznacznie udział koni, bardziej już udział owiec, zaś najbardziej udział bydła rogatego. Kosztem całego spadku tych gałęzi hodowli podniósł się — pomijając drobny wzrost cyfr kóz — udział procentowy nierogacizny. Z 1000 sztuk całego inwentarza przypadają w Galicyi:

w roku	koni	mułów, mulo-osłów, osłów	bydła rogatego	kóz	owiec	świń
1900	164	0	513	3	83	237
1910	161	0	445	4	64	326

Ta sama tendencja, którą stwierdzamy w hodowli zwierząt domowych w Galicyi, występuje także w całej Austrii. Na 1000 sztuk ogólnej liczby inwentarza wypadają w Austrii:

w roku	koni	mułów, mulo-osłów, osłów	bydła rogatego	kóz	owiec	świń
1900	87	3	485	52	134	239
1910	85	4	433	59	115	304

Spis uwzględnia nie tylko różne gatunki zwierząt domowych, lecz wnikając głębiej w stosunki hodowlane stara się zbadać szczegółowo, jak poszczególne gatunki zwierząt dzielą się pod względem wieku, płci i w pewnej mierze także pod względem głównego sposobu ich użytkowania. Skutkiem tego w obrębie każdego gatunku otrzymujemy podziały, które dla odróżnienia od pojęcia szerszego, jakim jest gatunek, nazwać możemy rodzajami inwentarza. Poniżej zamierzamy przedstawić w krótkości, na jakie rodzaje dzielą się najważniejsze gatunki zwierząt domowych, a także rzucić nieco światła na zmiany zaszłe pod tym względem od r. 1900—1910.

Wśród koni rozróżniamy 4 główne rodzaje; udział tychże w ogólnej liczbie koni był w obu ostatnich spisach następujący:

R o d z a j e k o n i		Ilość koni wymienionego obok rodzaju wynosiła w roku			
		1900		1910	
		ogółem	w %	ogółem	w %
Żrebee	w wieku niżej 1 roku	59.145	6·9	52.790	5·8
	w wieku wyżej 1 roku aż do użycia do pracy	78.818	9·1	82.327	9·1
	razem	137.963	16·0	135.117	14·9
Klacz	żrebne lub ze źrebiętami ssąciami	103.097	11·9	91.451	10·1
	inne	275.160	31·6	289.773	32·0
	razem	378.257	43·5	381.224	42·1
Ogiery	rozplodowe	15.059	1·7	10.624	1·2
	inne			37.199	4·1
	razem	15.059	1·7	47.823	5·3
Wałachy bez względu na wiek		337.859	38·8	341.108	37·7
Suma ogólna koni		869.138	100·0	905.272	100·0

Zatem spis ostatni wykazuje zmniejszenie się liczby źrebców w wieku niżej 1 roku i kłaczy źrebnych lub ze źrebiętami ssącami. Ubytek właśnie w tych dwóch kategoriach, dla przyszłości najważniejszych, świadczy o cofaniu się chowu koni. Wzrost liczby ogierów przypisać może należy tej okoliczności, że dzięki rozdeleniu jednego pytania z r. 1900 o ogiery wogóle na dwa pytania w r. 1910, prawdopodobnie z większą starannością i ścisłością obie te rubryki wypełniano.

Bydło rogate jako najważniejsza gałąź hodowli bywa z wszystkich gatunków inwentarza najszczególniej badane. Wyniki dwóch ostatnich spisów w dziale tym są następujące:

Z sumy bydła rogatego przypadają blisko dwie trzecie ściśle 63·6% na krowy. W stosunku do r. 1900 udział krów absolutnie i procentowo wzmógł się bardzo znacznie, zato zmniejszyła się liczba jałownika, cielce a przede wszystkim wołów wszelkich kategorii. Ubytek bydła młodocianego jest złą wróżbą na przyszłość, bo skutkiem tego w najbliższym czasie o większym pomnożeniu się bydła mowy być nie może. Najdotkliwsze straty mamy do zanotowania w dziale wołów, ich ubytek decydująco wpłynął na redukcję ogólnej liczby bydła rogatego w porównaniu z r. 1900. Wołów ubyło od r. 1900 aż 154.831 sztuk, z tego wypadła na woły jeszcze nie używane do pociągu albo

Rodzaje bydła rogatego		Ilość bydła rogatego wymienionego obok rodzaju wynosiła w roku				
		1900		1910		
		ogółem	w %	ogółem	w %	
Jałownik w wieku niżej 1 roku	{ byczki (nietrzebione)	186.129	6·9	191.243	7·6	
	{ jałówki	297.850	11·0	242.993	9·7	
	{ cielce (trzebione)	43.048	1·6	44.280	1·8	
	{ razem	527.027	19·5	478.516	19·1	
Byki (nietrzebione) w wieku wyżej 1 roku		82.527	3·0	44.782	1·8	
Cielice w wieku wyżej 1 roku	{ jeszcze nie cielne	243.080	8·9	167.445	6·7	
	{ cielne	88.923	3·3	108.708	4·3	
	{ razem	332.003	12·2	276.153	11·0	
Krowy		1,508.434	55·5	1,592.284	63·6	
Woły (trzebione)	{ w wieku wyżej 1 roku aż do 3 lat	{ jeszcze nie używane do pociągu albo na wypas	73.610	2·7	31.464	1·2
		{ używane do pociągu	92.877	3·4	38.930	1·6
		{ używane na wypas	16.569	0·6	14.270	0·6
	{ w wieku wyżej 3 lat	{ używane do pociągu	67.638	2·5	19.960	0·8
		{ używane na wypas	17.481	0·6	8.720	0·3
	{ razem	268.175	9·8	113.344	4·5	
Suma ogólna bydła rogatego		1) 2,718.166	100·0	2,505.079	100·0	

¹⁾ Suma ta wyjęta z „Öster. Stat.“ tom LX, zes. 3, różni się nieco od sumy później sprostowanej, podanej za „Skorowidzem gminnym“ na tablicy VI. Skorowidz gminny nie wykazuje bydła rogatego według poszczególnych rodzajów, musieliśmy zatem daty odnośne przytoczyć według wymienionego tomu statystyki austriackiej.

na wypas 42.146, na woły opasowe 11.060, na używane do pociągu aż 101.625. Gwałtowny spadek liczby wołów zaprzęgowych czyli roboczych powinien pociągnąć za sobą gorszą uprawę ziemi, lecz wniosek taki nie jest zdaje się uprawniony wobec tego, że zmniejszeniu się liczby wołów odpowiada zwiększenie się liczby koni. Zjawisko to najwyraźniej występuje na obszarze odznaczającym się wysoką hodowlą wołów, a na którym zauważyliśmy największy ubytek bydła rogatego i najwyższy przyrost koni. Jest to terytorium składające się z powiatów po prawej stronie Dniestru położonych. W ośmiu z tych powiatów liczba koni podniosła się o więcej niż 15% (wobec 4·2% w całym kraju), jednocześnie jednak stosunkowo bardziej zmalała w powiatach tych liczba wołów. Powiaty to następujące (w nawiasie podajemy ilość wołów w r. 1900 i 1910): Lisko (12.131—3809), Turka (11.672—4.468), Skole (5.962—2.285), Dolina (12.785—5.359), Kałusz (7.528—3.767), Nadwórna (6.563—2.252), Śniatyn (4.217—2.141).

Ubytek bydła młodocianego i wołów nastąpił prawdopodobnie wskutek znaczniejszej wyprzedaży właśnie tych głównie na rzeź prze-

znaczonych rodzajów bydła. Coprawda ubytek zaznaczył się przedewszystkiem wśród wołów zaprzęgowych, jednak tychże przeważnie nie sprzedaje się jako inwentarz roboczy, lecz je się tuczy a następnie jako bydło opasowe idą na targ. Wyprowadź bydła rzeźnego spowodowaną została niewątpliwie wysokimi cenami mięsa, będącemi jednym z objawów obecnej drożyzny. Zatem wyprzedaż a w dalszym ciągu i ubytek bydła rogatego w ogóle zdaje się nastąpił głównie skutkiem drożyzny, a nie jest jedną z jej przyczyn, jak się przeważnie twierdzi.

Pozostają nam jeszcze do omówienia o wce i nierogaczina. Wśród owiec aż przeszło trzy czwarte wypadła na owce samice, od r. 1900 udział procentowy tychże wzrósł, zmniejszył się zaś udział jagniąt w wieku niżej 1 roku i udział baranów i skopów. Wśród świń konstatujemy przyrost absolutny we wszystkich rodzajach, przyrost najznaczniejszy wykazują prosięta aż do trzech miesięcy.

Rodzaje owiec i świń i ich udział liczebny w sumie tych gatunków podczas obu ostatnich spisów ilustrują poniższe zestawienia:

R o d z a j e o w i e c	Ilość owiec wymienionego obok rodzaju wynosiła w roku			
	1900		1910	
	ogółem	w %	ogółem	w %
Jagnięta w wieku niżej 1 roku	64.301	14·7	49.999	13·9
w wieku { barany	33.914	7·8	26.503	7·4
wyżej { owce samice	328.343	75·0	278.711	77·7
1 roku { skopy	11.139	2·5	3.740	1·0
Suma ogólna owiec	437.697	100·0	358.953	100·0

R o d z a j e n i e r o g a c z i n y	Ilość nierogacziny wymienionego obok rodzaju wynosiła w roku			
	1900		1910	
	ogółem	w %	ogółem	w %
Prosięta aż do 3 miesięcy	305.689	24·4	600.951	37·7
Warchlaki w wieku aż do 1 roku	439.330	35·0	640.354	34·9
w wieku { kiernozy rozplodowe	38.701	3·1	58.228	3·2
wyżej { maciory rozplodowe	169.832	13·5	204.467	11·1
1 roku { inne	300.782	24·0	331.464	18·1
Suma ogólna nierogacziny	¹⁾ 1,254.334	100·0	1,835.464	100·0

¹⁾ Przyczyna różnicy między sumą tą a sumą podaną na tablicy VI. ta sama co u bydła rogatego — patrz uwaga na stronie poprzedniej.

4. Ilość zwierząt domowych w stosunku do przestrzeni rolniczej i ludności.

(Tablica VII.)

Aby mózdz naleźycie porównać ze sobą liczebny stan hodowli inwentarza w różnych okolicach kraju, odnosimy ilość zwierząt domowych do przestrzeni i do ludności. Ponieważ ilość bydła zależną jest przede wszystkim tylko od przestrzeni rolniczej¹⁾, obliczamy stosunek bydła do tejże, a nie do całego obszaru. Tablica VII. przedstawia nam szczegółowo, ile w każdym powiecie wypada sztuk poszczególnych gatunków inwentarza na 1 km.² przestrzeni rolniczej i na 100 mieszkańców.

Na 1 km.² przestrzeni rolniczej posiadała Galicya:

	w r. 1900	w r. 1910
koni	16·0	16·7
bydła rogatego . .	50·1	46·2
owiec	8·1	6·6
świń	23·1	33·8
ptactwa domowego	142·9	211·7

Na 100 ludności wypadało w całym kraju:

	w r. 1900	w r. 1910
koni	11·9	11·3
bydła rogatego . .	37·2	31·2
owiec	6·0	4·5
świń	17·2	22·9
ptactwa domowego	106·0	143·1

Wobec zmniejszenia się w r. 1910 liczby ogólnej bydła rogatego i owiec zmalała także ilość tych dwóch kategorii inwentarza w stosunku do przestrzeni, zaś skutkiem zwiększenia się liczby ogólnej podniosła się na 1 km.² ilość koni, świń i ptactwa domowego. Takie same zmiany wykazuje porównanie zwierząt domowych z liczbą mieszkańców z jednym wyjątkiem co do koni, które mając przyrost słabszy od wzrostu ludności, cofnęły się w odniesieniu do tejże.

Nagromadzenie zwierząt domowych wewnątrz kraju nie jest równomierne, lecz przedstawia się w poszczególnych powiatach dość różnie. Na pierwszy rzut oka jednak daje

się zauważyć zjawisko, że poszczególne gatunki inwentarza tak w stosunku do przestrzeni jak i do ludności w znaczniejszych występują ilościach wszędzie tam, gdzie udział ich w całym inwentarzu, co badaliśmy w poprzednim rozdziale, jest wysoki. I tak co do koni najwyższe cyfry spotykamy na obszarze między Wisłoką i Sanem i w powiatach położonych na wschód od Sanu i na północ od Dniestru, cyfry niskie zaś prawie w całej reszcie kraju. Najmniej koni na 1 km.² ma Kosów (5·8), najwięcej Przemyśl (26·7), najmniej koni na 100 ludności wypada w Białej (2·9), najwięcej w Sokalu (21·1). Bydło rogate znaczną wykazuje gęstość w Galicyi zachodniej (z wyjątkiem kąta północno-zachodniego, szczególnie w odniesieniu do ludności) i w Galicyi środkowej, Podole zaś, Pokucie i powiaty północno-wschodnie są co do bydła najuboższe. Najbardziej zasilony jest w bydło w stosunku do przestrzeni powiat strzyżowski (72·2 sztuk na 1 km.²), najmniej powiat zaleszczycki (26·4), cyfrę najwyższą bydła na 100 mieszkańców posiada Nowy Targ (52·0), najniższą Podgórze (16·1). Hodowla owiec liczebnie najpokaźniej przedstawia się w powiatach górskich i na Pokuciu, mniej pokaźnie już na Podolu i w powiatach północno-wschodnich. Najwięcej owiec, tak w stosunku do przestrzeni jak i ludności posiada powiat kosowski (44·4 sztuk na 1 km.² i 45·4 sztuk na 100 mieszkańców). Nierogaczna ilościowo najgęściej występuje w powiatach nadwiślańskich i na obszarze rozciągającym się na wschód od linii San, Dniestr i Świca, najsłabiej zaś w powiatach południowych od Doliny aż do Żywca. Najwyższą cyfrę nierogaczny w stosunku do przestrzeni wykazuje Oświęcim (56·6 sztuk na 1 km.²), najniższą Skole (10·1), odnośnie do ludności najwyższą Zborów (39·7 świń na 100 mieszk.), najniższą Chrzanów i Podgórze (po 9·5 sztuk). Chow drobiu najbardziej jest rozwinięty w powiatach ciągnących się po prawym brzegu Wisły (wyjąwszy Oświęcim i Podgórze) aż do ujścia Wisłoki, dalej na obszarze między Wisłoką a Wisłokiem i wreszcie na Podolu i Pokuciu. Najznaczniejszą ilość ptactwa domowego na 1 km.² spotykamy w powiecie śniatyńskim (409·2 sztuk), ilość najmniejszą w skolskim (59·6), na 100 mieszkańców przypada najwięcej drobiu w Horodence (249·7), najmniej w Podgórzu (64·0).

¹⁾ Przy obliczaniu cyfr stosunkowych uwzględniono daty przestrzeni rolniczej, podane dla poszczególnych powiatów w Öst. Stat. tom LX., zes. 3, część druga.

Ilość zwierząt domowych odnosimy osobno do przestrzeni i osobno do ludności, ponieważ każdy z tych stosunków mówi nam co innego. Ilość inwentarza na jednostce obszaru wskazuje na sposób uprawy ziemi, na zasilenie jej w nawóz, na wysokość zapotrzebowania paszy, na kierunek gospodarki rolniczej i na wszelkie inne zjawiska, wynikające z zależności wzajemnej zwierząt domowych i roli. Natomiast stosunek liczby bydła do ludności przedstawia, jaka część z tego działu bogactwa społecznego przypada przeciętnie na jednostkę, jaki z tego źródła może ona czerpać dochód, a przede wszystkim wykazuje, w jakim stopniu zaspakajane być mogą z hodowli krajowej potrzeby konsumpcyjne całych warstw ludności. Względ ostatni, nader ważny dla okolic gęściej zaludnionych i dla większych skupień ludności, każe nam zbadać, jaki też zachodzi stosunek między gęstością zaludnienia powiatów, a nagromadzeniem w nich inwentarza. Zestawiając z tablicy II. części tabelarycznej powiaty według stopnia zaludnienia i uwzględniając w nich obszar, ludność i inwentarz (suma koni, bydła rogatego, kóz, owiec i świń), otrzymujemy wyniki, zadziwiające nas w pierwszej chwili. Wypada bowiem w powiatach mających

na 1 km ² mieszk.	zwierząt domowych	
	na 100 ludności	na 1 km ² obszaru
poniżej 75 . . .	89·4	46·6
75— 99 . . .	80·2	69·2

na 1 km ² mieszk.	zwierząt domowych	
	na 100 ludności	na 1 km ² obszaru
100—124 . . .	72·8	81·4
125 i więcej . . .	46·9	86·3

Zatem ze wzrostem zaludnienia zwiększa się także ilość zwierząt domowych w stosunku do obszaru, maleje zaś w stosunku do ludności i to prawie zupełnie w tym samym stopniu, jak wzrasta w wypadku pierwszym. Zjawisko to tłumaczy się głównie tem, że w okolicach słabo zaludnionych prawie cała ludność poświęca się rolnictwu, zaś w okolicach gęsto zaludnionych część znaczna oddaje się zajęciom innym. Stąd w stosunku do ludności chów bydła w wypadku pierwszym przedstawiać się będzie pokazniej aniżeli w wypadku drugim. Z drugiej strony przestrzenie mające ludność gęstszą, większe wykazują zapotrzebowanie mięsa, stąd produkcja rolnicza, chcąc zapotrzebowanie to pokryć, prowadzić musi do intensywniejszego rozwoju hodowli, a skutkiem tego ilość zwierząt domowych w stosunku do przestrzeni będzie na obszarach gęsto zaludnionych znacznie większą aniżeli na obszarach, posiadających słabsze zaludnienie.

Wśród krajów austriackich zajmuje Galicya co do ilości zwierząt domowych w stosunku do przestrzeni i do ilości stanowisko środkowe. Wynika to z poniżej podanej tabelki, wyjętej z ogłoszonych przez centralną komisję statystyczną tymczasowych wyników spisu bydła.

K r a j e	Na 1 km. ² przestrzeni produkcyjnej wypada				Na 100 ludności wypada		
	ludności	bydła rogat.	świń	owiec	bydła rogat.	świń	owiec
Galicya	106	33·1	24·2	4·7	31·2	22·9	4·5
Bukowina	79	22·6	21·7	18·8	28·4	27·4	23·6
Śląsk	152	39·5	29·0	1·2	26·0	13·1	0·8
Morawy	122	37·3	29·5	1·1	30·6	24·2	0·9
Czechy	135	45·7	20·2	3·1	33·8	14·9	2·3
Dolna Austria	185	32·0	37·2	2·3	17·3	20·1	1·3
Górna Austria	77	49·9	32·0	2·9	64·8	41·7	3·8
Salzburg	35	21·2	3·7	5·9	59·8	10·5	16·7
Tyrol i Vorarlberg	46	19·7	4·9	6·5	43·1	10·7	14·2
Styrya	69	32·7	40·1	4·2	47·4	58·0	6·0
Karyntya	42	23·7	19·8	7·6	56·3	47·0	18·1
Kraina	55	23·9	18·7	2·5	43·2	33·8	4·6
Wybrzeże	120	18·6	15·0	29·4	15·5	12·5	24·5
Dalmacya	52	8·4	5·7	82·0	16·2	11·0	159·1
Cała Austria	101	32·5	22·8	8·6	32·1	22·5	8·5

Na ogół kraje rzadziej zaludnione wykazują w odniesieniu do przestrzeni niską cyfrę zwierząt domowych, w odniesieniu zaś do ludności wysoką, stosunek odwrotny zachodzi w krajach o gęstym zaludnieniu. Galicya posiada na 1 km² przestrzeni produktywnej więcej bydła rogatego i świń aniżeli cała Austria, z poszczególnych krajów przewyższając ją jednak co do bydła rogatego Morawy, Śląsk, Czechy i Górna Austria, co do nierogacizny Śląsk, Morawy, Górna Austria, Dolna Austria i Styrya. W stosunku do ludności ma Galicya nieco mniej bydła rogatego, jednak trochę więcej świń od ca-

łej Austrii, z poszczególnych krajów większą ilość bydła rogatego od Galicyi posiadają Czechy, Tyrol, Vorarlberg, Kraina, Styrya, Karyntya, Salzburg i Górna Austria, większą ilość świń Morawy, Bukowina, Górna Austria, Karyntya i Styrya.

W końcu podajemy jeszcze porównawcze zestawienie Galicyi z innymi krajami Europy, z którego wynika, że na ogół hodowla zwierząt domowych przedstawia się ilościowo w Galicyi dość korzystnie, jednak daleko jej jeszcze do tych ilości inwentarza, któremi odznacza się np. rolnicza także Dania.

Kraje	Rok spisu	Na 1 km ² przestrzeni ogólnej wypada				Na 100 ludności wypada			
		koni	bydła rogatego	świń	owiec	koni	bydła rogatego	świń	owiec
Niemcy . . .	1907	8.03	38.15	41.00	14.25	6.69	31.79	34.12	11.87
Włochy . . .	1908	3.33	21.62	8.75	38.94	2.94	19.09	7.72	34.37
Francya. . .	1909	6.03	26.65	13.62	32.36	8.24	36.42	18.61	44.22
Dania	1909	13.72	57.56	37.63	18.62	20.65	86.67	56.66	28.04
Belgia	1910	8.67	63.04	37.91	8.00	3.81	27.74	16.68	3.52
Anglia. . . .	1910	6.91	37.55	11.36	99.46	5.21	28.28	8.56	74.97
Hiszpania. .	1910	1.03	¹⁾ 4.69	4.80	29.96	2.66	¹⁾ 12.15	12.43	77.51
Szwecya. . .	1909	1.30	6.09	2.06	2.28	11.32	53.14	17.94	19.89
Austria. . .	1910	6.00	30.53	21.44	8.27	6.30	32.06	22.51	8.50
Galicya . . .	1910	11.53	31.91	23.38	4.57	11.27	31.20	22.86	4.47

¹⁾ Krowy.

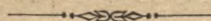

C.

CZĘŚĆ TABELARYCZNA.

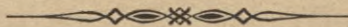

Dostrzeżone błędy.

Str. 16. rubr. 13. i 19. Procent rzym.-katolików w Galicyi wschodniej wynosi 25·3, innych 0·6 a nie 25·4 wzgl. 0·5.

Str. 27. rubr. 4. i 7. Ludność austryacka Galicyi wschodniej w r. 1900 wynosiła 4,796.875 a nie 4,796.874; Niemców w r. 1900 w całym kraju liczono 212.327 a nie 212.326.

Str. 35. rubr. II. W Przemyślanach wypada ptactwa domowego na 1 *km*² przestrzeni roln. 239·9 a nie 139·9.

Tablica I.

Lp.	Powiaty polityczne	Domów					Partyi	L u d n o ś ć						nie- obecna czasowo
		Wogóle		z nich		8		9	10	11	12	13	14	
		3	4	zamieszka- łymi	niezame- szka- łymi									
1	2					6	7	8	9	10	11	12	13	14
1	Kraków (miasto)	4.393	4.205	188	28.379	151.886	142.518	9.368	75.367	76.519	147.958	3.928	784	
2	Kraków (powiat)	10.193	10.018	175	13.485	68.829	66.917	1.912	34.517	34.312	68.179	650	407	
3	Chrzanów	15.445	14.798	647	22.116	110.838	110.837	1	54.359	56.479	109.252	1.586	1.295	
4	Dąbrowa	12.611	12.289	322	14.059	69.118	69.117	1	33.624	35.494	68.900	218	6	
5	Mielec	14.148	13.711	437	15.587	77.130	77.129	1	37.822	39.308	76.311	819	4.351	
6	Kolbuszowa	13.653	13.298	355	14.730	73.912	73.780	132	36.028	37.884	73.776	136	5.664	
7	Tarnobrzeg	14.162	13.706	456	15.384	77.359	77.358	1	37.781	39.578	76.777	582	2.285	
8	Nisko	11.740	11.543	197	12.575	69.194	68.887	307	34.335	34.859	68.979	215	1.655	
9	Biała	9.750	9.605	145	17.607	86.173	86.172	1	40.934	45.239	84.657	1.516	1.305	
10	Oświęcim	6.689	6.493	196	10.217	49.995	49.994	1	24.231	25.764	49.563	432	626	
11	Wadowice	14.811	14.529	282	18.128	95.339	94.949	390	45.846	49.493	94.067	1.272	1.958	
12	Myślenice	16.490	15.959	531	18.039	93.240	93.239	1	44.460	48.780	91.603	1.637	2.580	
13	Podgórze	6.618	6.483	135	12.986	64.383	63.659	724	31.872	32.511	63.761	622	268	
14	Wieliczka	10.484	10.165	319	13.334	67.721	67.720	1	32.772	34.949	66.790	931	657	
15	Bochnia	18.661	18.236	425	21.938	114.401	113.636	765	55.181	59.220	113.627	774	3.246	
16	Brzesko	18.999	18.448	551	20.769	104.496	104.494	2	49.911	54.585	102.957	1.539	4.886	
17	Tarnów	15.874	15.542	332	22.510	114.118	112.326	1.792	55.188	58.980	112.307	1.811	3.618	
18	Pilzno	8.945	8.773	172	9.683	48.672	48.671	1	23.499	25.173	48.115	557	91	
19	Ropczyce	14.658	14.338	320	16.128	80.170	79.446	724	39.289	40.881	79.193	977	3.138	
20	Rzeszów	24.731	24.134	597	29.169	147.218	144.271	2.947	73.364	73.854	146.314	904	937	
21	Strzyżów	10.774	10.390	384	11.666	58.549	58.548	1	28.431	30.118	58.082	467	924	
22	Łańcut	18.232	17.675	557	19.038	94.053	93.532	521	45.744	48.309	93.800	253	159	
23	Przeworsk	10.127	9.873	254	11.343	57.043	57.042	1	28.009	29.034	56.680	363	1.289	
24	Żywiec	18.346	17.872	474	22.020	119.643	119.642	1	57.993	61.650	116.931	2.712	1.768	
25	Limanowa	13.162	12.948	214	15.027	81.163	81.162	1	39.225	41.938	80.465	698	771	
26	Nowy Targ	16.304	15.050	1.254	16.470	80.767	80.755	12	38.735	42.032	79.473	1.294	5.639	
27	Nowy Sącz	18.684	18.154	530	24.896	131.366	130.450	916	64.651	66.715	130.054	1.312	1.420	
28	Grybów	8.931	8.720	211	9.649	53.240	53.239	1	25.509	27.731	52.224	1.016	2.814	
29	Gorlice	14.884	14.300	584	15.983	82.202	82.201	1	39.343	42.859	81.357	845	4.105	
30	Jasło	15.623	15.022	601	17.028	87.878	87.877	1	41.713	46.165	86.786	1.092	5.688	
31	Krosno	15.484	14.761	723	16.932	83.114	83.113	1	38.448	44.666	81.581	1.533	7.750	
32	Lisko	14.958	14.631	327	17.583	98.492	98.491	1	47.193	51.299	98.141	351	695	
33	Turka	13.779	13.508	271	15.910	85.823	85.822	1	42.952	42.871	85.623	200	616	
34	Stryj	10.100	9.793	307	14.881	80.222	78.997	1.225	39.988	40.234	79.649	573	449	

Tablica II.

Liczba porz.	Powiaty polityczne	Obszar w granicach z dn. 31. grudnia 1910 w km. ²	Ludność obecna według spisu z roku		Przyrost wzgl. ubytek (-)		Wypada na 1 km. ² mieszkańców w roku	
			1900	1910	ogółem	procentowo	1900	1910
1	Kraków miasto	26.35	125.144	151.886	26.742	21.4	4.749	5.764
2	Kraków powiat	486.04	59.076	68.829	9.753	16.5	122	142
3	Chrzanów	721.16	92.168	110.838	18.670	20.3	128	154
4	Dąbrowa	650.28	68.730	69.118	388	0.6	106	106
5	Mielec	907.66	76.458	77.130	672	0.9	84	85
6	Kolbuszowa	868.15	74.443	73.912	-531	-0.7	86	85
7	Tarnobrzeg	955.67	74.088	77.359	3.271	4.4	76	81
8	Nisko	972.52	65.301	69.194	3.893	6.0	67	71
9	Biała	463.59	77.539	86.173	8.634	11.1	167	186
10	Oświęcim	336.40	42.254	49.995	7.741	18.3	126	149
11	Wadowice	665.80	88.554	95.339	6.785	7.7	133	143
12	Myślenice	1.045.86	88.714	93.240	4.526	5.1	85	89
13	Podgórze	233.64	54.142	64.383	10.241	18.9	232	276
14	Wieliczka	458.38	61.922	67.721	5.799	9.4	135	148
15	Bochnia	877.04	105.093	114.401	9.308	8.9	120	130
16	Brzesko	852.66	97.345	104.496	7.151	7.3	114	122
17	Tarnów	771.85	107.470	114.118	6.648	6.2	139	148
18	Pilzno	573.23	49.107	48.672	-435	-0.9	86	85
19	Ropczyce	799.65	78.480	80.170	1.690	2.2	98	100
20	Rzeszów	977.33	133.135	147.218	14.083	10.6	136	150
21	Strzyżów	531.92	56.848	58.549	1.701	3.0	107	110
22	Łańcut	865.10	92.691	94.053	1.362	1.5	107	109
23	Przeworsk	403.18	50.282	57.043	6.761	13.4	125	141
24	Żywiec	1.152.72	108.629	119.643	11.014	10.1	93	104
25	Limanowa	951.78	75.980	81.163	5.183	6.8	80	85
26	Nowy Targ	1.306.22	78.995	80.767	1.772	2.2	60	62
27	Nowy Sącz	1.262.25	119.773	131.366	11.593	9.7	95	104
28	Grybów	585.23	50.919	53.240	2.321	4.6	87	91
29	Gorlice	916.39	83.069	82.202	-867	-1.0	91	90
30	Jasło	820.16	83.794	87.878	4.084	4.9	102	107
31	Krosno	719.08	81.625	83.114	1.489	1.8	114	116
32	Lisko	1.831.57	95.362	98.492	3.130	3.3	52	54
33	Turka	1.458.38	71.057	85.823	14.766	20.8	49	59
34	Stryj	659.35	66.737	80.222	13.485	20.2	96	121
35	Skole	1.268.76	49.771	55.355	5.584	11.2	39	44
36	Dolina	2.497.48	105.262	113.831	8.569	8.1	42	46
37	Bohorodczany	892.57	61.665	69.462	7.797	12.9	69	78
38	Nadwórna	1.916.74	79.116	90.682	11.566	14.6	41	47
39	Peczenizyn	495.84	43.258	46.794	3.536	8.2	87	94
40	Kołomyja	799.71	109.212	124.850	15.638	14.3	137	156
41	Kosów	1.800.60	77.923	85.804	7.881	10.1	43	48
42	Sanok	1.260.47	105.303	108.678	3.375	3.2	84	86
43	Brzozów	683.76	78.694	81.408	2.714	3.4	115	119
44	Dobromil	864.91	67.274	72.102	4.828	7.2	78	83
45	Przemyśl	1.001.71	144.875	159.991	15.116	10.4	145	160
46	Jarosław	1.347.05	136.573	150.301	13.728	10.1	101	112
47	Mościska	754.57	79.184	87.841	8.657	10.9	105	116

Liczba porz.	Powiaty polityczne	Obszar w granicach z dn. 31. grudnia 1910 w km. ²	Ludność obecna według spisu z roku		Przyrost wzgl. ubytek (-)		Wypada na 1 km. ² mieszkańców w roku	
			1900	1910	ogółem	procentowo	1900	1910
48	Stary Sambor	725.02	56.859	60.810	3.951	6.9	78	85
49	Sambor	948.09	96.215	107.445	11.230	11.7	101	118
50	Gródek	887.12	71.482	79.592	8.110	11.3	81	90
51	Rudki	674.57	68.848	77.268	8.920	13.1	101	115
52	Drohobycz	1.456.15	134.056	171.696	37.640	28.1	92	118
53	Żydaczów	986.04	74.158	83.339	9.181	12.4	79	89
54	Stanisławów	868.87	134.100	158.066	23.966	17.9	154	182
55	Kałusz	1.182.80	87.161	97.421	10.260	11.8	74	82
56	Tłumacz	951.84	108.806	116.066	7.260	6.7	114	122
57	Cieszanów	1.136.25	79.568	86.549	6.981	8.8	70	76
58	Jaworów	1.005.01	78.002	86.719	8.717	11.2	78	86
59	Rawa	1.401.01	105.185	115.668	10.483	10.0	75	83
60	Żółkiew	1.202.82	90.227	99.654	9.427	10.4	75	83
61	Lwów miasto	32.00	159.877	206.113	46.236	28.9	4.996	6.441
62	Lwów powiat	1.291.99	128.023	161.572	33.549	26.2	96	125
63	Bóbrka	890.55	79.890	88.526	9.136	11.5	89	99
64	Rohatyn	1.160.89	109.607	124.985	15.378	14.0	94	108
65	Przemysły	925.40	77.238	86.568	9.330	12.1	83	94
66	Brzeżany	1.155.42	94.589	104.810	10.221	10.8	82	91
67	Podhajce	1.045.90	86.844	93.546	6.702	7.7	83	89
68	Złoczów	1.183.18	108.619	117.364	8.745	8.0	92	99
69	Zborów	637.15	54.972	60.665	5.693	10.4	86	95
70	Brody	1.751.97	138.170	146.216	8.046	5.8	79	83
71	Sokal	1.335.10	100.155	109.249	9.094	9.1	75	82
72	Kamionka	1.521.39	104.094	115.316	11.222	10.8	68	76
73	Tarnopol	1.163.99	131.632	142.138	10.506	8.0	113	122
74	Zbaraż	739.63	67.383	71.498	4.115	6.1	91	97
75	Skalaż	916.96	91.763	96.005	4.242	4.6	100	105
76	Trembowla	697.33	77.212	81.048	3.836	5.0	111	116
77	Husiatyn	872.85	93.854	96.891	3.037	3.2	108	111
78	Czortków	694.20	71.981	76.447	4.466	6.2	103	110
79	Borszczów	1.024.91	109.220	109.319	99	0.1	107	107
80	Zaleszczyki	717.83	77.641	76.957	-684	-0.9	108	107
81	Buczacz	1.192.74	123.704	138.297	14.593	11.8	104	116
82	Horodenka	870.98	88.410	92.033	3.623	5.0	102	106
83	Śniatyn	603.90	84.360	88.705	4.345	5.2	140	147
Cały kraj		78.492.61	7,315.939	8,029.387	713.448	9.8	93	102
Galicya zachodnia		23,072.29	2,501.768	2,693.210	191.442	7.7	108	116
Galicya wschodnia		55.335.32	4,814.171	5,336.177	522.006	10.8	87	96

Tablica III.

powiaty polityczne	sądownicze	w s r ó d n i e j										Na 100 ludność było									
		Ludność obcena		katołków obradku		grecko-wsch. (prawośł.)		ewang. (augst. i helw.)		izrac. i litw. i yżnani		ryzm-kat.		gr-kat.		izrael.		innych			
		4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21		
1. Kraków m.	2	8	116.656	1.698	15	64	1.045	32.318	22	68	771	768	07	11	21-5	21-3	07	08			
2. Kraków p.			40.298	202	—	4	56	981	—	—	967	971	02	05	2-8	2-3	0-3	01			
3. Łiszki			28.581	28.211	11	—	2	307	—	—	988	989	01	00	1-1	1-1	—	00			
Razem			68.829	67.316	213	—	58	1.238	—	—	977	978	01	03	2-1	1-8	0-1	01			
4. Chrzanów			51.886	43.429	39	—	15	8.988	1	14	838	837	00	01	16-1	16-2	01	00			
5. Jaworzno			27.531	25.262	57	—	32	2.175	—	3	913	918	01	02	8-2	7-9	04	01			
6. Krzeszowice			31.421	30.474	51	—	17	879	—	—	968	970	00	02	3-1	2-8	01	00			
Razem			110.838	99.165	147	—	64	11.442	1	17	894	895	01	01	10-4	10-3	01	01			
7. Dąbrowa			44.138	39.998	16	1	—	4.123	—	—	900	906	00	00	10-0	9-4	00	00			
8. Żabno			24.980	23.450	21	—	—	1.509	—	—	913	939	00	01	6-7	6-0	00	—			
Razem			69.118	63.448	37	1	—	5.632	—	—	981	918	00	01	8-9	8-1	00	00			
9. Mielec			42.729	37.628	54	1	—	480	4.616	—	878	881	01	01	10-7	10-8	1-4	10			
10. Radomyśl			34.401	30.863	30	—	400	3.108	—	—	898	897	00	01	8-9	9-0	1-3	12			
Razem			77.130	68.491	84	1	—	830	7.724	—	887	888	01	01	9-9	10-0	1-4	11			
11. Kolbuszowa			46.913	43.150	20	—	—	49	3.694	—	926	920	01	00	7-3	7-9	00	01			
12. Sokółów			26.999	24.308	15	—	118	2.957	—	—	875	900	00	01	11-5	9-5	1-0	04			
Razem			73.912	67.458	35	—	167	6.251	—	—	908	913	00	00	8-8	8-5	0-4	02			
13. Tarnobrzeg			47.108	42.334	69	—	27	4.678	—	—	897	899	01	01	9-9	9-9	03	01			
14. Rozwadów			30.251	26.540	76	—	1	3.633	—	—	881	877	02	03	11-7	12-0	00	00			
Razem			77.359	68.874	145	—	28	8.311	—	—	891	891	01	02	10-6	10-7	02	00			
15. Nisko			46.748	43.240	84	—	97	3.326	1	—	912	925	02	02	7-7	7-1	09	02			
16. Ulanów			22.446	19.257	845	2	10	2.332	—	—	839	858	58	38	10-3	10-4	00	00			
Razem			69.194	62.497	929	2	107	5.658	1	—	888	903	21	13	8-5	8-2	06	02			

9. Biała			55.185	50.669	70	—	17	2.398	2.024	—	7	909	918	01	01	4-0	3-7	5-0	4-4
18. Kęty			30.988	30.273	16	1	—	97	654	7	—	975	977	01	00	2-3	2-1	0-1	02
Razem			86.173	80.942	86	1	17	2.435	2.678	7	7	934	939	01	01	3-4	3-1	3-1	2-9
10. Oświęcim			30.281	24.182	116	1	1	95	5.884	—	2	820	799	02	04	17-4	19-4	04	03
20. Zator			19.714	19.011	15	—	—	13	675	—	—	966	964	00	01	3-3	3-4	0-1	01
Razem			49.995	43.193	131	1	1	108	6.559	—	2	883	864	02	03	11-3	13-1	03	02
11. Wadowice			38.948	37.205	80	2	4	20	1.637	—	—	955	955	01	02	4-3	4-2	0-1	01
22. Andrychów			24.781	24.139	6	—	—	32	604	—	—	965	974	00	00	3-4	2-5	0-1	01
23. Kalwaryja			31.610	30.858	20	—	1	4	716	11	—	973	976	00	01	2-7	2-3	00	00
Razem			95.339	92.202	106	2	5	56	2.957	11	—	963	967	01	01	3-5	3-1	0-1	01
12. Mysłenice			41.305	40.307	14	2	—	—	982	—	—	975	976	01	00	2-4	2-4	00	00
25. Jordanów			27.578	27.007	21	—	—	4	546	—	—	979	979	01	01	2-0	2-0	—	00
26. Maków			24.357	24.054	9	—	—	3	291	—	—	986	988	00	00	1-3	1-2	0-1	00
Razem			93.240	91.368	44	2	—	7	1.819	—	—	979	980	01	00	2-0	2-0	00	00
13. Podgórze			38.872	32.118	241	—	1	70	6.438	2	2	815	826	04	06	17-9	16-6	02	02
28. Skawina			25.511	24.821	26	—	—	29	653	—	—	962	973	00	01	3-7	2-5	0-1	01
Razem			64.383	56.939	267	—	1	99	7.071	2	4	876	884	02	04	12-0	11-0	02	02
14. Wieliczka			42.407	40.387	67	1	—	123	1.829	—	—	948	952	01	02	4-8	4-3	0-3	03
30. Dobczyce			25.314	24.253	16	—	—	5	1.040	—	—	964	968	01	01	3-5	4-1	00	00
Razem			67.721	64.640	83	1	—	128	2.869	—	—	954	955	01	01	4-3	4-2	0-2	02
15. Bochnia			47.987	44.696	78	—	1	232	2.973	4	3	926	931	02	02	6-6	6-2	0-6	05
32. Niepołomice			27.133	26.162	21	—	—	7	943	—	—	964	964	01	01	3-3	3-5	0-2	00
33. Wiśnicz			39.281	36.540	22	1	—	1	2.717	—	—	926	930	01	01	7-3	6-9	00	00
Razem			114.401	107.398	121	1	1	240	6.633	4	3	936	939	01	01	6-0	5-8	03	02
16. Brzesko			47.264	43.628	26	—	—	1	3.609	—	—	919	923	00	01	8-1	7-6	00	00
35. Radów			25.455	24.509	10	—	—	2	394	—	—	961	963	01	00	3-7	3-7	0-1	00
36. Wojnicz			16.492	15.577	13	—	—	1	601	—	—	961	963	01	01	3-8	3-6	00	00
37. Zakliczyn			15.285	14.560	3	—	—	—	732	—	—	950	953	—	00	5-0	4-7	—	—
Razem			104.496	98.574	52	—	—	4	5.866	—	—	942	943	00	01	5-8	5-6	00	00

Tablica III. (ciąg dalszy).

P o w i a t y		w s r ę d n i e j										Na 100 ludności było									
		Ludność obecna		katoików obrządku rzym- skiego		grecko- wsch. (ortod.)		grecko- wsch. (prawosł.)		ewang. (angl. i luter.)		Izrael. Innych wyzn.		Izrael. Innych w r o k u		Izrael. Innych w r o k u					
polityczne	sądowe	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	
17. Tarnów	38. Tarnów . . . 39. Tuchów . . . Razem . . .	85.620 28.498 114.118	69.255 27.025 96.280	200 12 212	— — —	— — —	— — —	— — —	80 5 85	16.079 1.454 17.533	3 2 5	— — —	82.7 94.6 85.7	80.9 94.9 84.4	0.1 0.0 0.1	0.2 0.0 0.2	17.2 5.4 14.2	18.8 5.1 15.3	0.0 0.0 0.1		
18. Piłzno	40. Piłzno . . . 41. Brzostek . . . Razem . . .	30.351 18.321 48.672	28.518 17.116 45.634	34 13 47	3 — —	— — —	— — —	— — —	— — —	1.796 1.192 2.988	— — —	— — —	94.1 93.7 93.9	94.0 93.4 93.8	0.1 0.1 0.1	0.1 0.1 0.1	5.8 6.2 6.1	5.9 6.5 6.1	0.0 0.0 0.0		
19. Ropczyce	42. Ropczyce . . . 43. Dębica . . . Razem . . .	52.638 27.532 80.170	48.631 24.407 73.038	37 241 278	2 — —	— — —	— — —	— — —	3 12 15	3.965 2.872 6.837	— — —	— — —	92.4 87.6 90.8	92.4 88.7 91.2	0.1 0.8 0.3	0.1 0.9 0.3	7.5 11.5 8.8	7.5 10.4 8.5	0.0 0.1 0.1		
20. Kzeszów	44. Kzeszów . . . 45. Głogów . . . 46. Tyczyn . . . Razem . . .	71.200 23.995 52.023 147.218	59.596 22.627 47.454 129.677	1.675 22 1.600 3.297	— — — —	21 — 2 —	— — — —	— — — —	109 2 2 113	9.795 1.344 2.965 14.104	1 — — 1	— — — —	86.2 95.2 93.0 90.3	88.7 94.3 91.2 88.1	0.9 0.0 2.8 1.4	2.3 0.1 3.1 2.2	12.8 4.8 4.2 8.2	13.8 5.6 5.7 9.6	0.1 0.0 0.0 0.1		
21. Strzyżów	47. Strzyżów . . . 48. Fryszak . . . Razem . . .	36.264 22.285 58.549	32.221 19.267 51.488	1.516 1.346 2.862	— — —	— — —	— — —	— — —	5 1 6	2.521 1.671 4.192	— — —	— — —	89.4 86.8 88.4	88.8 86.5 87.9	4.0 6.0 4.8	4.2 7.2 6.8	6.6 7.2 6.8	7.0 7.5 7.2	0.0 0.0 0.0		
22. Łańcut	49. Łańcut . . . 50. Leżajsk . . . Razem . . .	51.583 42.470 94.053	47.316 34.571 81.887	1.02 4.563 4.665	— — —	2 — —	— — —	— — —	341 122 463	3.818 3.214 7.032	4 — 4	— — —	91.7 79.3 85.9	91.7 81.4 87.1	0.1 12.0 5.7	0.2 10.7 4.9	8.1 7.5 7.8	7.4 7.6 7.5	0.1 0.3 0.5		
23. Przeworsk	51. Przeworsk . . . Razem . . .	57.043 119.643	49.769 117.411	3.312 50	2 —	— —	— —	— —	11 275	3.948 1.905	— —	— —	86.9 98.2	87.3 98.1	5.9 0.0	5.8 0.1	7.2 1.6	6.9 1.6	0.0 0.2		
24. Żywiec	52. Żywiec . . . 53. Miłówka . . . 54. Sucha . . . Razem . . .	63.675 38.867 22.101 119.643	62.454 33.152 21.805 117.411	37 3 10 50	— — — —	2 — — —	— — — —	— — — —	194 79 2 275	988 633 284 1.905	— — — —	— — — —	98.0 97.9 98.6 98.2	98.1 97.9 98.7 98.1	0.0 0.0 0.1 0.0	0.1 0.0 0.0 0.1	1.7 1.8 1.3 1.6	1.5 0.3 1.8 1.6	0.3 0.2 0.0 0.2		

25. Limanowa	55. Limanowa . . . 56. Mszana . . . Razem . . .	53.956 27.207 81.163	51.790 23.260 78.050	26 — 26	— — —	— — —	— — —	— — —	37 3 40	2.102 944 3.046	— — —	— — —	96.7 97.4 97.0	96.0 96.5 96.2	0.0 — 0.0	0.0 — 0.0	3.3 2.6 3.0	3.9 3.5 3.8	0.0 0.0 0.0
26. Nowy Targ	57. Nowy Targ . . . 58. Czarny Du- majec . . . 59. Krościenko . . . Razem . . .	46.164 14.639 19.964 80.767	44.088 14.198 16.943 75.179	55 5 2.115 2.175	3 — — 3	— — — —	— — — —	— — — —	40 — — 45	1.990 — — 3.327	2 — — 2	— — — —	96.6 84.7 93.8 93.8	95.4 84.9 93.1 93.1	0.1 — — 3.1	0.1 — — 2.7	3.3 3.7 3.1 3.1	4.3 4.5 4.1 4.1	0.0 0.0 0.1 0.1
27. Nowy Sącz	60. Nowy Sącz . . . 61. Muszyna . . . 62. Stary Sącz . . . Razem . . .	72.347 17.933 41.086 131.366	68.289 3.607 88.786 100.582	3.788 13.124 101 17.013	— — — —	3 — — —	— — — —	— — — —	869 4 645 1.518	3.930 2.296 1.554 12.240	8 — — 8	— — — —	80.6 19.6 94.2 76.1	80.6 19.6 94.2 76.6	5.8 75.1 94.4 13.9	5.2 73.2 0.2 12.9	12.4 7.2 4.5 8.7	13.0 7.2 3.8 9.3	1.2 0.0 1.2 1.3
28. Grybów	63. Grybów . . . 64. Cietkowiec . . . Razem . . .	33.638 19.602 53.240	29.808 18.224 41.032	9.270 15 9.285	— — —	— — —	— — —	— — —	4 1 5	1.554 1.362 2.916	1 — 1	— — —	66.4 93.1 75.8	67.8 93.0 77.1	29.1 0.0 18.9	27.6 0.1 17.4	4.5 6.9 5.3	4.6 6.9 5.5	0.0 0.0 0.0
29. Gorlice	65. Gorlice . . . 66. Biecz . . . Razem . . .	52.655 29.547 82.202	28.301 28.013 56.314	19.635 40 19.675	1 2 3	— — —	— — —	— — —	19 10 29	4.637 1.482 6.179	— — —	— — —	53.9 94.9 68.2	53.7 94.8 68.5	37.6 0.0 24.5	37.8 0.1 23.9	8.5 5.1 7.3	8.9 5.0 7.5	0.0 0.1 0.1
30. Jasło	67. Jasło . . . 68. Zmięgród . . . Razem . . .	64.413 23.465 87.878	60.264 14.320 74.584	193 7.936 7.529	— — —	— — —	— — —	— — —	20 — 20	3.394 — 5.743	1 — 1	— — —	94.3 59.9 84.3	93.6 61.0 84.9	0.3 31.9 9.5	0.8 31.3 8.6	5.4 8.2 6.2	6.1 7.7 6.5	0.0 0.0 0.0
31. Krosno	69. Krosno . . . 70. Dukla . . . Razem . . .	57.153 25.961 83.114	48.392 15.811 64.203	5.107 7.522 12.629	2 — 2	— — —	— — —	— — —	19 5 24	3.631 2.622 6.253	— 1 1	— — —	85.8 58.9 77.2	84.7 60.9 77.3	8.9 29.8 15.6	8.9 29.0 15.2	5.2 11.3 7.2	6.4 10.1 7.5	0.0 0.0 0.0
32. Łisko	71. Łisko . . . 72. Bałtów . . . 73. Lutowska . . . 74. Usztyki d. . . Razem . . .	39.034 26.651 16.030 23.777 98.492	39.987 20.678 1.207 2.886 14.775	19.987 19.878 11.961 16.629 69.255	— — — — —	— — — — —	— — — — —	— — — — —	16 15 15 521 567	1.119 3.178 2.847 3.740 13.884	1 5 — — 6	— — — — —	24.4 78.7 75.7 107.1 14.4	24.7 77.6 73.8 12.2 15.0	62.4 11.4 14.6 69.9 71.2	62.4 11.4 18.3 14.6 70.3	12.6 11.9 17.8 15.7 13.7	12.9 0.1 1.8 1.7 14.1	0.1 0.0 0.1 2.6 0.6

Tablica III. (ciąg dalszy).

polityczne	P o w i a t y		Ludność obecna	w s r ó d n i e j						Na 100 ludności było								
	sądowe			katołików obrządku			ewang. (angielski, luter.)			wym. kat.		w r o k u						
	1	2		wym. składowego	greckiego obcego	ortodoksyjnego	grecko-wsch. (prawosł.)	izrael. i luter.	wym. kat.	1900	1910	1900	1910	1900	1910	1900	1910	
33. Turka	75. Turka . . .	51.924	3.711	33.942	—	1	54	8.215	—	1	40	7.2	85.3	76.9	12.7	15.8	0.0	0.1
	76. Borynia . . .	33.899	1.501	25.914	—	—	31	3.453	—	—	1.6	4.4	89.7	85.3	8.4	10.2	0.1	0.1
	Razem . . .	85 823	5.212	63.856	—	1	85	11.668	—	1	31	6.1	85.9	80.2	11.0	13.6	0.0	0.1
34. Stryj	77. Stryj . . .	80.222	15.267	48.946	7	3	3.214	12.760	24	15.8	19.0	62.5	61.0	16.1	15.9	5.6	4.1	
35. Skole	78. Skole . . .	55.355	6.043	42.862	1	—	351	5.918	—	—	10.8	10.9	77.5	77.4	10.3	10.7	1.4	1.0
36. Dollna	79. Dollna . . .	46.804	7.125	33.067	1	—	1.564	5.047	—	—	15.8	15.2	67.3	70.6	13.3	10.8	3.6	3.4
	80. Bolechów . . .	33.836	3.227	24.924	—	—	814	4.868	—	3	8.8	9.5	71.3	73.7	16.9	14.4	3.0	2.4
	81. Rożniatów . . .	33.191	1.955	25.322	—	—	17	2.897	—	—	5.7	5.9	84.7	85.3	9.4	8.7	0.2	0.1
	Razem . . .	113.831	12.307	86.313	1	—	2.395	12.812	—	3	10.9	10.8	73.4	75.8	13.2	11.3	2.5	2.1
37. Bohorodczany	82. Bohorodczany . . .	34.282	1.999	25.235	14	—	264	3.770	—	—	5.3	5.8	80.7	82.4	13.1	11.0	0.9	0.8
	83. Solotwina . . .	35.180	1.545	29.791	2	—	130	3.709	2	1	3.6	4.4	83.0	84.7	12.9	10.5	0.5	0.4
	Razem . . .	69.462	3.544	58.026	16	—	394	7.479	2	1	4.4	5.1	81.9	83.6	13.0	10.7	0.7	0.6
38. Nadwórna	84. Nadwórna . . .	41.839	5.319	31.013	3	—	80	5.424	—	—	12.1	12.7	74.0	74.1	13.7	13.0	0.2	0.2
	85. Delatyn . . .	48.823	6.303	36.057	9	—	427	6.027	—	—	11.9	12.9	74.0	73.9	12.3	12.3	1.8	0.9
	Razem . . .	90.662	11.622	67.070	12	—	507	11.451	—	—	11.9	12.8	74.0	74.0	13.0	12.6	1.1	0.6
39. Peceziżyn	86. Peceziżyn . . .	20.424	839	17.327	2	—	2	2.254	—	—	4.8	4.2	80.8	84.8	14.4	11.0	0.0	0.0
	87. Jabłonów . . .	26.370	860	23.568	4	—	1	1.947	—	—	2.7	3.3	88.8	89.3	8.4	7.4	0.1	0.0
	Razem . . .	46.794	1.699	40.885	6	—	3	4.201	—	—	3.7	3.6	85.2	87.4	11.1	9.0	0.0	0.0
40. Kolomyja	88. Kolomyja . . .	39.643	18.566	52.533	85	280	1.033	21.111	1	4	16.2	19.8	85.3	86.1	23.5	22.6	2.0	1.5
	89. Gwoździec . . .	31.207	3.623	24.790	18	1	6	2.769	—	—	9.6	11.6	80.9	79.4	9.3	8.9	0.2	0.1
	Razem . . .	124.850	22.189	77.323	103	281	1.039	23.880	1	4	14.5	17.8	84.3	81.9	19.7	19.1	1.5	1.2
41. Kosów	90. Kosów . . .	36.875	2.119	30.026	1	1	2	4.726	—	—	5.5	5.8	79.7	81.4	14.8	12.8	0.0	0.0
	91. Kutły . . .	35.402	1.739	23.190	429	31	25	3.324	4	—	4.7	5.1	80.9	82.4	12.5	11.1	1.9	1.4
	92. Zabie . . .	13.527	227	12.246	2	—	—	1.051	1	—	1.3	1.7	90.4	90.5	8.2	7.8	0.1	0.0
	Razem . . .	85.804	4.145	71.462	432	32	27	9.701	5	—	4.5	4.8	81.9	83.3	12.8	11.3	0.8	0.6

42. Sanok	93. Sanok . . .	56.458	24.727	24.717	6	9	18	6.380	1	—	41.3	43.8	47.4	43.8	11.3	12.3	0.0	0.1	
	94. Bukowsko . . .	26.782	6.065	18.931	—	—	—	1.786	—	—	23.2	22.6	70.0	70.7	6.8	6.7	—	—	
	95. Rymanów . . .	25.438	11.935	11.016	—	—	—	2.483	4	—	45.2	46.9	44.8	43.3	10.0	9.8	0.0	0.0	
	Razem . . .	108.678	42.727	54.664	6	9	18	11.249	5	—	37.6	39.3	52.6	50.3	9.8	10.4	0.0	0.0	
43. Brzozów	96. Brzozów . . .	54.232	44.787	6.079	—	—	—	3.363	3	—	82.5	82.6	11.3	11.2	6.2	6.2	0.0	0.0	
	97. Dyrnów . . .	27.176	18.918	6.295	1	—	—	1.962	—	—	68.4	69.6	24.1	23.2	7.5	7.2	0.0	0.0	
	Razem . . .	81.408	63.705	12.374	1	—	—	5.325	3	—	78.0	78.3	15.4	15.2	6.6	6.5	0.0	0.0	
44. Dobromil	98. Dobromil . . .	35.877	7.598	26.025	—	—	—	4.789	—	—	18.5	19.6	67.9	66.9	11.7	12.3	1.9	1.2	
	99. Brzeza . . .	33.225	10.342	20.087	—	—	—	2.786	—	—	2.26	4.3	1.1	66.0	60.5	7.6	8.4	0.0	0.0
	Razem . . .	72.102	17.940	46.112	—	—	—	7.575	—	—	2.22	23.9	67.0	64.0	9.8	10.5	1.0	0.6	
45. Przemysł	100. Przemysł . . .	113.460	38.382	55.126	8	220	595	19.102	27	—	32.8	33.9	49.7	48.6	17.0	16.8	0.5	0.7	
	101. Durbiecko . . .	24.438	13.963	8.438	—	—	—	2.041	3	—	1.5	3.8	57.1	35.3	34.5	9.4	8.4	0.0	0.0
	102. Niżankowice . . .	22.093	4.288	16.390	—	—	—	1.397	8	—	1.9	1.9	19.4	74.6	74.2	6.0	6.3	0.1	0.1
	Razem . . .	159.991	56.623	79.954	8	220	607	22.540	38	—	1.3	3.4	35.4	51.0	50.0	14.3	14.1	0.4	0.5
46. Jarosław	103. Jarosław . . .	55.924	35.889	12.899	1	14	194	6.324	—	—	3.2	6.4	2.2	24.6	23.0	12.8	12.4	0.6	0.4
	104. Pruchnik . . .	22.018	15.951	4.509	—	—	—	1.556	—	—	7.0	7.2	24.2	22.9	20.5	6.9	7.1	0.0	0.0
	105. Radymno . . .	34.888	10.132	21.849	—	1	21	2.884	—	—	1.2	2.7	29.0	63.9	62.6	8.8	8.3	0.1	0.1
	106. Stenawa . . .	37.471	14.571	19.275	—	—	—	3.618	—	—	3.5	3.8	38.9	54.3	51.4	9.8	9.7	0.2	0.0
	Razem . . .	150.301	76.543	58.532	1	15	224	14.932	—	—	4.4	4.8	50.9	41.0	38.9	10.3	10.0	0.3	0.2
47. Mościska	107. Mościska . . .	56.336	18.760	32.341	4	—	—	5.201	6	—	3.2	3.3	3.8	58.1	57.4	9.8	9.2	0.1	0.1
	108. Sąd. Wisznia . . .	31.505	9.165	20.281	—	5	25	2.029	—	—	2.5	2.9	29.1	66.3	64.4	7.8	6.4	0.2	0.1
	Razem . . .	87.841	27.925	52.622	4	5	49	7.230	6	—	2.9	3.1	3.8	61.0	59.9	9.1	8.2	0.2	0.1
48. Stary Sambor	109. St. Sambor . . .	35.494	2.033	32.735	—	—	—	3.669	4	—	4.9	5.5	85.9	85.0	9.2	9.5	0.0	0.0	
	110. Stara Sol . . .	22.316	6.973	12.526	6	—	—	2.811	—	—	2.5	3.1	31.3	61.4	56.1	13.5	12.6	0.0	0.0
	Razem . . .	60.810	9.056	45.261	6	—	—	6.480	4	—	1.2	1.4	14.9	77.2	74.4	10.8	10.7	0.0	0.0
49. Sambor	111. Sambor . . .	85.650	28.868	48.655	4	1	337	7.769	16	—	3.1	3.2	33.7	58.9	56.8	9.4	9.1	0.5	0.4
	112. Łąka . . .	21.795	3.920	16.798	—	—	—	1.060	—	—	1.6	1.8	18.0	78.6	77.1	4.6	4.8	0.1	0.1
	Razem . . .	107.445	32.788	65.453	4	1	354	8.829	16	—	2.8	3.0	30.5	63.1	60.9	8.4	8.2	0.4	0.4
50. Gródek	113. Gródek . . .	51.773	15.046	30.956	2	24	550	5.123	72	—	2.7	2.9	29.1	60.4	59.8	10.7	9.9	1.6	1.2
	114. Janów . . .	27.819	3.802	21.787	4	—	—	1.769	—	—	1.3	1.3	13.7	75.6	73.3	7.6	6.3	3.5	1.7
	Razem . . .	79.592	18.848	52.743	6	24	1.017	6.882	72	—	2.2	2.3	23.7	65.7	66.3	9.7	8.6	2.3	1.4

Tablica III. (ciąg dalszy).

P o w i a t y		w s r ó d n i c y										Na 100 ludności było											
		Ludność obcena		katoików obrzadku		greccko-wsch. (prawosł.)		ewang. (augst. i helw.)		Izrael. i żydów		Intych i żydów		znaniow.		rzyzm-kat.		gr.-kat.		izrael.		innych	
polityczne	sgłowe	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
51. Rudki	115. Rudki . . .	35.865	7.508	25.143	—	—	250	2.962	2	—	—	19.0	20.9	71.2	70.1	87	83	1.1	0.7				
	116. Komarno . . .	41.403	13.975	23.924	2	—	43	3.430	29	—	—	32.0	33.8	58.9	57.8	88	83	0.3	0.1				
	Razem . . .	77.268	21.483	49.067	2	—	293	6.392	31	—	—	26.0	27.8	64.6	63.5	87	83	0.7	0.4				
52. Drohobycz	117. Drohobycz . . .	118.991	32.171	58.306	11	—	833	27.641	22	7	19.1	27.1	57.2	49.0	22.5	23.2	1.2	0.7					
	118. Medenice . . .	32.248	4.339	25.755	—	—	1.418	7.46	—	—	11.9	13.4	79.7	79.9	3.6	2.3	4.8	4.4					
	119. Połbuz . . .	20.457	1.070	18.205	—	—	3	1.179	—	—	4.5	5.2	87.8	89.0	7.6	5.8	0.1	0.0					
Razem . . .	171.696	37.570	102.266	11	—	2.254	29.566	22	7	15.6	21.9	66.2	59.6	16.4	17.2	1.8	1.3						
53. Żydaczów	120. Żydaczów . . .	21.905	3.998	16.431	—	1	31	1.436	8	—	17.4	18.3	74.7	75.0	7.4	6.5	0.5	0.2					
	121. Mikołajów . . .	28.251	3.997	20.944	—	—	84	3.255	—	1	13.6	14.1	73.6	74.1	12.3	11.6	0.6	0.3					
	122. Żurawno . . .	33.183	5.277	25.677	4	—	45	2.180	—	—	14.6	15.9	76.7	77.4	8.5	6.6	0.2	0.1					
Razem . . .	83.339	13.242	63.052	4	1	160	6.871	8	1	15.0	15.9	75.1	75.7	9.5	8.2	0.4	0.2						
54. Stanisławów	123. Stanisławów . . .	111.547	26.133	57.094	135	394	1.330	26.445	8	8	21.9	23.4	52.8	51.2	23.9	23.7	1.4	1.7					
	124. Halcz . . .	46.519	9.155	33.871	15	—	14	3.309	155	—	19.0	19.7	72.2	72.8	8.7	7.1	0.1	0.4					
	Razem . . .	158.066	35.288	90.965	150	394	1.344	29.754	163	8	21.0	22.3	58.9	57.6	19.1	18.8	1.0	1.3					
55. Kalusz	125. Kalusz . . .	72.349	5.150	59.951	—	1	696	6.549	2	—	6.1	7.1	81.4	82.9	10.7	9.0	1.8	1.0					
	126. Wojniłów . . .	25.072	4.704	18.703	—	—	36	1.629	—	—	15.6	18.8	75.9	74.6	8.1	6.5	0.4	0.1					
	Razem . . .	97.421	9.854	78.654	—	1	732	8.178	2	—	8.5	10.1	79.9	80.7	10.1	8.4	1.5	0.8					
56. Tlumacz	127. Tlumacz . . .	58.672	10.633	43.906	35	—	6	4.092	—	—	17.4	18.1	75.9	74.8	6.6	7.0	0.1	0.1					
	128. Otynia . . .	25.869	7.093	15.474	9	—	580	2.713	—	—	24.5	27.4	60.6	59.8	11.0	10.5	4.0	2.3					
	129. Tysmienica . . .	31.525	3.002	25.450	52	4	168	2.844	5	—	8.6	9.6	81.2	80.7	9.3	9.0	0.9	0.7					
Razem . . .	116.066	20.728	84.830	96	4	754	9.649	5	—	16.7	17.9	73.7	73.1	8.4	8.3	1.2	0.7						
57. Cieszanów	130. Cieszanów . . .	38.191	15.913	17.289	—	—	14	4.974	1	—	39.8	41.7	46.3	45.3	13.4	13.0	0.5	0.0					
	131. Lubaczów . . .	48.358	14.288	28.104	1	—	148	5.806	11	—	27.4	29.6	59.4	58.1	12.0	12.0	1.2	0.3					
	Razem . . .	86.549	30.201	45.393	1	—	162	10.780	12	—	32.9	34.9	53.6	52.4	12.6	12.5	0.9	0.2					

58. Jaworów	132. Jaworów . . .	51.266	4.899	42.415	—	18	337	3.591	6	—	7.9	9.6	82.1	82.7	8.2	7.0	1.8	0.7				
	133. Krakowice . . .	35.453	6.437	26.096	—	36	121	2.702	1	—	15.9	18.2	74.8	73.6	8.7	7.8	0.6	0.4				
	Razem . . .	86.719	11.336	68.511	—	54	458	6.353	7	—	11.1	13.1	79.2	79.0	8.4	7.3	1.3	0.6				
59. Rawa	134. Rawa . . .	59.472	8.321	41.539	—	2	387	9.214	7	2	13.8	14.0	70.1	69.8	15.2	15.5	0.9	0.7				
	135. Niemirów . . .	20.205	4.193	12.130	—	—	23	3.783	74	2	20.5	20.8	59.6	60.0	19.0	18.7	0.9	0.5				
	136. Uhanów . . .	35.991	5.071	27.202	—	1	2	3.714	—	—	14.1	14.1	74.8	75.6	11.1	10.3	0.0	0.0				
Razem . . .	115.668	17.585	80.871	—	3	412	16.711	81	5	15.1	15.2	69.8	69.9	14.5	14.5	0.6	0.4					
60. Żółkiew	137. Żółkiew . . .	41.108	7.225	28.813	1	7	80	4.979	3	—	16.2	17.6	69.6	70.1	13.8	12.1	0.4	0.2				
	138. Kukiów . . .	27.192	3.920	21.061	2	1	312	1.896	—	—	14.4	14.4	75.1	77.5	8.6	7.0	1.1	0.9				
	139. Mosty w . . .	31.354	5.730	22.903	1	4	71	2.645	—	—	16.6	18.3	73.2	73.0	9.7	8.4	0.5	0.3				
Razem . . .	99.654	16.875	72.777	4	12	463	9.520	3	—	15.9	16.9	72.2	73.0	11.1	9.6	0.6	0.5					
61. Lwów m.	140. Lwów m . . .	206.113	105.469	39.314	165	525	3.010	57.387	141	102	51.7	51.2	18.3	19.1	27.7	27.8	2.3	1.9				
	141. Lwów zam . . .	88.560	43.921	33.857	3	3	719	10.019	86	2	45.2	49.6	43.4	38.2	10.2	11.3	1.2	0.9				
	142. Szczerzec . . .	86.738	8.504	23.373	—	—	2.031	2.741	89	—	20.3	23.1	63.7	63.6	8.6	7.5	7.5	5.8				
143. Winniki . . .	36.274	17.643	16.850	—	—	490	1.278	11	2	45.3	48.6	48.7	46.5	3.6	3.5	2.4	1.4					
Razem . . .	161.572	70.068	74.080	3	3	3.240	14.038	136	4	38.8	43.4	50.0	45.8	8.1	8.7	3.1	2.1					
63. Bóbrka	144. Bóbrka . . .	46.652	9.718	31.957	3	—	111	4.856	6	1	19.8	20.8	68.1	68.5	11.4	10.4	0.7	0.3				
	145. Chodorów . . .	41.874	6.904	29.560	—	—	77	5.315	18	—	16.4	16.5	69.9	70.6	13.2	12.7	0.5	0.2				
	Razem . . .	88.526	16.622	61.517	3	—	188	10.171	24	1	18.2	18.8	68.9	69.5	12.3	11.5	0.6	0.2				
64. Rohatyn	146. Rohatyn . . .	58.629	6.694	46.031	—	—	33	5.851	20	—	12.0	11.4	76.5	78.5	11.2	10.0	0.8	0.1				
	147. Boleszowce . . .	24.959	6.122	15.752	7	—	1	3.077	—	—	22.7	24.6	63.9	63.1	13.4	12.3	0.0	0.0				
	148. Bursztyn . . .	41.397	8.951	27.803	2	—	19	4.620	—	2	18.3	21.6	68.2	67.2	13.5	11.2	0.0	0.0				
Razem . . .	124.985	21.767	89.586	9	—	53	13.548	20	2	16.2	17.4	71.3	71.7	12.4	10.8	0.1	0.1					
65. Przemysły	149. Przemysły . . .	53.342	14.366	32.953	1	—	185	5.799	38	—	25.9	26.9	60.5	61.8	12.5	10.9	1.1	0.4				
	150. Glimiany . . .	33.226	8.122	20.947	6	—	397	3.749	3	—	23.6	24.5	62.7	63.0	11.9	11.3	1.8	1.2				
	Razem . . .	86.568	22.488	53.900	7	—	582	9.548	41	—	25.0	26.0	61.3	62.3	12.3	11.0	1.4	0.7				
66. Brzeżany	151. Brzeżany . . .	62.571	15.763	39.339	22	3	21	6.815	7	1	25.0	25.2	62.1	63.8	12.3	10.9	0.6	0.1				
	152. Kozowa . . .	42.239	13.328	24.371	2	—	9	3.929	—	—	30.1	31.6	59.5	59.1	10.4	9.3	0.0	0.0				
	Razem . . .	104.810	29.091	64.910	24	3	30	10.744	7	1	27.1	27.7	61.0	61.9	11.5	10.3	0.4	0.0				

Tablica III. (Ciąg dalszy).

polityczne	P o w i a t y sądowe	Ludność obecna	katołików obrządku				grecko- wśch. (prawosł.)	ewang. (augst. lietw.) wyzn.	Izraci. Bliw	Inych wyzn.	Znaniow- czniow-	Na 100 Induści byto									
			rym- skiego		gre- ckiego							rym- kat.		gr- kat.		izraci.		Inych			
			4	5	6	7						8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
67. Podhajce	153. Podhajce . . .	67.918	16.817	45.494	9	—	16	5.582	—	—	25.7	24.8	64.3	67.0	9.9	8.2	0.1	0.0			
	154. Włśniowczyk Razem . . .	25.628	8.125	15.767	1	—	1	1.734	—	—	32.0	31.7	60.1	61.5	7.9	6.8	0.0	0.0			
68. Złoczów	155. Złoczów . . .	86.800	23.256	53.110	8	10	290	10.122	4	—	25.2	26.8	60.7	61.2	13.6	11.7	0.5	0.3			
	156. Olesko . . . Razem . . .	30.564	6.733	20.315	3	—	45	3.464	4	—	20.3	22.0	65.6	66.5	13.9	11.3	0.2	0.2			
69. Zborów	157. Zborów . . .	117.364	29.989	73.425	11	10	335	13.586	8	—	24.0	25.5	62.0	62.6	13.6	11.6	0.4	0.3			
	158. Brody . . . 159. Lopatyn . . . 160. Zafosce . . . Razem . . .	60.665	11.696	42.763	—	2	5	6.198	—	—	1	17.3	19.3	69.7	70.5	12.3	10.2	0.7	0.0		
70. Brody	161. Sokal . . .	71.011	12.954	43.303	—	374	248	14.729	2	—	1	16.5	17.4	69.9	61.0	22.3	20.7	0.3	0.9		
	162. Belz . . . Razem . . .	32.685	6.365	22.586	—	—	48	3.696	—	—	18.8	19.5	67.0	69.1	13.7	11.3	0.5	0.1			
71. Sokal	163. Kamionka . . .	42.520	13.003	25.337	—	—	7	4.171	—	—	27.0	30.6	60.8	59.6	12.2	9.8	0.0	0.0			
	164. Busk . . . 165. Radziechów . . . Razem . . .	146.216	31.714	91.226	—	374	303	22.596	2	—	1	20.1	21.7	62.3	62.4	17.3	15.4	0.3	0.5		
72. Kamionka	166. Tarnopol . . .	76.563	13.933	51.840	3	3	249	10.528	—	—	1	17.0	18.2	68.3	67.7	14.2	13.8	0.5	0.3		
	167. Mikulńce . . . Razem . . .	32.686	7.189	19.720	—	—	1	5.776	—	—	21.8	22.0	62.0	60.3	16.1	17.7	0.1	0.0			
73. Tarnopol	168. Kamionka . . .	109.249	21.128	71.560	3	3	250	16.304	—	—	1	18.4	19.4	66.5	65.5	14.8	14.9	0.3	0.2		
	169. Busk . . . 170. Radziechów . . . Razem . . .	35.781	11.156	18.864	—	332	420	5.008	1	—	30.7	31.2	53.7	52.7	14.0	14.0	1.6	2.1			
74. Zbaraż	171. Mikulńce . . .	39.788	10.833	25.122	—	—	51	3.780	—	—	1	25.8	27.2	63.4	63.2	10.5	9.5	0.3	0.1		
	172. Podwołocz . . . Razem . . .	39.747	6.399	26.060	—	—	1.412	5.874	2	—	1	14.0	16.1	64.7	65.6	16.3	14.8	5.0	3.5		
75. Skalat	173. Kamionka . . .	115.316	31.714	91.226	—	374	303	22.596	2	—	1	23.2	24.6	60.8	60.8	13.6	12.7	2.4	1.9		
	174. Busk . . . 175. Radziechów . . . Razem . . .	112.476	36.488	59.189	12	17	47	16.718	2	—	3	30.5	32.4	53.5	52.6	15.9	14.9	0.1	0.1		
76. Trembo- wla	176. Mikulńce . . .	29.682	9.701	16.874	—	—	83	3.004	—	—	25.7	32.7	62.3	56.9	11.6	10.1	0.4	0.3			
	177. Podwołocz . . . Razem . . .	142.138	46.189	76.063	12	17	130	19.722	2	—	3	29.5	32.5	55.3	53.5	15.0	13.9	0.2	0.1		
77. Husiatyn	178. Zbaraż . . .	45.533	17.266	23.994	4	1	5	4.257	6	—	—	37.0	37.9	53.6	52.7	9.4	9.4	0.0	0.0		
	179. Nowe Siolo . . . Razem . . .	25.965	5.311	19.573	—	1	—	1.080	—	—	—	19.7	20.5	75.9	75.4	4.4	4.1	0.0	0.0		
78. Czortków	180. Husiatyn . . .	71.498	22.577	43.567	4	2	5	5.337	6	—	—	30.6	31.6	61.9	60.9	7.5	7.5	0.0	0.0		
	181. Husiatyn . . . Razem . . .	26.322	14.705	17.507	—	—	3	3.807	—	—	—	37.7	40.5	50.9	49.0	11.4	10.5	0.0	0.0		
79. Borszczów	182. Husiatyn . . .	34.894	12.093	18.822	1	1	2	3.974	—	—	—	32.2	34.7	55.0	53.9	12.8	11.4	0.0	0.0		
	183. Podwołocz . . . Razem . . .	24.783	8.284	11.663	—	—	8	4.840	—	—	—	33.8	34.4	45.3	47.1	21.8	18.5	0.1	0.0		
80. Zale- szczyki	184. Podwołocz . . .	96.005	35.082	48.392	1	1	8	12.621	—	—	—	33.6	36.6	51.7	50.3	14.6	13.1	0.1	0.0		
	185. Trembowla . . . Razem . . .	54.713	23.126	27.141	—	48	10	4.381	7	—	—	41.2	42.3	49.5	49.6	9.1	8.0	0.2	0.1		
81. Buczac	186. Husiatyn . . .	26.335	8.824	14.614	—	—	—	2.897	—	—	—	30.7	33.5	56.2	55.5	13.1	11.0	0.0	—		
	187. Husiatyn . . . Razem . . .	81.048	31.950	41.755	—	48	10	7.278	7	—	—	37.7	39.4	51.7	51.5	10.4	9.0	0.2	0.1		
82. Horodenska	188. Husiatyn . . .	46.566	13.979	27.394	3	2	14	5.872	1	—	1	26.5	28.5	58.7	58.8	14.8	12.6	0.0	0.1		
	189. Kopyczyńce . . . Razem . . .	50.325	13.502	31.410	6	—	1	5.404	—	—	2	26.1	26.8	61.8	62.4	12.1	10.8	0.0	0.0		
83. Zaleszczyki	190. Husiatyn . . .	96.891	26.781	58.804	9	2	15	11.276	1	—	3	26.3	27.7	60.3	60.7	13.4	11.6	0.0	0.0		
	191. Husiatyn . . . Razem . . .	76.447	21.443	46.886	13	1	15.6	7.945	1	—	2	25.0	28.1	63.2	61.3	11.4	10.4	0.4	0.2		
84. Borszczów	192. Husiatyn . . .	67.227	15.757	41.622	4	19	4	9.787	4	—	—	21.6	23.5	63.9	61.9	14.4	14.6	0.0	0.0		
	193. Michnia . . . Razem . . .	42.092	5.393	32.735	5	2	4	3.953	—	—	—	12.1	12.8	76.8	77.8	11.0	9.4	0.1	0.0		
85. Zaleszczyki	194. Husiatyn . . .	109.319	21.180	74.357	9	21	8	13.740	4	—	—	17.9	19.4	69.0	68.0	13.1	12.6	0.0	0.0		
	195. Husiatyn . . . Razem . . .	37.315	4.923	27.375	17	62	22	4.916	—	—	—	10.1	13.2	75.6	73.4	13.8	13.2	0.5	0.2		
86. Horodenska	196. Husiatyn . . .	39.642	7.898	27.468	5	12	8	4.321	—	—	—	17.6	19.8	71.8	69.3	10.6	10.9	0.0	0.0		
	197. Husiatyn . . . Razem . . .	76.957	12.761	54.833	22	74	30	9.237	—	—	—	13.9	16.6	73.7	71.2	12.2	12.0	0.2	0.2		
87. Buczac	198. Husiatyn . . .	66.537	21.218	33.950	5	2	13	11.349	—	—	—	28.5	31.9	54.6	51.0	16.9	17.1	0.0	0.0		
	199. Husiatyn . . . Razem . . .	42.332	15.777	22.903	1	4	7	3.639	—	—	1	32.9	37.3	56.7	54.1	10.4	8.6	0.0	0.0		
88. Horodenska	200. Husiatyn . . .	29.428	6.474	20.461	—	—	—	2.493	—	—	—	17.6	22.0	74.8	69.5	7.6	8.5	0.0	0.0		
	201. Husiatyn . . . Razem . . .	138.297	43.469	77.314	6	6	20	17.481	—	—	1	27.6	31.4	59.5	55.9	12.9	12.7	0.0	0.0		
89. Horodenska	202. Husiatyn . . .	56.864	6.404	43.494	60	49	18	6.885	4	—	—	10.1	11.3	77.7	76.5	12.0	12.0	0.2	0.2		
	203. Husiatyn . . . Razem . . .	35.169	5.359	26.520	10	—	1	3.279	—	—	—	12.4	15.3	76.6	75.4	9.3	10.9	0.1	0.0		
90. Horodenska	204. Husiatyn . . .	92.633	11.763	70.014	70	49	19	10.114	4	—	—	10.9	13.8	77.3	76.1	11.6	11.0	0.2	0.1		
	205. Husiatyn . . . Razem . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		

polityczne	P o w i a t y sądowe	Ludność obecna	katołików obrządku				grecko- wśch. (prawosł.)	ewang. (augst. lietw.) wyzn.	Izraci. Bliw	Inych wyzn.	Znaniow- czniow-	Na 100 Induści byto									
			rym- skiego		gre- ckiego							rym- kat.		gr- kat.		izraci.		Inych			
			4	5	6	7						8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
75. Skalat	170. Skalat . . .	26.322	14.705	17.507	—	—	3	3.807	—	—	—	37.7	40.5	50.9	49.0	11.4	10.5	0.0	0.0		
	171. Grzymalów . . . 172. Podwołocz . . . Razem . . .	34.894	12.093	18.822	1	1	2	3.974	—	—	—	32.2	34.7	55.0	53.9	12.8	11.4	0.0	0.0		
76. Trembo- wla	173. Husiatyn . . .	24.783	8.284	11.663	—	—	8	4.840	—	—	—	33.8	34.4	45.3	47.1	21.8	18.5	0.1	0.0		
	174. Husiatyn . . . Razem . . .	96.005	35.082	48.392	1	1	8	12.621	—	—	—	33.6	36.6	51.7	50.3	14.6	13.1	0.1	0.0		
77. Husiatyn	175. Husiatyn . . .	54.713	23.126	27.141	—	48	10	4.381	7	—	—	41.2	42.3	49.5	49.6	9.1	8.0	0.2	0.1		
	176. Kopyczyńce . . . Razem . . .	26.335	8.824	14.614	—	—	—	2.897	—	—	—	30.7	33.5	56.2	55.5	13.1	11.0	0.0	—		
78. Czortków	177. Husiatyn . . .	81.048	31.950	41.755	—	48	10	7.278	7	—	—	37.7	39.4	51.7	51.5	10.4	9.0	0.2	0.1		
	178. Husiatyn . . . Razem . . .	46.566	13.979	27.394	3	2	14	5.872	1	—	1	26.5	28.5	58.7	58.8	14.8					

Tablica III. (ciąg dalszy).

L. porz.	P o w i a t y		Ludność obecna		katechików obrządku				w s r ó d n i e j				znanych bezwzględnie		Na 100 ludności było						
	polityczne	sądowe	3	4	grecko-katolickiego	grecko-katolickiego	grecko-katolickiego	grec.-ortod.	grec.-ortod.	grec.-ortod.	grec.-ortod.	grec.-ortod.	grec.-ortod.	grec.-ortod.	grec.-ortod.	w r o k u					
																1900	1910	1900	1910	1900	1910
88.	Śniatyn	187. Śniatyn. 188. Zabłotów Razem	50.089 38.616 88.705	4.012 3.167 7.179	39.466 31.180 70.646	68 18 86	113 4 401	393 8 401	5.998 4.239 10.237	3 — 3	36 — 36	67 75 70	8.0 82 81	79.6 80.5 80.0	78.8 80.7 79.6	12.1 11.9 12.0	12.0 11.0 11.6	1.6 0.1 1.0	1.2 0.1 0.7		
	Cały kraj		8.029.387	3.735.145	3.378.451	1.392	2.916	37.292	872.975	998	318	45.7	46.5	42.5	42.1	11.1	10.9	0.7	0.5		
	Galicya zach.		2.693.210	2.384.289	87.233	42	163	8.025	213.269	71	118	88.5	88.5	3.4	3.3	7.7	7.9	0.4	0.3		
	Galicya wsch.		5.336.177	1.350.856	3.291.218	1.350	2.653	29.267	659.706	927	200	23.5	25.4	62.8	61.7	12.8	12.4	0.9	0.5		
	Z ogółu ludności wypadła na:																				
	Gminy		7.771.657	3.594.760	3.311.354	1.201	2.681	34.727	825.950	676	308	45.4	46.3	43.2	42.6	10.7	10.6	0.7	0.5		
	Obszary dw.		257.730	140.385	67.097	191	135	2.565	47.025	322	10	53.2	54.5	24.5	23.0	20.6	18.2	1.7	1.3		
	Cały kraj		7.315.939	3.345.780	3.108.972	1.532	2.233	45.382	811.138	638	219										
	W r o k u 1900		2.501.768	2.214.450	86.043	36	132	8.668	192.382	38	19										
	Galicya wsch.		4.814.171	1.131.330	3.022.929	1.496	2.101	36.382	618.801	600	200										

Cyfry procentowe za rok 1900 umieszczone są powyżej.

Tablica IV.

L. porz.	P o w i a t y		Ludność austriacka	w s r ó d n i e j				Na 100 ludności używano języka							
	polityczne	sądowe		Polaków	Rusinów	Niemców	innych	polskiego	r u s k i e g o j ę z y k a						
									ruskiego	niemiec.	innego	1900	1910	1900	1910
1.	Kraków (miasto)	1. Kraków (miasto)	141.103	133.158	610	4.817	2.518	91.7	94.4	0.2	0.4	6.7	3.4	1.4	1.8
2.	Kraków (powiat)	2. Kraków (powiat)	89.795	89.256	156	264	119	97.3	98.6	0.1	0.4	2.2	0.7	0.4	0.3
		3. Liszki	28.426	28.410	10	1	5	100.0	100.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
		Razem	68.221	67.666	166	265	124	98.5	99.2	0.1	0.2	1.2	0.4	0.2	0.2
3.	Chrzanów	4. Chrzanów	50.659	50.476	5	115	63	99.4	99.7	0.0	0.0	0.5	0.2	0.1	0.1
		5. Jaworzno	26.686	26.502	16	151	17	97.6	99.3	0.0	0.0	2.0	0.6	0.4	0.1
		6. Krzeszowice	31.202	31.110	16	70	6	99.8	99.7	—	—	0.1	0.1	0.2	0.1
		Razem	108.547	108.088	37	336	86	99.2	99.6	0.0	0.0	0.7	0.3	0.1	0.1
4.	Dąbrowa	7. Dąbrowa	43.901	43.887	12	1	1	100.0	100.0	0.0	0.0	0.0	0.0	—	—
		8. Zabno	24.898	24.888	10	—	—	100.0	100.0	—	—	0.0	0.0	—	—
		Razem	68.799	68.775	22	1	1	100.0	100.0	0.0	0.0	0.0	0.0	—	—
5.	Mielec	9. Mielec	42.584	41.829	12	743	—	97.7	98.2	—	—	0.0	2.3	1.8	—
		10. Radomyśl	34.373	34.001	12	360	—	100.0	98.9	—	—	0.0	0.0	1.1	—
		Razem	76.957	75.830	24	1.103	—	98.7	98.6	—	—	0.0	1.3	1.4	—
6.	Kolbuszowa	11. Kolbuszowa	46.751	46.654	7	90	—	99.4	99.8	0.0	0.0	0.4	0.2	0.2	—
		12. Sokółów	26.986	26.847	2	134	—	99.1	99.5	0.0	0.0	0.9	0.5	—	0.0
		Razem	73.737	73.501	9	324	—	99.3	99.7	0.0	0.0	0.6	0.3	0.1	0.0
7.	Tarnobrzeg	13. Tarnobrzeg	46.657	46.589	39	23	—	99.9	99.9	0.0	0.1	0.1	0.0	0.0	0.0
		14. Rozwadow	29.903	29.872	25	6	—	99.2	99.9	—	—	0.1	0.8	0.0	—
		Razem	76.560	76.461	64	29	—	99.6	99.9	0.0	0.1	0.4	0.0	0.0	0.0
8.	Nisko	15. Nisko	46.572	46.418	19	108	—	98.8	99.7	0.1	—	1.0	0.2	0.1	0.1
		16. Ulanów	22.344	22.344	—	—	—	100.0	100.0	—	—	0.0	0.0	—	0.0
		Razem	68.916	68.762	19	108	—	99.2	99.8	0.1	0.0	0.6	0.2	0.1	0.0

Wiadomości statystyczne.

Tablica IV. (ciąg dalszy).

L. porz.	P o w i a t y		Ludność austryja- cka	w s r ó d n i e j			Na 100 ludności używano języka										
	polityczne	sądowe		Polaków	Rusinów	Niemców	Innych	polskiego									
								ruskiego	niemiec.	i n n e g o							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16		
25.	Limanova	55. Limanova 56. Mszana dolna Razem . . .	53.865 27.188 81.053	53.809 27.188 80.997	14 — 14	40 — 40	2 — 2	1000 1000 1000	999 1000 1000	— — —	00 00 00	00 00 00	00 00 00	00 00 00	00 00 00		
26.	Nowy Targ	57. Nowy Targ 58. Czarny Du- najec . . . 59. Krościenko Razem . . .	44.717 14.538 19.878 79.133	44.689 14.536 19.524 78.749	5 2 352 359	4 — 1 5	19 — 1 20	1000 1000 1000 969	1000 1000 982 995	00 00 116 31	00 00 18 05	00 00 — 00	00 00 — 00	00 00 — 00	00 00 — 00		
27.	Nowy Sącz	60. Nowy Sącz 61. Muszyna . . . 62. Stary Sącz Razem . . .	71.846 17.863 40.989 130.698	67.634 4.768 40.600 113.002	3.663 13.086 42 16.691	593 7 346 946	56 2 1 59	934 241 992 854	941 267 991 865	58 738 00 138	08 09 01 128	08 09 08 08	00 00 00 07	00 00 00 00	01 — 00 00		
28.	Grybów	63. Grybów . . . 64. Ciężkowice Razem . . .	33.545 19.565 53.110	24.069 19.555 43.624	9.450 8 9.453	17 7 24	9 — 9	707 1000 810	718 1000 189	292 — 178	281 — 01	01 — 01	00 00 00	00 00 00	00 00 00		
29.	Gorlice	65. Gorlice . . . 66. Biecz . . . Razem . . .	52.489 29.510 81.999	32.533 29.480 62.013	19.793 30 19.823	73 — 73	90 — 90	604 998 742	389 999 253	377 00 242	06 01 04	01 02 04	00 00 00	00 00 00	02 — 01		
30.	Jasło	67. Jasło . . . 68. Żmigrod . . . Razem . . .	64.214 23.445 87.659	64.151 16.105 80.356	41 7.336 7.377	12 3 15	10 1 11	997 669 902	999 687 916	01 326 95	01 318 84	02 05 03	00 00 00	00 00 00	00 00 00		
31.	Krosno	69. Krosno . . . 70. Dukla . . . Razem . . .	56.859 25.831 82.690	51.740 18.176 69.916	5.067 7.628 12.695	23 22 45	29 5 34	912 695 843	910 704 846	87 305 157	09 295 154	01 00 00	00 00 00	00 00 00	01 00 00		

32.	Liśko	71. Liśko . . . 72. Baligród . . . 73. Lutowiska . . . 74. Ustrzyki k. d. . . Razem . . .	31.970 26.513 16.010 23.753 98.246	13.251 6.062 3.650 6.672 29.635	18.688 20.312 12.142 16.534 67.676	29 124 218 530 901	2 15 — 17 34	371 178 219 162 243	414 229 281 281 302	625 817 775 813 747	585 766 758 696 689	04 04 05 25 09	01 05 14 25 09	00 00 01 01 00
33.	Turka	75. Turka . . . 76. Borynia . . . Razem . . .	51.187 33.766 84.953	11.892 4.973 16.865	39.107 28.660 67.767	157 86 243	31 47 78	128 48 95	232 147 198	863 849 895	764 13 798	09 03 10	03 03 03	00 01 01
34.	Stryj	77. Stryj . . . Razem . . .	79.907 54.767	30.059 9.825	46.569 43.687	3.202 2.226	77 29	317 108	376 791	611 779	583 99	72 41	40 02	00 01
35.	Skole	78. Skole . . . Razem . . .	79.907 46.406	30.059 11.610	46.569 32.162	3.202 2.633	77 1	317 119	376 250	611 693	583 185	72 15	40 03	00 00
36.	Dolina	79. Dolina . . . 80. Bolechów . . . 81. Rożniatów . . . Razem . . .	46.406 33.754 33.135 113.298	11.610 7.896 4.732 24.238	32.162 24.991 25.114 84.867	2.633 1.267 292 4.192	1 — — 1	119 71 41 82	250 234 143 214	693 728 872 749	185 210 848 162	15 38 87 37	03 00 — 01	00 — — 00
37.	Bohorodczany	82. Bohorodczany 83. Sotwina . . . Razem . . .	34.281 35.147 69.428	5.340 4.184 9.524	25.434 30.542 58.976	498 379 877	9 42 51	59 93 76	156 119 137	818 869 849	122 63 88	15 11 13	01 01 01	00 00 00
38.	Nadwórna	84. Nadwórna . . . 85. Delatyn . . . Razem . . .	41.762 48.643 90.405	10.969 12.008 22.977	30.446 35.945 66.391	941 678 1.019	6 12 18	97 116 107	263 247 254	774 739 735	129 127 128	08 14 11	00 00 00	00 00 00
39.	Peczeniżyn	86. Peczeniżyn . . . 87. Jablonów . . . Razem . . .	20.417 26.366 46.783	3.145 2.535 5.683	17.268 23.789 41.057	4 38 42	— 1 1	182 74 123	154 911 869	846 869 878	00 15 08	00 02 01	00 00 00	00 00 00
40.	Kołomyja	88. Kołomyja . . . 89. Gwoździec . . . Razem . . .	93.379 31.192 124.571	40.236 7.283 47.519	49.900 23.893 73.793	2.947 16 2.963	296 — 296	236 126 206	431 233 382	629 534 592	134 766 100	32 08 24	01 01 02	03 — 02
41.	Kosów	90. Kosów . . . 91. Kuty . . . 92. Zabie . . . Razem . . .	36.862 35.382 13.520 85.764	6.259 5.994 12.521 12.969	30.244 23.313 716 72.078	359 74 283 716	— 1 — 1	55 40 14 43	170 170 53 151	820 828 903 832	143 122 826 841	10 21 21 08	00 — — 00	00 00 00 00

Tablica IV. (ciąg dalszy).

L. porz.	P o w i a t y		Ludność austrya- cka	w s r ó d n i e j			Na 100 ludności używano języka											
	polityczne	sądowe		Polaków	Rusinów	Niemców	innych	polskiego			ruskiego			niemiec.			innego	
								1900	1910	1900	1910	1900	1910	1900	1910	1900		1910
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16			
42.	Sanok	93. Sanok 94. Bukowsko. 95. Rymanów. Razem .	56.280 26.764 25.399 108.443	36.358 7.905 14.770 59.033	19.780 18.806 10.608 49.194	106 51 16 173	36 2 5 43	54.8 29.3 56.1 48.5	64.6 29.5 58.1 54.4	45.0 70.7 43.9 51.4	35.1 0.0 41.8 45.4	0.2 0.0 0.1 0.1	0.2 0.0 0.0 0.2	0.0 0.0 0.0 0.0	0.1 0.0 0.0 0.0			
43.	Brzozów	96. Brzozów. 97. Dynów. Razem .	54.927 27.173 81.400	49.714 21.863 71.577	4.513 5.307 9.820	— 3 3	— — —	91.0 81.9 88.1	91.7 80.5 11.9	90.8 18.1 12.1	8.3 19.5 0.0	— — —	— — —	— — —	— — —			
44.	Dobromil	98. Dobromil 99. Bircza. Razem .	38.539 33.304 72.043	13.367 14.599 28.266	24.702 18.279 42.981	762 26 788	8 — 8	27.3 27.0 27.2	34.4 44.9 39.2	69.3 72.4 70.7	63.6 55.0 59.7	3.4 0.6 2.1	2.0 0.1 1.1	0.0 — 0.0	0.0 — 0.0			
45.	Przemysł	100. Przemysł 101. Dnubiecko. 102. Niżankowice. Razem .	112.402 24.433 22.088 158.923	58.540 18.667 6.104 83.311	49.747 5.798 15.327 71.402	3.460 2 48 3.510	655 36 9 700	47.6 67.8 22.3 47.1	52.1 76.4 27.6 52.4	47.5 28.7 76.8 48.8	44.2 23.5 72.1 44.9	3.9 3.5 0.8 3.4	3.1 0.0 0.1 2.2	0.6 0.1 0.0 0.7	0.5 0.0 0.0 0.6			
46.	Jarosław	103. Jarosław 104. Pruchnik 105. Radymno 106. Stenjawka. Razem .	55.498 22.000 34.844 37.235 149.577	43.965 21.058 14.862 19.956 99.841	10.108 840 19.677 17.279 47.904	776 102 71 — 949	649 — 294 — 883	95.3 93.3 41.2 46.0 65.5	79.2 95.7 41.2 53.6 66.8	4.7 6.6 57.5 53.8 33.5	18.2 3.8 56.5 46.4 32.0	0.1 0.1 0.5 0.2 0.9	1.4 0.5 0.2 0.0 0.6	0.0 — 0.8 0.0 0.3	1.2 — 0.7 — 0.6			
47.	Mościska	107. Mościska 108. Sgd. Wisznia Razem .	56.299 31.498 87.797	25.875 12.562 38.437	30.398 18.821 49.219	26 84 110	— — 31	44.3 34.0 40.7	46.0 39.9 43.8	55.5 65.7 59.1	54.0 0.3 56.1	0.2 0.0 0.2	0.0 0.0 0.0	0.0 0.0 0.0	0.0 0.1 0.0			
48.	Stary Sambor	109. St. Sambor 110. Stara Sól. Razem .	38.464 22.209 60.673	5.562 11.079 16.641	32.820 11.123 43.943	74 6 80	8 1 9	6.2 33.6 16.0	14.5 49.9 27.4	88.0 60.8 78.3	35.3 50.1 72.4	5.7 5.6 5.6	0.1 0.0 0.1	0.0 0.0 0.0	0.0 0.0 0.0			

49.	Sambor	111. Sambor 112. Łąka. Razem .	85.599 21.794 107.393	39.532 5.269 44.801	44.991 16.281 61.272	1.069 243 1.312	7 1 8	38.1 19.8 32.9	46.2 24.2 41.7	58.7 83.5 63.9	32.2 74.7 57.1	3.2 2.7 3.1	1.2 1.1 1.2	0.0 0.0 0.1	0.0 0.0 0.0
50.	Gródek	113. Gródek 114. Janów Razem .	51.480 27.816 79.296	21.559 6.198 27.757	28.789 20.937 49.726	1.121 681 1.802	11 — 11	37.9 14.7 30.4	41.9 22.3 35.0	60.5 80.1 66.1	55.9 75.3 62.7	1.6 5.2 3.5	2.2 2.4 2.3	0.0 — 0.0	0.0 — 0.0
51.	Rudki	115. Rudki 116. Komarno Razem .	35.858 41.357 77.245	11.721 18.455 30.206	23.805 22.860 46.725	272 42 314	— — —	30.2 44.7 36.1	32.7 58.8 63.3	66.6 55.2 60.5	1.0 0.4 0.6	0.7 0.1 0.4	— — —	— — —	— — —
52.	Drohobycz	117. Drohobycz. 118. Medenice 119. Podbuż. Razem .	118.398 32.243 20.410 171.051	63.137 5.190 2.488 70.815	53.991 24.949 17.847 96.787	1.208 2.100 60 3.368	62 4 15 81	30.0 8.3 8.2 32.4	53.3 16.1 12.2 41.4	59.3 83.4 90.3 69.0	45.6 77.4 87.4 56.6	10.7 8.3 1.3 8.6	1.0 6.5 0.3 2.0	0.0 0.0 0.1 0.0	0.1 0.0 0.2 0.0
53.	Żydaczów	120. Żydaczów. 121. Mikotajów. 122. Żurawno Razem .	21.877 28.209 33.143 83.229	6.259 7.096 5.195 18.550	15.558 21.009 25.671 62.238	59 103 2.271 2.433	1 1 6 8	24.1 22.2 14.2 19.5	28.6 25.2 15.7 22.3	74.6 75.0 77.4 76.4	71.1 74.4 77.4 74.8	1.3 2.6 7.1 4.0	0.3 0.4 6.9 2.9	0.0 0.2 0.0 0.1	0.0 0.0 0.0 0.0
54.	Stanisławów	123. Stanisławów. 124. Halicz Razem .	110.923 46.488 157.411	50.353 12.035 62.388	56.134 34.313 90.447	3.874 138 4.012	562 2 564	44.6 25.9 38.7	45.4 25.9 39.6	50.2 74.0 57.8	50.6 73.8 57.5	4.6 0.1 3.3	3.5 0.9 2.5	0.6 0.0 0.4	0.5 0.0 0.0
55.	Kalusz	125. Kalusz. 126. Wojniłów. Razem .	72.332 25.055 97.388	10.340 6.369 16.709	60.467 18.626 79.093	1.517 60 1.577	8 — 8	15.6 18.6 15.2	14.3 25.5 17.2	81.8 79.8 81.2	83.6 74.3 51.2	2.6 1.6 2.4	2.1 0.2 1.6	— — 0.0	0.0 — 0.0
56.	Tlumacz	127. Tlumacz 128. Otynia 129. Tysmienica Razem .	58.663 25.847 31.520 116.030	15.604 10.049 6.178 31.831	43.028 15.148 25.124 83.800	30 650 218 898	1 — — 1	20.0 34.6 16.2 22.3	26.6 38.9 19.6 27.4	73.3 53.2 32.2 75.4	73.3 58.6 79.7 71.8	1.1 12.2 1.6 1.0	0.1 2.5 0.7 0.8	0.0 — — 0.0	0.0 — — 0.3
57.	Cieszanów	130. Cieszanów. 131. Lubaczów. Razem .	38.114 43.302 86.416	21.594 19.992 41.586	16.434 27.943 44.377	85 350 435	1 17 18	52.3 36.0 43.2	56.7 41.4 48.1	46.6 62.0 55.2	43.1 57.9 51.4	1.1 2.0 1.6	0.2 0.7 0.5	0.0 0.0 0.0	0.0 0.0 0.0

Tablica IV. (ciąg dalszy).

L. porz.	P o w i a t y		Ludność austrya- cka	w s t r ó d n i e j			Na 100 ludności używano języka									
	polityczne	sądowe		Polaków	Rusinów	Niemców	innych	polskiego		ruskiego		niemiec.		innego		
								1900	1910	1900	1910	1900	1910	1900	1910	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	
58.	Jaworów	182. Jaworów . . . 183. Krakowiec . . . Razem . . .	51.126 35.143 86.369	8.307 9.455 17.762	41.397 25.591 67.588	821 96 917	1	9-1 157 11-7	16-3 26-9 21-6	82-7 77-8 80-7	8-2 72-8 78-3	1-6 0-3 7-4	0-0 0-3 0-1	0-0 0-0 0-2	0-0	
59.	Rawa	184. Rawa . . . 185. Niemirow . . . 186. Uhinów . . . Razem . . .	59.256 20.161 35.908 115.325	19.751 8.398 8.912 37.051	39.118 11.675 26.258 77.051	379 87 738 1.304	8	28-2 39-8 23-3 28-6	33-4 41-7 24-8 32-1	70-1 59-5 74-4 69-7	66-0 57-9 73-1 66-8	1-4 0-7 2-3 1-6	0-6 0-4 2-1 1-1	0-8 — — 0-1	0-0	
60.	Żółkiew	187. Żółkiew . . . 188. Kuliów . . . 189. Mosty w . . . Razem . . .	40.981 27.172 31.342 99.495	11.851 5.835 8.070 25.756	28.199 20.934 22.830 71.963	922 408 413 1.738	9	29-6 23-3 24-0 26-2	28-9 21-5 25-8 25-9	67-5 74-5 73-2 71-1	68-8 77-0 72-8 72-3	2-8 2-1 1-9 2-3	2-3 1-5 0-9 1-8	0-1 0-1 0-1 0-4	0-0	
61.	Lwów m.	140. Lwów m. . .	201.165	172.560	21.780	5.922	903	76-9	85-8	9-6	10-8	13-0	3-0	0-5	0-4	
62.	Lwów zam.	141. Lwów zam. . . 142. Szczerzec . . . 143. Winniki . . . Razem . . .	87.710 36.722 36.251 160.683	63.301 13.882 21.860 58.699	23.872 20.852 13.975 58.699	912 1.986 390 2.888	25	58-6 18-2 56-9 47-6	72-2 37-8 60-3 61-7	38-2 67-1 41-4 46-5	27-2 56-8 38-5 36-5	3-2 14-7 1-7 5-9	0-6 5-4 1-1 1-8	0-0 0-0 0-1 0-0		
63.	Bóbrka	144. Bóbrka . . . 145. Chodorów . . . Razem . . .	46.644 41.847 88.491	14.533 12.139 26.672	31.630 29.490 61.120	474 218 692	7	30-3 29-4 29-8	31-2 29-0 30-1	68-8 70-4 69-6	67-8 70-5 69-1	0-8 0-2 0-6	1-0 0-5 0-8	0-1 0-0 0-0		
64.	Rohatyn	146. Rohatyn . . . 147. Boleszowce . . . 148. Bursztyn . . . Razem . . .	58.595 24.946 41.367 124.908	12.860 9.564 27.206 36.516	45.628 15.358 27.206 88.192	107 32 58 197	2	36-2 27-2 26-2	38-3 34-1 29-2	63-5 61-6 73-5	61-6 65-8 70-6	0-2 0-1 0-3 0-2	0-1 0-1 0-2 0-1	0-0		

65.	Przemysłany	149. Przemysłany 160. Gliniany . . . Razem . . .	53.301 33.194 86.495	22.751 11.409 34.160	30.371 21.169 51.440	279 613 892	—	41-6 28-8 37-3	42-7 34-4 39-5	56-6 67-4 60-1	56-8 63-8 59-5	1-8 3-8 2-6	0-5 1-8 1-0	—	
66.	Brzeżany	151. Brzeżany . . . 162. Kozowa . . . Razem . . .	62.517 42.214 104.731	24.222 18.643 42.865	38.178 23.634 61.712	105 32 137	12	38-4 41-5 39-7	38-7 44-2 40-9	60-9 58-5 59-9	61-1 55-7 58-9	0-5 0-0 0-3	0-2 0-1 0-2	0-0	
67.	Podhajce	153. Podhajce . . . 154. Wiśniowczyk . . . Razem . . .	67.884 28.607 93.491	22.559 8.645 31.204	44.904 16.751 61.655	420 211 631	1	37-3 37-5 37-4	33-2 33-8 33-4	62-6 62-5 62-6	66-2 65-4 65-9	0-1 0-0 0-7	0-6 0-8 0-0	0-0	
68.	Złoczów	155. Złoczów . . . 156. Olesko . . . Razem . . .	86.696 30.539 117.235	36.263 10.949 47.212	49.821 19.421 69.242	558 158 716	54	38-1 34-9 37-2	41-8 35-9 40-3	61-1 64-1 61-9	57-5 63-6 59-1	0-8 0-8 0-8	0-6 0-5 0-6	0-1	
69.	Zborów	157. Zborów . . .	60.611	19.397	41.160	48	6	29-4	32-0	70-0	67-9	0-3	0-1	0-3	0-0
70.	Brody	158. Brody . . . 159. Lopatyn . . . 160. Zająłce . . . Razem . . .	70.151 32.629 42.498 145.278	24.916 10.721 19.228 54.865	41.434 21.835 23.250 86.519	3.544 45 20 3.609	257	25-5 32-6 39-1 31-1	35-5 32-9 45-3 37-8	61-2 66-9 60-9 62-4	59-1 66-9 54-7 59-5	13-3 0-3 0-0 6-5	5-0 0-1 — 2-5	0-4 0-1 — 0-0	
71.	Sokal	161. Sokal . . . 162. Belz . . . Razem . . .	76.356 32.546 108.902	27.872 11.884 43.256	48.880 16.657 65.337	104 5 109	—	34-0 40-3 35-9	35-9 48-8 39-7	65-5 51-2 63-7	64-0 51-2 60-2	0-5 0-2 0-4	0-1 0-0 0-1	—	
72.	Kamionka	163. Kamionka . . . 164. Busk . . . 165. Radziechów . . . Razem . . .	35.771 39.742 39.617 115.130	17.838 15.636 12.913 46.387	17.181 24.046 25.343 66.570	519 43 1.356 1.918	238	40-9 31-4 29-2 33-6	49-9 39-4 32-6 40-3	55-1 68-3 66-0 63-4	48-0 60-6 64-0 57-8	4-0 0-8 4-8 3-0	1-5 0-1 3-4 1-7	0-0 0-0 0-0 0-2	
73.	Tarnopol	166. Tarnopol . . . 167. Mikulince . . . Razem . . .	111.963 29.641 141.604	58.637 14.183 72.820	52.603 15.365 67.968	529 93 622	194	45-0 42-2 44-4	52-4 47-9 53-0	51-8 51-8 48-1	47-0 51-8 48-1	2-9 0-5 2-4	0-8 0-3 0-4	0-1	
74.	Zbaraż	168. Zbaraż . . . 169. Nowe Sioło . . . Razem . . .	45.514 25.959 71.473	23.256 7.485 30.741	22.237 18.473 40.710	20 — 20	1	45-6 21-7 36-6	51-1 28-8 43-0	53-9 78-1 63-0	48-9 71-2 57-0	0-5 0-2 0-4	0-0 — 0-0	0-0	

Tablica IV. (ciąg dalszy).

L. porz.	P o w i a t y		Ludność austrya- cka	w s r ó d n i c j						Na 100 ludności używano języka											
	polityczne	sądowe		Polaków	Rusinów		Niemców	innych	polskiego	r u s k i e g o						n i e m c i e c .					
					1900	1910				1900	1910	1900	1910	1900	1910	1900	1910	1900	1910		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16						
75.	Skalat	170. Skalat	36.296	19.892	16.354	50	—	45.6	54.8	54.2	45.1	0.2	0.1	—	—						
		171. Grzymaków	34.846	16.943	17.816	87	—	40.9	48.6	58.9	51.1	0.2	0.3	0.0	—						
		172. Podwolecz	24.597	12.939	11.527	131	—	49.1	52.6	50.4	46.9	0.5	0.5	0.0	—						
		Razem	95.739	49.774	45.697	268	—	40.3	52.0	59.5	47.7	0.2	0.3	0.0	—						
76.	Trembowla	173. Trembowla	54.332	29.045	25.042	101	144	48.0	53.5	50.6	46.1	0.4	0.2	1.0	0.2						
		174. Budzanów	26.313	12.546	13.749	14	4	42.0	47.7	56.2	52.3	1.8	0.0	—	0.0						
		Razem	80.645	41.591	38.791	115	148	46.0	51.6	52.5	48.1	0.9	0.1	0.6	0.2						
77.	Husiatyn	175. Husiatyn	45.936	20.756	25.135	42	3	45.3	45.2	54.6	54.7	0.1	0.1	0.0	0.0						
		176. Kopyczyńce	50.114	21.727	28.346	41	—	40.0	43.3	59.9	56.6	0.1	0.1	—	—						
		Razem	96.050	42.483	53.481	83	3	42.3	44.2	57.6	55.7	0.1	0.1	0.0	0.0						
78.	Czortków	177. Czortków	76.249	39.846	45.504	730	169	36.6	39.1	61.9	59.7	1.5	1.0	0.0	0.2						
79.	Borszczów	178. Borszczów	67.049	24.306	42.443	288	12	34.6	36.3	65.2	63.3	0.2	0.4	—	0.0						
		179. Mielnica	42.036	9.505	32.365	179	7	24.0	22.6	76.0	77.0	0.0	0.4	—	0.0						
		Razem	109.105	33.811	74.808	467	19	30.4	31.0	69.5	68.6	0.1	0.4	—	0.0						
80.	Zaleszczyki	180. Zaleszczyki	37.219	10.025	26.855	282	57	25.3	26.9	74.5	72.1	0.2	0.8	0.0	0.2						
		181. Tluste	39.614	13.277	26.310	19	8	29.9	33.5	70.1	66.4	0.0	0.1	—	0.0						
		Razem	76.833	23.302	53.165	301	65	27.6	30.3	72.3	69.2	0.1	0.4	0.0	0.1						
81.	Buczacz	182. Buczacz	66.470	34.692	31.421	353	4	44.0	52.2	55.3	47.3	0.7	0.5	—	0.0						
		183. Monasterz	42.292	20.305	21.959	17	11	41.5	48.0	58.3	51.9	0.2	0.1	0.0	0.0						
		184. Potok Złoty	29.425	9.493	19.811	115	6	29.0	32.3	71.0	67.3	—	0.4	—	0.0						
		Razem	138.187	64.490	73.191	485	21	40.0	46.7	59.6	53.0	0.4	0.3	0.0	0.0						
82.	Horodenka	185. Horodenka	56.837	14.886	41.828	99	24	23.6	26.2	77.4	73.6	0.0	0.2	—	0.0						
		186. Obertyn	35.154	9.859	25.281	2	22	23.7	23.0	76.3	71.9	—	0.0	—	0.1						
		Razem	92.001	24.745	67.109	101	46	23.0	26.9	77.0	72.9	0.0	0.1	—	0.1						

83.	Śniatyn	187. Śniatyn	50.059	8.595	40.109	1,348	7	5.6	17.2	81.2	80.1	13.2	2.7	0.0	0.0
		188. Zabłotów	38.568	6.835	31.183	542	8	9.7	17.7	80.8	80.9	9.4	1.4	0.1	0.0
		Razem	88.627	15.430	71.292	1,890	15	7.4	17.4	91.0	80.4	11.6	2.2	0.0	0.0
		Cały kraj	7,984,149	4,675,612	3,207,784	90,416	10,337	54.7	58.6	42.3	40.2	2.9	1.1	0.1	0.1
		Galicya zach.	2,666,991	2,560,820	75,551	25,571	5,049	95.3	96.0	3.1	2.8	1.5	1.0	0.1	0.2
		Galicya wsch.	5,317,158	2,114,792	3,132,233	64,845	5,288	33.6	39.8	62.6	58.9	3.7	1.2	0.1	0.1
		Z ogółu ludności wypadła na:													
		Gminy	7,729,986	4,472,361	3,161,598	86,326	9,701	53.9	57.9	43.1	40.9	2.9	1.1	0.1	0.1
		Obszary d.w.	254,183	203,261	46,186	4,090	646	73.9	80.0	21.3	18.2	4.2	1.6	0.6	0.2
		Cały kraj	7,284,703	3,982,033	3,080,543	212,326	9,800								
		W roku 1900													
		Galicya zach.	2,487,828	2,370,532	77,249	36,263	3,784								
		Galicya wsch.	4,796,874	1,611,501	3,003,294	176,064	6,016								

Cyfry procentowe za rok 1900 umieszczone są powyżej.

Tablica V.

№	Powiaty polityczne	Z obecnej ludności przynależący do										
		Ludność obcena	gminy miejsca pobytu	gminy innej tegoż powiatu	Galicja	innych krajów austr.	Austria	Węgier	Bosnia i Hercegowina	Monarchia Austro-Węgierska.	Innych państw	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10 ^a	11	12	13
1	Kraków (miasto).	151.886	58.362	—	73.651	132.013	9.090	141.103	489	30	141.622	10.264
2	Kraków (powiat).	68.829	50.350	10.124	7.265	67.739	482	68.221	8	—	68.229	600
3	Chrząstów	110.838	82.130	16.015	9.468	107.613	934	108.547	56	4	108.607	2.231
4	Debrzowa	69.118	58.284	7.758	2.734	68.776	23	68.799	7	—	68.806	312
5	Mielec	77.130	61.879	8.874	6.149	76.902	55	76.957	13	—	76.970	160
6	Kolbuszowa	73.912	65.894	5.274	2.535	73.703	34	73.737	140	—	73.877	35
7	Tarnobrzeg	77.359	63.866	7.350	5.205	76.421	139	76.560	8	—	76.568	791
8	Nisko	69.194	60.021	4.986	3.693	68.700	216	68.916	15	—	68.931	263
9	Biała	86.173	55.062	14.862	10.900	80.824	4.691	85.615	209	3	85.724	449
10	Oświęcim	49.985	32.211	5.420	10.469	48.100	857	48.957	55	—	49.015	980
11	Myślenice	83.240	58.465	5.615	3.834	92.944	141	93.085	60	—	93.145	95
12	Podgórze	64.383	34.549	3.765	22.988	61.302	1.477	62.779	121	11	62.911	1.472
13	Wadowice	95.939	76.931	11.101	7.323	94.685	446	95.131	36	—	95.167	172
14	Wieliczka	67.721	54.521	7.588	5.313	67.372	132	67.504	12	—	67.516	205
15	Bochnia	114.401	97.241	9.077	7.449	113.767	320	114.087	23	—	114.110	291
16	Brzesko	104.496	88.026	9.759	6.357	104.142	158	104.300	15	—	104.315	181
17	Tarnów	114.118	79.854	11.482	20.551	111.367	950	112.817	98	3	112.918	1.200
18	Pilzno	48.672	38.618	5.194	4.767	48.879	10	48.889	2	1	48.892	80
19	Ropczyce	80.170	63.979	8.905	7.083	79.917	94	80.011	5	—	80.016	154
20	Rzeszów	147.218	113.777	13.956	17.961	145.694	1.091	146.785	83	1	146.869	949
21	Strzyżów	58.549	50.799	4.698	2.956	58.453	13	58.466	1	—	58.467	82
22	Ładocin	94.053	82.424	5.879	4.561	92.864	581	93.445	481	—	93.926	127
23	Przeworsk	57.043	50.777	3.303	2.800	56.880	120	57.000	3	—	57.003	40
24	Żywiec	119.643	105.545	8.623	4.145	118.313	1.025	119.338	164	—	119.502	141
25	Limanowa	81.163	69.733	7.156	6.373	78.975	158	80.951	56	—	81.109	54
26	Nowy Targ	80.767	67.707	4.895	6.373	78.975	158	79.133	334	—	79.467	1.300
27	Nowy Sącz	131.366	95.821	18.015	16.222	130.058	640	130.698	344	—	131.042	324
28	Grybów	53.240	45.104	4.119	3.787	53.010	100	53.110	86	—	53.196	44
29	GORLICE	82.202	69.155	6.881	5.614	81.650	349	81.999	105	—	82.104	98
30	Jasło	87.878	72.215	6.821	8.482	87.488	171	87.659	59	—	87.718	160
31	Krosno	83.114	69.066	6.139	7.285	82.690	200	82.940	224	—	82.914	200
32	Łisko	98.492	87.636	4.886	5.671	98.093	153	98.246	170	—	98.416	76
33	Turka	85.823	76.086	3.099	5.432	84.577	386	84.958	790	—	85.743	80
34	Stryj	50.222	37.987	4.187	17.303	79.477	430	79.907	83	—	79.990	232
35	Skole	55.355	47.972	1.629	4.871	54.472	295	54.767	455	—	55.232	133
36	Dolina	113.831	98.477	7.179	7.400	113.056	242	113.298	425	3	113.726	105
37	Behorodczany	69.462	65.060	2.087	2.184	69.331	97	69.428	8	—	69.436	26
38	Nadwórna	90.662	77.857	3.315	8.899	90.071	334	90.406	213	—	90.618	44
39	Peczeniżyn	44.794	44.351	797	1.541	46.691	92	46.787	4	—	46.787	7
40	Kolomyja	124.850	100.854	5.130	17.194	122.678	1.893	124.571	94	2	124.667	183
41	Kosów	85.804	79.808	3.280	1.752	84.840	924	85.764	15	—	85.779	25
42	Sanok	108.678	92.432	5.732	9.956	108.150	293	108.443	83	—	108.526	152

43	Brzozów	81.408	76.203	2.332	2.828	81.368	37	81.400	5	—	81.405	3
44	Dobromyl	72.102	63.057	3.681	5.198	71.966	77	72.048	21	—	72.064	38
45	Przemysł	159.991	100.732	14.055	41.025	155.816	3.107	158.923	717	9	159.649	342
46	Jarosław	150.801	116.946	11.733	19.263	147.945	1.632	149.577	131	—	149.703	698
47	Mosiska	87.841	77.753	5.106	4.792	87.681	116	87.797	3	—	87.800	41
48	Stary Sambor	60.810	55.470	1.356	3.792	60.618	55	60.673	18	7	60.698	112
49	Sambor	107.445	94.628	5.221	7.486	107.335	58	107.398	8	2	107.399	47
50	Gródek	79.592	70.850	3.323	5.603	79.206	90	79.296	266	—	79.562	30
51	Rudki	77.268	70.803	3.316	3.105	77.234	21	77.245	10	—	77.255	13
52	Drohobycz	171.696	123.864	12.351	34.256	170.471	680	171.051	100	—	171.151	545
53	Zydzeców	83.339	71.610	5.804	5.729	83.143	86	83.229	17	1	83.247	92
54	Stanisławów	158.066	107.562	10.667	36.443	154.672	2.789	157.411	125	1	157.537	529
55	Kalusz	97.421	86.861	4.058	6.415	97.334	53	97.387	6	—	97.393	28
56	Thumacz	116.066	109.963	2.035	3.493	115.891	139	116.080	9	—	116.089	27
57	Cieszanów	86.549	76.410	5.023	4.881	86.320	96	86.416	15	—	86.432	17
58	Jaworów	86.719	76.577	3.889	5.720	86.180	89	86.269	414	—	86.633	36
59	Rawa	115.668	99.811	7.196	8.175	115.182	143	115.325	16	—	115.341	327
60	Żółkiew	99.654	84.731	5.714	8.759	99.204	291	99.495	43	—	99.598	116
61	Lwów (miasto).	206.113	95.770	—	100.172	195.942	5.233	201.165	405	17	201.587	4.526
62	Lwów (powiat)	161.572	114.672	18.227	27.235	160.194	549	160.683	37	—	160.730	852
63	Bóbrka	88.526	79.520	4.198	4.641	88.359	132	88.491	7	—	88.498	28
64	Rohatyn	124.985	110.824	5.717	8.305	124.846	62	124.908	6	—	124.914	71
65	Przemysłyany	86.568	77.740	4.283	4.418	86.441	54	86.495	22	—	86.517	51
66	Brzeżany	104.810	89.908	5.637	9.038	104.583	148	104.731	6	—	104.737	73
67	Podhajce	93.546	79.082	6.686	7.867	93.435	56	93.491	3	—	93.494	52
68	Złoczów	117.364	103.669	5.429	7.991	116.963	272	117.255	20	—	117.265	109
69	Zborów	60.665	51.008	3.677	5.875	60.500	51	60.611	1	—	60.612	53
70	Brody	146.216	127.691	8.980	7.871	144.542	736	145.278	2	—	145.299	917
71	Sokal	109.249	86.103	12.553	10.165	108.921	81	108.902	2	—	108.904	345
72	Kamionka	115.916	97.572	9.076	7.931	114.579	551	115.180	2	—	115.192	184
73	Tarnopol	142.138	111.299	10.157	19.396	140.892	752	141.604	14	—	141.618	520
74	Zbaraż	71.498	61.633	6.097	3.625	71.355	118	71.473	1	—	71.474	24
75	Skalat	98.005	83.134	6.836	5.636	95.636	113	95.739	12	—	95.751	254
76	Trembowla	81.048	71.033	4.677	4.645	80.355	290	80.645	339	—	80.935	63
77	Husiatyn	96.891	80.336	8.454	7.127	95.917	133	96.060	6	—	96.057	834
78	Czortków	76.447	61.865	5.618	8.360	75.843	406	76.249	16	—	76.265	182
79	Borszczów	109.319	99.970	5.080	3.812	108.862	243	109.105	2	—	109.107	212
80	Zaleszczyki	76.957	67.937	3.124	4.998	76.059	774	76.833	37	—	76.871	86
81	Buczac	138.297	121.747	8.360	7.862	137.963	218	138.187	2	—	138.189	108
82	Horodenka	92.033	82.574	3.536	5.356	91.472	529	92.001	5	—	92.006	27
83	Śniatyn	88.705	80.504	3.378	3.654	87.536	1.091	88.627	21	—	88.648	57
Galicja zachodnia		2.693.210	2.096.696	243.596	301.900	2.642.192	24.799	2.666.991	3.312	—	53.2.670.356	22.854
Galicja wschodnia		5.336.177	4.427.014	297.987	565.027	5.290.028	27.130	5.317.158	5.245	—	47.5.322.450	13.727</

Tablica VI.

L. porządk.	Powiaty polityczne	Konie				Bydło rogate				Owce			
		w roku		przybyło wzgl. ubyło (-)		w roku		przybyło wzgl. ubyło (-)		w roku		przybyło wzgl. ubyło (-)	
		1900	1910	ogółem	%	1900	1910	ogółem	%	1900	1910	ogółem	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1	Kraków miasto	3.159	3.850	691	20,7	1.866	964	-402	-29,4	4	11	7	175,0
2	Kraków powiat	7.293	7.602	309	4,2	22.565	21.068	-1.497	-6,6	320	82	-288	-74,4
3	Chrzanów	4.676	4.679	3	0,1	20.466	18.077	-2.389	-11,7	146	59	-87	-59,6
4	Dąbrowa	8.831	9.043	212	2,4	34.548	30.364	-4.184	-12,1	61	68	2	3,3
5	Mielec	9.980	11.006	1.026	10,3	37.681	34.427	-3.254	-8,6	190	122	-68	-35,8
6	Kolbuszowa	8.079	8.880	801	9,9	39.698	32.894	-6.804	-17,1	34	41	7	20,6
7	Tarnobrzeg	10.473	11.175	702	6,7	32.918	28.362	-4.556	-14,0	460	235	-225	-48,9
8	Nisko	7.802	9.995	2.193	28,1	27.656	26.829	-827	-3,0	686	496	-190	-27,7
9	Biała	2.565	2.529	-36	-1,4	20.181	19.824	-357	-1,7	1.130	584	-546	-47,8
10	Oświęcim	2.912	2.801	-111	-3,8	14.454	13.792	-662	-4,6	14	27	13	92,9
11	Wadowice	4.591	4.438	-153	-3,3	29.896	30.516	620	2,3	589	141	-398	-78,8
12	Myslenice	5.655	6.199	544	9,6	42.693	41.828	-865	-1,9	2.025	1.100	-925	-45,7
13	Podgórze	2.926	3.184	258	8,8	11.664	10.333	-1.331	-11,4	6	14	8	133,3
14	Wieliczka	3.952	4.343	391	9,9	22.275	20.914	-1.360	-6,1	111	103	-8	-7,2
15	Bochnia	9.235	9.379	144	1,6	38.366	36.540	-1.826	-4,8	87	79	-8	-9,2
16	Brzesko	9.119	9.217	98	1,1	39.536	37.773	-1.763	-4,5	215	188	-27	-12,6
17	Tarnów	9.068	9.627	559	6,2	38.268	36.211	-2.057	-5,4	258	98	-160	-62,0
18	Pilzno	6.315	6.592	277	4,4	26.259	23.687	-2.622	-10,0	27	58	31	114,8
19	Ropczyce	9.551	10.320	769	8,1	34.545	34.063	-482	-1,4	207	41	-166	-80,2
20	Rzeszów	12.696	14.565	1.869	14,7	48.592	50.567	1.975	4,1	225	80	-145	-64,9
21	Strzyżów	6.886	6.857	-29	-0,4	30.387	28.558	-1.829	-6,0	96	123	27	28,1
22	Łańcut	11.907	12.993	1.086	9,1	39.826	37.601	-2.225	-5,6	1.740	583	-1.157	-66,5
23	Przeworsk	7.188	7.596	408	5,7	21.772	21.946	174	0,8	244	75	-169	-69,3
24	Żywiec	4.750	5.041	291	6,1	49.983	46.157	-3.776	-7,6	4.221	2.566	-1.655	-39,2
25	Limanowa	3.605	4.051	446	12,4	40.210	40.094	-116	-0,3	4.627	3.221	-1.406	-30,4
26	Nowy Targ	7.660	7.800	140	1,8	42.487	41.964	-523	-1,2	23.252	27.159	3.907	16,8
27	Nowy Sącz	5.942	6.796	854	14,4	49.011	48.651	-360	-0,7	13.250	10.221	-3.029	-22,9
28	Grybów	2.422	2.958	536	22,1	27.016	25.998	-1.018	-3,8	1.065	1.587	522	49,0
29	Gorlice	11.346	6.327	-5.019	-44,2	49.824	40.317	-9.507	-19,1	1.956	1.235	-721	-36,9
30	Jasło	8.034	8.249	215	2,7	37.410	37.198	-212	-0,6	1.175	1.052	-123	-10,5
31	Krosno	6.144	6.093	-51	-0,8	37.811	35.678	-2.133	-5,7	1.814	1.679	-135	-7,4
32	Lisko	9.077	11.063	1.986	21,9	57.213	50.117	-7.096	-12,4	12.511	10.359	-2.152	-17,3
33	Turka	8.616	10.169	1.553	18,0	51.991	42.775	-9.216	-17,7	15.297	13.101	-2.196	-14,4
34	Stryj	5.413	6.117	704	13,0	26.905	22.500	-4.405	-16,4	128	85	-43	-33,6
35	Skole	4.071	5.024	953	23,4	29.996	23.859	-6.137	-20,5	14.719	10.895	-3.824	-26,0
36	Dolina	6.556	7.880	1.324	20,2	50.790	41.698	-9.092	-17,9	10.667	12.024	1.357	12,7
37	Bohorodczany	5.175	5.939	764	14,8	25.822	18.737	-7.085	-27,4	5.673	4.020	-1.653	-29,1
38	Nadwórna	5.398	6.574	1.176	21,8	31.404	24.664	-6.740	-21,5	14.909	14.485	-424	-2,8
39	Peczenizyn	2.780	3.220	440	15,8	15.291	12.399	-2.892	-18,9	6.587	6.660	73	1,1
40	Kolomyja	10.106	11.629	1.523	15,1	25.932	23.011	-2.921	-11,3	4.154	4.985	831	20,0
41	Kosów	5.271	5.059	-212	-4,0	35.354	29.095	-6.259	-17,7	43.489	38.913	-4.576	-10,5
42	Sanok	11.101	12.566	1.465	13,2	50.742	46.347	-4.395	-8,7	2.802	4.811	2.009	71,7
43	Brzozów	7.495	6.998	-497	-6,6	36.293	33.437	-2.856	-7,9	390	84	-306	-78,5

L. porządk.	Kozy		Świnie				Ule pszczół				Ptactwo domowe				L. porządk.		
	w roku		przybyło wzgl. ubyło (-)		w roku		przybyło wzgl. ubyło (-)		w roku		przybyło wzgl. ubyło (-)		w roku			przybyło wzgl. ubyło (-)	
	1900	1910	ogółem	%	1900	1910	ogółem	%	1900	1910	ogółem	%	1900	1910		ogółem	%
15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	
200	204	4	2,0	1.882	1.079	-803	-21,9	99	144	45	45,5	6.884	7.800	916	14,2	1	
64	251	187	292,2	12.350	20.514	8.164	66,0	641	1.089	448	69,9	76.552	94.592	18.040	23,6	2	
572	1.229	657	114,9	9.049	10.489	1.440	15,9	738	538	-200	-40,7	53.717	74.832	21.115	39,3	3	
2	-	-2	-∞	11.860	18.340	6.480	54,6	860	1.175	315	36,6	100.329	128.241	27.912	27,8	4	
-	4	4	∞	11.396	21.767	10.371	91,0	1.095	1.490	395	36,1	93.958	124.781	30.823	32,8	5	
1	17	16	160,0	7.185	11.197	4.012	55,8	1.291	1.502	211	16,3	76.910	107.116	30.206	39,3	6	
3	39	36	1200,0	17.401	20.159	2.758	15,8	957	1.885	928	97,0	65.881	86.704	20.823	31,6	7	
9	42	38	366,7	10.996	14.667	3.671	33,4	1.550	2.569	1.019	65,7	53.544	88.774	35.230	65,8	8	
231	558	327	141,6	11.776	16.673	4.897	41,6	1.237	933	-304	-24,6	57.136	75.922	18.786	32,9	9	
113	290	177	156,6	10.942	16.003	5.061	46,3	681	783	102	15,0	49.366	56.851	7.485	15,2	10	
85	338	253	297,6	11.313	20.254	8.941	79,0	1.389	1.438	99	7,4	87.219	138.916	51.697	59,3	11	
365	338	-27	-7,4	7.961	16.278	8.317	104,5	2.083	1.642	-441	-21,2	103.480	147.500	44.020	42,5	12	
36	158	122	338,9	4.988	6.127	1.739	39,6	357	492	135	37,8	27.480	41.200	13.720	49,9	13	
145	313	168	115,9	9.136	14.136	5.000	55,3	770	932	162	21,0	57.183	85.593	28.410	49,7	14	
73	179	106	145,2	16.392	27.190	10.798	65,9	1.166	1.724	558	47,9	99.998	154.578	54.580	54,6	15	
74	83	9	12,2	16.227	26.535	10.358	69,8	1.213	1.819	606	50,0	127.871	200.873	73.002	57,1	16	
37	32	-5	-13,5	15.004	21.431	6.427	42,8	1.512	1.393	-119	-7,9	117.880	169.489	51.609	43,8	17	
9	24	15	166,7	9.438	12.133	2.695	28,6	718	823	105	14,6	71.856	103.221	31.365	43,6	18	
9	90	81	900,0	12.021	19.945	7.924	65,9	1.315	1.309	-6	-0,5	94.157	139.660	45.506	48,3	19	
10	7	-3	-30,0	14.575	29.914	15.339	105,2	1.347	1.449	102	7,6	128.615	216.636	88.021	68,4	20	
2	18	16	800,0	7.931	15.407	7.476	94,3	903	1.268	365	40,4	77.055	124.094	47.039	61,0	21	
2	20	18	900,0	10.749	17.136	6.387	59,4	1.993	3.409	1.416	71,0	77.303	126.165	48.862	63,2	22	
7	59	52	742,9	8.946	18.258	9.312	104,1	1.933	924	246	36,3	59.039	84.082	24.988	42,3	23	
408	525	117	28,7	12.883	15.017	2.134	16,6	1.400	1.175	-225	-16,1	89.150	114.639	25.489	28,6	24	
735	547	-188	-25,6	10.125	15.968	5.843	57,7	1.578	1.834	256	16,2	87.119	122.288	35.169	40,4	25	
1.292	1.905	13	1,0	11.088	14.513	3.425	30,9	1.077	1.129	52	4,8	67.425	98.478	31.053	46,1	26	
1.645	811	-834	-50,7	15.936	22.910	6.974	43,8	1.384	1.499	115	8,3	105.823	157.634	51.811	49,0	27	
605	434	-171	-28,3	6.607	9.854	3.247	49,1	790	940	150	19,0	51.972	90.025	38.059	73,9	28	
507	570	63	12,4	12.447	12.724	277	2,2	1.223	1.408	185	15,1	95.275	140.740	45.465	47,7	29	
141	140	-1	-0,7	9.477	17.855	8.378	88,4	897	1.354	457	50,9	86.096	142.266	56.170	65,2	30	
116	194	78	67,2	6.674	13.378	6.704	100,4	783	1.364	581	74,2	78.988	125.866	46.878	59,3	31	
214	137	-77	-36,0	13.066	17.473	4.407	33,7	1.345	1.862	517	38,4	85.400	119.358	33.958	39,3	32	
663	625	-38	-5,7	18.236	15.058	-3.178	-17,4	789	1.302	513	65,0	66.313	88.807	22.494	33,9	33	
140	14	-126	-90,0	7.781	11.487	3.706	47,6	1.048	1.499</								

Tablica VI. (ciąg dalszy).

L. porządk.	Powiaty polityczne	Konie				Bydło rogate				Owce				L. porządk.
		w roku		przybyło wzgl. ubyło (-)		w roku		przybyło wzgl. ubyło (-)		w roku		przybyło wzgl. ubyło (-)		
		1900	1910	ogółem	%	1900	1910	ogółem	%	1900	1910	ogółem	%	
		3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
44	Dobromil	5.593	6.837	1.244	22.2	33.262	30.240	-3.022	-9.1	829	476	-353	-42.6	
45	Przemysł	18.049	18.602	553	3.1	44.441	41.474	-2.967	-6.8	513	233	-280	-54.6	
46	Jarosław	23.440	24.941	901	3.8	51.109	50.086	-1.073	-2.1	1.923	427	-1.496	-77.8	
47	Mościska	14.875	14.854	-21	-0.1	32.089	30.300	-1.789	-5.6	941	356	-585	-62.2	
48	Stary Sambor	6.434	6.415	-19	-0.3	27.144	25.648	-3.496	-12.9	3.685	4.376	691	18.8	
49	Sambor	19.026	17.998	-1.028	-5.4	43.242	38.620	-4.622	-10.7	846	256	-90	-26.0	
50	Gródek	12.382	12.429	47	0.4	25.928	25.580	-348	-1.3	2.051	1.669	-382	-18.6	
51	Rudki	14.900	13.925	-975	-6.6	25.980	26.245	265	1.0	74	31	-43	-58.1	
52	Drohobycz	16.090	16.174	84	0.5	52.771	45.501	-7.270	-13.8	5.852	4.112	-1.740	-29.7	
53	Żydaczów	9.023	9.472	449	5.0	36.221	30.526	-5.695	-15.7	136	298	152	119.1	
54	Stanisławów	11.503	11.910	407	3.5	35.502	30.797	-4.705	-13.3	885	273	-612	-69.2	
55	Kałuż	7.130	8.286	1.156	16.2	38.097	33.730	-4.367	-11.5	3.494	3.655	161	4.6	
56	Łtunacz	11.810	12.848	1.038	8.8	35.442	31.575	-3.867	-10.9	4.065	5.748	1.683	41.4	
57	Cieszanów	14.579	14.902	323	2.2	34.169	29.902	-4.267	-12.2	3.820	6.411	-2.409	-27.3	
58	Jaworów	14.794	16.062	1.268	8.6	34.902	33.197	-1.705	-4.9	4.692	3.813	-879	-18.7	
59	Rawa	16.919	17.957	1.038	6.1	41.898	35.969	-5.929	-14.1	11.091	8.443	-2.648	-23.9	
60	Żółkiew	17.899	17.918	19	0.1	40.326	36.290	-4.036	-10.0	2.188	1.795	-393	-18.0	
61	Lwów powiat	21.266	22.021	755	3.6	46.400	45.428	-972	-2.1	444	225	-219	-49.3	
62	Lwów miasto	4.128	4.661	533	12.9	1.907	1.199	-708	-3.8	6	5	-1	-16.7	
63	Bóbrka	12.087	12.852	765	6.3	29.170	26.985	-2.185	-7.5	59	24	-35	-59.3	
64	Rohatyn	16.473	17.664	1.191	7.2	39.858	38.502	-1.356	-3.4	1.482	1.175	-307	-20.7	
65	Przemysły	12.224	13.026	802	6.6	28.352	26.812	-1.540	-5.4	2.724	815	-1.909	-70.1	
66	Brzeżany	17.488	17.026	-462	-2.6	26.836	27.424	588	2.2	7.819	6.018	-1.801	-23.0	
67	Podhajce	15.892	15.525	-367	-2.3	30.735	26.590	-4.205	-13.7	3.807	2.373	-934	-24.5	
68	Złoczów	15.217	15.566	349	2.3	38.002	33.315	-4.687	-12.3	3.811	1.303	-2.508	-65.8	
69	Zborów	10.572	10.422	-150	-1.4	17.697	16.960	-737	-4.2	3.492	1.140	-2.352	-67.4	
70	Brody	20.933	21.434	501	2.4	47.596	42.737	-4.859	-10.2	17.223	9.095	-8.128	-47.2	
71	Sokal	22.454	23.062	608	2.7	33.088	32.017	-1.071	-3.1	26.111	19.355	-6.756	-25.9	
72	Kamionka	19.788	19.922	134	0.7	43.336	38.938	-4.398	-10.1	11.755	6.012	-5.743	-48.9	
73	Tarnopol	22.482	22.074	-408	-1.8	32.227	31.266	-961	-3.0	5.460	1.847	-3.613	-66.2	
74	Zbaraż	13.265	13.527	262	2.0	18.880	18.819	-61	-0.3	13.564	5.037	-8.527	-62.9	
75	Skalaż	15.646	15.139	-507	-3.2	23.112	22.528	-584	-2.5	9.897	2.939	-6.958	-70.3	
76	Trembowla	12.745	13.002	257	2.0	22.312	22.011	-301	-1.3	8.134	763	-2.371	-29.1	
77	Husiatyn	14.212	15.053	841	5.9	25.068	25.557	489	2.0	3.509	1.247	-2.262	-64.5	
78	Czortków	11.726	11.813	87	0.7	18.213	18.695	482	2.6	6.658	3.266	-3.392	-50.9	
79	Borszczów	10.990	14.050	3.120	28.5	25.084	24.444	-640	-2.6	23.008	23.965	962	4.2	
80	Zaleszczyki	11.581	9.366	-2.215	-18.8	18.144	14.755	-3.389	-18.7	13.146	18.063	4.917	37.4	
81	Buczacz	15.564	16.578	1.014	6.5	32.658	34.596	1.928	5.9	7.145	5.523	-1.622	-22.7	
82	Horodenska	16.215	15.557	-658	-4.1	20.210	20.646	436	2.2	22.281	22.363	82	0.6	
83	Śniatyn	6.773	8.579	1.806	26.7	20.850	20.051	-799	-3.8	8.121	9.983	1.862	22.9	
	Galicya zachodnia	214.762	224.185	9.423	4.4	1,009.094	953.145	-55.949	-5.5	60.185	53.123	-7.062	-11.7	
	Galicya wschodnia	654.376	681.087	26.711	4.1	1,709.451	1,551.934	-157.517	-9.2	377.512	305.830	-71.682	-19.0	
	Cały kraj	869.138	905.272	36.134	4.2	2,718.545	2,505.079	-213.466	-7.9	437.697	358.953	-78.744	-18.0	

Kozy				Świnie				Ule pszczół				Ptactwo domowe				L. porządk.
w roku		przyb. wzgl. ubyło (-)		w roku		przybyło wzgl. ubyło (-)		w roku		przybyło wzgl. ubyło (-)		w roku		przybyło wzgl. ubyło (-)		
1900	1910	ogół.	%	1900	1910	ogółem	%	1900	1910	ogółem	%	1900	1910	ogółem	%	
15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	
41	17	-24	-58.5	4.709	7.612	2.903	61.6	1.071	996	-75	-7.0	62.755	94.752	31.997	51.0	44
20	23	3	15.0	15.275	24.241	8.966	58.6	1.864	2.632	768	41.2	130.181	206.639	76.458	58.7	45
30	20	-10	-33.3	25.257	39.286	14.029	55.5	2.425	3.706	1.281	52.8	187.191	195.816	58.625	42.7	46
5	5	5	100	8.577	21.817	13.240	154.4	816	1.685	869	106.5	106.445	154.050	47.605	44.7	47
277	486	209	75.5	5.847	9.224	3.377	57.8	1.045	1.047	2	0.2	53.257	77.146	23.889	44.9	48
14	10	-4	-28.6	15.224	30.524	15.300	100.4	1.319	1.754	435	33.0	101.556	131.616	30.060	29.6	49
12	56	44	366.7	12.255	20.352	7.777	61.8	463	2.783	2.902	497.2	59.953	77.090	17.077	28.5	50
3	11	8	266.7	12.220	24.911	12.691	103.9	906	1.945	1.039	114.7	80.253	117.193	35.940	44.8	51
150	108	-42	-28.0	10.536	25.866	15.330	145.6	1.724	2.014	290	16.8	95.906	131.170	35.264	36.8	52
3	8	5	166.7	14.374	20.810	6.436	44.8	1.707	2.318	611	35.8	90.483	131.629	41.146	45.5	53
9	36	27	300.0	19.497	28.182	8.685	44.5	1.817	2.428	611	33.6	149.388	214.874	65.486	43.8	54
92	116	14	15.2	17.325	30.589	13.264	76.6	2.233	3.191	958	42.9	103.167	163.736	60.569	58.7	55
89	28	11	28.2	25.612	33.337	12.725	49.7	2.185	3.498	1.313	60.1	188.253	260.596	77.343	42.2	56
4	16	12	300.0	22.182	28.744	6.562	29.6	2.222	3.949	1.727	77.7	70.706	103.000	32.294	45.7	57
7	6	-1	-14.3	16.946	24.467	7.521	44.4	1.759	2.807	1.048	59.6	85.786	132.746	46.960	54.7	58
16	84	68	425.0	30.517	31.264	747	24	2.489	3.825	1.336	84.9	99.537	135.909	36.372	36.5	59
25	95	70	280.0	26.892	33.791	6.899	25.7	2.197	4.040	1.843	33.9	90.779	134.213	43.434	47.9	60
39	104	65	166.7	22.491	27.515	5.024	22.3	3.585	6.018	2.433	67.9	141.778	216.414	74.636	52.6	61
69	47	-22	-31.9	438	616	178	40.6	66	162	96	145.5	5.439	7.389	1.950	35.9	62
8	10	2	25.0	19.433	29.470	10.037	51.6	2.535	3.694	1.159	45.7	100.507	152.596	52.089	51.8	63
18	56	38	211.1	25.218	40.624	15.406	61.6	3.713	8.906	4.593	123.7	149.961	277.215	127.254	84.9	64
7	38	31	442.9	17.161	24.408	7.247	42.2	5.218	7.769	2.551	48.9	100.532	159.554	59.022	58.7	65
90	57	-33	-36.7	18.059	29.278	11.219	62.1	8.979	16.231	7.252	80.8	190.661	216.298	85.637	65.6	66
33	24	-9	-27.3	18.226	24.977	6.751	37.0	9.887	12.633	2.746	27.8	135.740	213.098	77.358	57.0	67
25	36	11	44.0	23.308	34.104	10.796	46.3	6.805	13.127	6.332	32.9	121.987	184.941	62.954	51.6	68
36	22	-14	-38.9	14.663	24.068	9.405	64.1	7.249	11.674	4.425	61.0	78.851	123.498	44.647	56.6	69
30	28	-2	-6.7	45.940	57.064	11.124	24.2	8.800	15.868	7.068	80.3	103.553	143.967	40.414	38.8	70
14	55	41	292.9	35.517	41.683	6.166	15.2	2.955	4.898	1.943	65.6	116.289	131.066	14.797	12.7	71
39	85	46	117.9	36.498	44.089	7.601	20.8	3.155	4.363	1.208	33.9	103.965	147.024	43.059	41.4	72
128	81	-47	-36.7	25.040	33.106	8.066	32.2	17.686	26.725	9.039	51.1	171.349	263.390	92.041	53.7	73
2	16	14	700.0	15.594	17.710	2.116	13.6	9.271	13.832	4.561	49.2	50.590	127.350	76.		

Tablica VII.

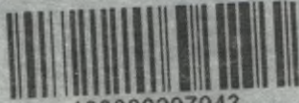
L. porz.	Powiaty polityczne	W y p a d a									
		koni		bydła rogatego		owiece		świń		ptactwa domowego	
		na 1 km. ² przestrzeni rolnej	na 100 ludności	na 1 km. ² przestrzeni rolnej	na 100 ludności	na 1 km. ² przestrzeni rolnej	na 100 ludności	na 1 km. ² przestrzeni rolnej	na 100 ludności	na 1 km. ² przestrzeni rolnej	na 100 ludności
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	Kraków miasto	164.3	2.4	41.1	0.6	0.5	0.0	46.1	0.7	335.5	5.2
2	Kraków powiat	18.5	11.0	51.3	30.6	0.2	0.1	49.9	29.8	230.2	137.4
3	Chrzanów	10.8	4.2	41.7	16.3	0.1	0.1	24.2	9.5	172.5	67.5
4	Dąbrowa	16.2	13.1	54.4	43.9	0.1	0.1	32.8	26.5	229.8	185.5
5	Mielec	16.5	14.3	51.5	44.6	0.2	0.2	32.5	28.2	186.6	161.8
6	Kolbuszowa	15.0	12.0	55.5	44.5	0.1	0.1	18.9	15.1	180.6	144.9
7	Tarnobrzeg	19.5	14.4	49.5	36.7	0.4	0.3	35.2	26.1	151.2	112.1
8	Nisko	19.3	14.4	51.8	38.8	1.0	0.7	28.3	21.2	171.4	128.3
9	Biała	7.9	2.9	62.1	23.0	1.8	0.7	52.2	19.3	237.8	88.1
10	Oświęcim	9.9	5.6	48.8	27.6	0.1	0.1	56.6	32.0	201.0	113.7
11	Wadowice	9.2	4.7	63.3	32.0	0.3	0.1	42.0	21.2	288.0	145.7
12	Myślenice	8.8	6.6	59.2	44.9	1.6	1.2	23.0	17.5	208.7	168.9
13	Podgórze	16.2	4.9	52.5	16.1	0.1	0.0	31.1	9.5	209.1	64.0
14	Wieliczka	11.9	6.4	57.1	30.9	0.3	0.2	39.0	20.9	235.1	126.4
15	Bochnia	15.6	8.2	60.8	31.9	0.1	0.1	45.3	23.8	257.4	135.1
16	Brzesko	14.3	8.8	58.4	36.1	0.3	0.2	41.1	25.4	310.8	192.2
17	Tarnów	16.0	8.4	60.1	31.7	0.2	0.1	35.5	18.8	281.1	148.5
18	Pilzno	15.6	13.5	56.1	48.6	0.1	0.1	28.8	24.9	245.0	212.1
19	Ropczyce	17.0	12.9	56.2	42.5	0.1	0.1	32.9	24.9	230.2	174.2
20	Rzeszów	19.6	9.9	68.0	34.4	0.1	0.1	40.2	20.3	291.4	147.2
21	Stryków	17.3	11.7	72.2	48.8	0.3	0.2	38.9	26.3	313.5	211.9
22	Łańcut	20.9	13.8	60.3	40.0	0.9	0.6	27.5	18.2	202.5	134.1
23	Przeworsk	22.4	13.3	64.7	38.5	0.2	0.1	53.8	32.0	247.9	147.4
24	Żywiec	7.4	4.2	65.0	38.6	3.8	2.1	22.1	12.6	169.0	95.8
25	Limanowa	6.7	5.0	66.2	49.4	5.3	4.0	26.3	19.7	101.8	150.7
26	Nowy Targ	9.0	9.7	48.5	52.0	31.4	33.6	16.8	18.0	113.9	113.9
27	Nowy Sącz	8.2	5.2	58.9	37.0	12.4	7.8	27.7	17.4	190.8	120.0
28	Grybów	7.1	5.6	62.0	48.8	3.8	3.0	23.5	18.5	214.8	169.1
29	Gorlice	9.1	7.7	57.9	49.0	1.8	1.5	18.3	15.5	202.1	171.2
30	Jasło	13.8	9.4	62.0	42.3	1.8	1.2	29.8	20.3	237.3	161.9
31	Krosno	11.4	7.3	66.9	42.9	3.1	2.0	25.1	16.1	236.0	151.4
32	Lisko	10.2	11.2	46.0	50.9	9.5	10.5	16.0	17.7	109.9	121.2
33	Turka	10.2	11.8	42.9	49.8	3.1	15.3	15.1	17.5	89.0	103.5
34	Stryj	12.5	7.6	46.0	28.0	0.2	0.1	23.5	14.3	200.4	108.7
35	Skole	7.7	9.1	36.7	43.1	6.8	19.7	10.1	11.9	59.6	69.9
36	Dolina	8.5	6.9	45.0	36.6	13.0	10.6	22.1	18.0	125.0	101.7
37	Bohorodczany	11.4	8.5	36.0	27.0	7.7	5.8	36.6	27.4	195.4	146.5
38	Nadwórna	8.8	7.3	32.9	27.2	19.3	16.0	32.2	26.7	140.3	116.1
39	Peczeniżyn	10.4	6.9	40.0	26.5	21.5	14.2	33.5	22.2	184.4	122.5
40	Kołomyja	18.8	9.3	37.2	18.4	8.1	4.0	44.9	22.3	327.7	162.5
41	Kosów	5.8	5.9	33.2	33.9	44.4	45.4	18.3	18.8	77.1	78.9
42	Sanok	14.3	11.6	52.7	42.6	5.5	4.4	17.0	13.7	176.7	142.9
43	Brzozów	14.1	8.6	67.5	41.1	0.2	0.1	29.1	17.7	193.7	117.9
44	Dobromil	13.1	9.5	57.9	41.9	0.9	0.7	14.6	10.6	181.3	131.4
45	Przemysł	26.7	11.6	59.4	25.9	0.3	0.1	34.7	15.1	296.2	129.2
46	Jarosław	24.5	16.2	50.3	33.3	0.4	0.3	39.5	26.1	196.9	130.3
47	Mościska	24.8	16.9	50.6	34.5	0.6	0.4	36.5	24.8	257.5	175.4
48	Stary Sambor	12.2	10.5	44.8	38.9	8.3	7.2	17.5	15.2	146.3	126.9
49	Sambor	23.9	16.8	51.3	36.0	0.3	0.2	40.5	28.4	174.8	122.5
50	Gródek	21.4	15.6	44.1	32.1	2.9	2.1	35.1	25.6	132.9	96.8
51	Rudki	25.8	18.0	48.6	34.0	0.1	0.0	46.2	32.2	217.2	151.7

L. porz.	Powiaty polityczne	W y p a d a									
		koni		bydła rogatego		owiece		świń		ptactwa domowego	
		na 1 km. ² przestrzeni rolnej	na 100 ludności	na 1 km. ² przestrzeni rolnej	na 100 ludności	na 1 km. ² przestrzeni rolnej	na 100 ludności	na 1 km. ² przestrzeni rolnej	na 100 ludności	na 1 km. ² przestrzeni rolnej	na 100 ludności
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
52	Drohobycz	17.3	9.4	48.6	27.1	4.4	2.4	27.6	15.1	140.2	76.4
53	Żydaczów	14.2	11.4	45.9	36.6	0.4	0.4	31.3	25.0	198.0	157.9
54	Stanisławów	17.9	7.5	46.2	19.5	0.4	0.2	42.3	17.8	322.4	135.9
55	Kałuż	11.8	8.5	47.9	34.6	5.2	3.8	43.5	31.4	232.6	168.1
56	Tumacz	17.0	11.1	41.8	27.2	7.6	5.0	50.8	33.0	345.2	224.5
57	Cieszanów	19.9	17.2	39.1	33.9	8.6	7.4	38.4	33.2	137.5	119.0
58	Jaworów	22.7	18.5	47.0	38.2	5.4	4.4	34.6	28.2	187.9	153.1
59	Rawa	17.8	15.5	35.6	31.1	8.4	7.3	30.9	27.0	134.4	117.5
60	Żółkiew	21.8	18.0	44.1	36.4	2.2	1.8	41.1	33.9	163.3	134.7
61	Lwów miasto	237.1	2.3	61.0	0.6	0.3	0.0	31.3	0.3	375.8	3.6
62	Lwów powiat	22.5	13.6	46.4	28.1	0.2	0.1	28.1	17.0	221.1	133.9
63	Bóbrka	21.2	14.5	44.5	30.5	0.0	0.0	48.6	33.3	251.5	172.4
64	Rohatyn	20.3	14.1	44.1	30.8	1.3	0.9	46.6	32.5	318.2	221.8
65	Przemysłany	19.6	15.0	40.3	31.0	1.2	0.9	36.7	28.2	139.9	184.3
66	Brzeżany	19.5	16.2	31.4	26.2	6.9	5.7	33.5	27.9	247.8	206.4
67	Podhajce	18.5	16.6	31.6	28.4	3.4	3.1	29.7	26.7	253.3	227.8
68	Złoczów	18.4	13.3	39.3	28.4	1.5	1.1	40.2	29.1	218.3	157.6
69	Zborów	19.4	17.2	31.0	28.0	2.1	1.9	44.7	39.7	229.3	203.6
70	Brody	19.2	14.7	38.2	29.2	8.1	6.2	51.0	39.0	128.7	98.5
71	Sokal	23.9	21.1	33.2	29.3	20.0	17.7	43.2	38.2	135.7	119.9
72	Kamionka	19.0	17.3	37.1	33.8	5.7	5.2	42.0	38.2	140.0	127.5
73	Tarnopol	22.2	15.5	31.4	22.0	1.9	1.3	33.3	23.3	264.6	185.3
74	Zbaraż	21.0	18.9	29.0	26.3	7.8	7.0	27.5	24.8	197.8	178.1
75	Skalaż	20.2	15.8	30.0	23.5	3.9	3.1	37.0	28.9	214.5	167.6
76	Trembowla	22.9	16.0	38.8	27.2	1.3	0.9	37.7	26.4	343.8	240.9
77	Husiatyn	21.1	15.5	35.8	26.4	1.7	1.3	46.8	34.5	278.9	205.6
78	Czortków	21.4	15.5	33.9	24.5	5.9	4.3	46.2	33.3	304.9	219.8
79	Borszczów	18.0	12.9	31.4	22.4	30.7	21.9	44.8	32.0	294.6	210.1
80	Zaleszczyki	16.8	12.2	26.4	19.2	32.3	23.5	34.6	25.0	313.0	227.1
81	Buczac	18.6	12.0	38.9	25.0	6.2	4.0	38.7	24.9	305.3	196.4
82	Horodenka	21.0	16.9	27.8	22.4	30.2	24.3	40.1	32.3	310.0	249.7
83	Sniatyn	16.6	9.7	38.9	22.6	9.4	11.3	47.4	27.5	409.2	237.9
	Cały kraj	16.7	11.3	46.2	31.2	6.6	4.5	33.8	22.9	211.7	143.1
	Galicya zachodnia	13.7	8.3	58.4	35.4	3.3	2.0	31.7	19.2	218.5	132.5
	Galicya wschodnia	18.0	12.8	40.9	29.1	8.1	5.7	34.7	24.7	208.8	148.4

Biblioteka Politechniki Krakowskiej

10000297943

3

SPIS PRAC

zawartych w 24 tomach*)

„WIADOMOŚCI STATYSTYCZNYCH“

od roku 1873 — 1911

(według przedmiotów).

I. Obszar i podział kraju na okręgi administracyjne i sądowe.

Statystyka gmin i obszarów dworskich w Galicyi, roczn. IV.
Podział terytoryalny Galicyi według stanu z d. 1. stycznia 1883, roczn. VIII. zeszyt I.
Zmiany w podziale terytoryalnym kraju od 1. stycznia 1883 zaszły, tom IX. zeszyt I.

II. Ludność.

Ludność powiatów politycznych według zmian terytoryalnych w r. 1880, roczn. V. zeszyt. .
Najważniejsze wyniki spisu ludności w Galicyi z d. 31. grudnia 1880, roczn. VI. zeszyt. II.
Podział terytoryalny Galicyi według stanu z dnia 1. stycznia 1883 r., tudzież obszar, ludność i gęstość zaludnienia powiatów, roczn. VIII. zeszyt. I.
Najważniejsze wyniki spisu ludności z d. 31. grudnia 1890 r. tom XIII. zeszyt.
Wychodźstwo z powiatów podolskich do Rosyi w r. 1892, tom XIII. zeszyt. III.
Przesiedlanie się ludności z Galicyi zachodniej do wschodniej, tom XV. zeszyt.
Zatrudnienie gmin i obszarów dworskich według spisu z r. 1900, tom XIX. zeszyt. II.
Stosunki zawodowe i socyalne ludności Galicyi według wyznania i narodowości w r. 1900, tom XX. zeszyt. II.
Rozsiedlenie ludności Galicyi według wyznania i języka, tom XXI. zeszyt. II.
Najważniejsze wyniki spisu ludności i spisu zwierząt domowych według stanu z d. 31 grudnia 1910, tom XXIV, zeszyt I.

III. Własność ziemska.

Ziemska własność gmin w Galicyi, ich kapitały pieniężne i stan bierny, roczn. I zeszyt. I.
Ekonomiczne stosunki Galicyi. Część I. Stosunki włościan w Galicyi, roczn. VII. zeszyt. I.
Ekonomiczne stosunki Galicyi. Część II. Stosunki większej własności ziemskiej w Galicyi, roczn. VII. zeszyt. II.
Rozdrobnienie własności włościańskiej w Galicyi. Wstęp i Część I., tom X. zeszyt. I.
Własność tabularna w Galicyi, tom XII., tudzież tom XX., zeszyt. III.
Dzierżawy w obrębie własności tabularnej w Galicyi, tom XV., zeszyt. II.
Grunta podlegające wspólnemu używaniu w Galicyi, tom XV. zeszyt. II.

IV. Rolnictwo.

Nieurodzaj w Galicyi w r. 1875 i jego następstwa roczn. III. zeszyt. I.
Zbiory w r. 1876 w Galicyi z dodatkiem podziału powierzchni kraju podług głównych rodzajów uprawy i poglądu na stosunki robocizny, roczn. III. zeszyt. II.
Melioracye gruntowe w Galicyi, roczn. V. zeszyt. II.
Zbiory w Galicyi w r. 1879, roczn. VI. zeszyt. I.
Rozmiary głównych rodzajów uprawy, roczn. VI. zeszyt. II.
Ekonomiczne stosunki Galicyi. Część I. Stosunki włościan w Galicyi, roczn. VII. zeszyt. I.
Ekonomiczne stosunki Galicyi. Część II. Stosunki większej własności ziemskiej w Galicyi, roczn. VII. zeszyt. II.
Rozmiary głównych rodzajów uprawy w Galicyi, tom IX. zeszyt. II.
Melioracye rolne w Galicyi, tom XV. zeszyt. I.
Główne wyniki spisu bydła rogatego z d. 31. grudnia 1890 r., tom XIII. zeszyt. II.
Obszary uprawione pod poszczególne płody rolnicze na własności tabularnej w r. 1896/7, tom XVI. zeszyt. III.
Strejki rolne w Galicyi wschodniej w r. 1902 i 1903, tom XX. zeszyt. I.

V. Przemysł i handel.

Stosunki propinacyjne w Galicyi wschodniej, oraz tablice statystyczne, roczn. II.
Wyrób piwa i wódki w Galicyi w r. 1875, roczn. III. zeszyt. II.
Wyrób piwa i wódki w latach 1876—1878, roczn. V. zeszyt. II.
Handel Galicyi i Bukowiny, tudzież innych krajów austriackich z cesarstwem niemieckiem w r. 1885., tom X. zeszyt. I.
Materiały statystyczne do sprawy propinacyjnej, tom XI. zeszyt. II.
Handel Galicyi i Bukowiny tudzież innych krajów austriackich z cesarstwem niemieckiem w latach 1887—1890, tom XIII. zeszyt. III.
Stowarzyszenia przemysłowe w Galicyi w roku 1894, tom XV. zeszyt. III.
Statystyka ruchu towarowego na pocztach galicyjskich w r. 1895. Część I. Masło, sery i bryndza, tom XVI. zeszyt. II.
Część II. Mięso, wędliny, szczerb, włosień, trzewia i skóry, tom XVII. zeszyt. I. Część III. Drób, jaja, pierze, dziczyzna, ryby i raki, tom XVII. zeszyt. I.
Handel Galicyi i Bukowiny i innych krajów austriackich z cesarstwem niemieckiem w latach 1891—1898, tom XIX. zeszyt. I.

VI. Komunikacye.

Drogi galicyjskie a w szczególności drogi powiatowe, roczn. V. zeszyt. I.

VII. Kredytowe stosunki.

Kasy pożyczkowe gminne i powiatowe, fundusze zaliczkowe dla przemysłowców i towarzystwa zaliczkowe, rocznik 1873.
Licytacye sądowe posiadłości włościańskich i małomiejskich w Galicyi w latach 1867 i 1868, tudzież 1873 i 1874. roczn. I. zeszyt. II.

* Tom „Wiadomości statystycznych“ wydany w r. 1873 jako praca próbna przed utworzeniem krajowego biura statystycznego nie ma numeru porządkowego. Następne tomy oznaczone są liczbami I—XXIV.

- Stan gminnych kas pożyczkowych w Galicyi, roczn. II.
 Kasy oszczędności w Galicyi w r. 1876, roczn. III. zes. II.
 Stowarzyszenia zarobkowe i gospodarcze w Galicyi w r. 1876/7, roczn. III. zes. II.
 Stowarzyszenia zarobkowe i gospodarcze w Galicyi i W. Ks. Krakowskiem, roczn. II.
 O kasach oszczędności w Galicyi w r. 1877, roczn. V. zes. I.
 Licytacje sądowe posiadłości włościańskich i małomiejskich w Galicyi w latach 1875—1879, roczn. VI. zes. II.
 Licytacje sądowe posiadłości włościańskich i małomiejskich w latach 1880—1883 włącznie, roczn. VIII. zes. III.
 Lichwa na wsi w Galicyi w latach 1875—1891, tom XIV. zes. II.
 Galicyjskie Kasy oszczędności, ich rozwój i stan obecny, tom XIV. zes. III.
 Licytacje sądowe posiadłości włościańskich i małomiejskich w Galicyi zarządzane w r. 1894 wraz z treściwym poglądem na lata poprzednie, tom XVI. zes. I.
 Licytacje sądowe posiadłości włościańskich i małomiejskich w Galicyi od r. 1895—1897, tom XVII. zeszyt II.

VIII. Stosunki gminne i powiatowe.

- Czynności reprezentacji powiatowych w r. 1872, roczn. 1873.
 Powiatowe dodatki do podatków rządowych, roczn. 1873.
 Ziemska własność gmin w Galicyi, ich kapitały pieniężne i stan bierny, roczn. I. zes. I.
 Ustrój reprezentacji powiatowych w Galicyi i ostatnie wybory do tych reprezentacji, roczn. I. zes. I.
 Skład reprezentacji miejskich w Galicyi w r. 1874, roczn. I. zes. II.
 Pogląd historyczny na urzędnictwo gminne w Galicyi, roczn. IV.
 Statystyka gmin i obszarów dworskich w Galicyi, roczn. IV.
 Życie gminne w Galicyi, roczn. IV.
 Wydatki i przychody powiatów galicyjskich, tom X. zes. II.
 Urzędnicy galicyjskich Wydziałów powiatowych w r. 1887, tom X. zes. II.
 Gospodarstwo 37 większych gmin miejskich wraz z poglądem na ich stan majątkowy, tom XI. zes. I.
 Stan urzędników gminnych w 37 większych miastach wraz z ogólnym poglądem na regulaminy Rad i Zwierzchności gminnych, tom XI. zes. I.
 Obszar, zabudowania i ludność miast większych w Galicyi, dla których wydana została ustawa gminna z d. 13. marca 1889, tom XI. zes. III.
 Skład ciał wyborczych w większych gminach miejskich w Galicyi, tom XI. zes. III.
 Urzędnicy galicyjskich Wydziałów powiatowych w r. 1894, tom XV. zes. I.
 Pisarze gminni w Galicyi, tom XVIII. zeszyt II.
 Wydatki administracyjne w gminach podlegających ustawie gminnej z r. 1866, tom XIX. zeszyt II.
 Siła podatkowa gmin wiejskich w Galicyi podlegających ustawie gminnej z r. 1866, tom XIX. zes. II.
 Pogląd na usiłowania i prace około reformy gminnej w Galicyi, tom XIX. zes. II.
 Skład wyznaniowy i zawodowy Rad gminnych w Galicyi w r. 1907, tom XXII. zes. I.

IX. Gospodarstwo skarbowe.

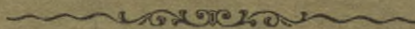
- Powiatowe dodatki do podatków rządowych, roczn. 1873.
 Rzut oka na preliminarze budżetów 1875 r. w austriackich krajach koronnych, roczn. I. zes. II.
 Podatki bezpośrednie Galicyi w r. 1877, roczn. III. zes. II.
 Podatki bezpośrednie w Galicyi w r. 1878, roczn. V. zes. I.
 Loterya liczbowa, roczn. V. zes. I.
 Podatki bezpośrednie w Galicyi w r. 1879 i 1880, roczn. VI. zes. I.
 Pogląd na gospodarstwo funduszu krajowego galicyjskiego w latach 1876—1880, roczn. VIII. zes. II.
 Podatki bezpośrednie w Galicyi w latach 1881, 1882 i 1883, roczn. VIII. zes. III.
 Pogląd na gospodarstwo funduszu krajowego galicyjskiego w latach 1881—1884, tom IX. zes. II.
 Gospodarstwo funduszu krajowego w r. 1885, tom IX. zes. II.
 Wydatki i przychody powiatów galicyjskich, tom X. zes. II.
 Gospodarstwo 37 większych gmin miejskich wraz z poglądem na ich stan majątkowy, tom XI. zes. I.
 Pogląd na gospodarstwo funduszu krajowego galicyjskiego w latach 1886—1890, tom XIV. zes. I.

X. Statystyka wyborów.

- Ustrój reprezentacji powiatowych w Galicyi i ostatnie wybory do tych reprezentacji, roczn. I. zes. I.
 Skład reprezentacji miejskich w Galicyi w r. 1874, roczn. I. zes. II.
 Wybory do Sejmu w r. 1876, roczn. V. zes. I.
 Wybory do Sejmu krajowego w r. 1883, roczn. VIII. zes. III.
 Skład ciał wyborczych w większych gminach miejskich w Galicyi, tom XI. zes. III.
 Wybory do Sejmu krajowego w r. 1889, tom XII.
 Tablice statystyczne dla reformy wyborczej dla miast, tom XIII. zes. III.
 Materiały statystyczne do reformy sejmowego prawa wyborczego, Tom XXI. zes. I.
 Wybory do Sejmu krajowego z r. 1908 i lat dawniejszych, tom XXIII. zes. I.

XI. Różne.

- Statystyka administracyjna i finansowa szkół ludowych w Galicyi, tom IX. zes. I.
 Szupasnictwo w Galicyi, tom XVII. zeszyt II.
 Opieka nad ubogimi w Galicyi, tom XVIII. zes. I.

Biblioteka PK

J.X.4

/ 1911

Biblioteka Politechniki Krakowskiej

10000297943